

**DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI
HAKKINDA**

**FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİ,
ÖĞRENCİLER**

VE

VELİLERİN GÖRÜŞLERİ

(Erzurum İli Örneği)

Fatih ÇINTAŞ

Yüksek Lisans Tezi

İlköğretim Anabilim Dalı

Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı

Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ

2021

Her hakkı saklıdır

**T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

Fatih ÇİNTAŞ

**DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI KAPSAMINDA VERİLEN
FEN BİLİMLERİ DERSLERİ HAKKINDA FEN BİLİMLERİ
ÖĞRETMENLERİ, ÖĞRENCİLER VE VELİLERİN GÖRÜŞLERİ
“Erzurum İli Örneği”**

**TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ**

AĞRI-2021

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

TEZ ONAY FORMU

**DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI KAPSAMINDA VERİLEN
FEN BİLİMLERİ DERSLERİ HAKKINDA FEN BİLİMLERİ
ÖĞRETMENLERİ, ÖĞRENCİLER VE VELİLERİN GÖRÜŞLERİ
“Erzurum İli Örneği”**

Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ danışmanlığında, Fatih ÇİNTAŞ tarafından hazırlanan bu çalışma, 02/02/2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı Fen Bilimleri Eğitimi Bilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak **oybirliği** ile kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Süleyman AYDIN

İmza :

Üye : Doç. Dr. İkrametdin DAŞDEMİR

İmza :

Üye : Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ

İmza :

Yukarıdaki sonuç;

Enstitü Yönetim Kurulu .../.../2021 tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. İbrahim HAN
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaklardan yapılan bildiriş, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI KAPSAMINDA VERİLEN FEN BİLİMLERİ DERSLERİ HAKKINDA FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİ, ÖĞRENCİLER VE VELİLERİN GÖRÜŞLERİ

ÇİNTAŞ, Fatih

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ

Jüri: Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ

Doç. Dr. Süleyman AYDIN

Doç. Dr. İkrametdin DAŞDEMİR

Bu araştırmanın amacı; destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri hakkında öğrenci, öğretmen ve öğrenci velilerinin görüşlerini tespit etmektir. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2019-2020 öğretim yılında Erzurum ilinde destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında fen bilimleri dersleri verilen okullar ile yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini Erzurum ili merkez ilçeleri olan Aziziye, Palandöken, Yakutiye ilçelerinde destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerine aktif olarak katılan 93 öğrenci, fen bilimleri derslerini veren 72 fen bilimleri öğretmeni, kurslar kapsamında verilen fen bilimleri derslerine aktif olarak katılan 87 öğrencinin velisi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan öğrenci anketi, öğretmen anketi ve veli anketi kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi ile frekans ve yüzdelik hesapları yapılmıştır. Çalışma sonucunda; genel anlamda öğrenci, öğretmen, öğrenci velilerinin kurslar kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilerde merkezi sınavlara hazırlanma, konu eksiklerinin kapatılması, soru çözülmesi ve pratik yapılması noktasında olumlu katkılar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Çalışmada destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri hakkında öğrenci, öğretmen ve velilerin belirttikleri problem/güçlükler ise özellikle merkezi sınavlarda ağırlığı yüksek olduğu bilinen fen bilimleri derslerinin kurslarda ders saatinin yetersiz olduğu, derslerde yardımcı kaynak eksikliğinin bulunduğu, öğrenci devamsızlığının kurslar açıldıktan birkaç hafta sonra artmaya başladığı ve kursların öğrencileri sosyal etkinliklerden alıkoyduğu ifade

edilmiştir. Kurslarda fen bilimleri ders saatinin artırılması, Bakanlık tarafından ücretsiz yardımcı kaynak temini, öğrenci devamsızlığı için önlem alınması da öneriler kısmında yer almıştır.

2020, 181 sayfa

Anahtar Sözcükler: Fen Bilimleri Dersi, Destekleme ve Yetiştirme Kursları, Öğrenciler, Öğretmenler, Öğrenci velileri

ABSTRACT

MASTER THESIS

OPINIONS OF SCIENCE LESSON TEACHERS,STUDENTS AND PARENTS ABOUT THE SCIENCE LESSON GIVEN WITHIN THE SUPPORT AND TRAINING COURSE

ÇİNTAŞ, Fatih

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Pınar Ural KELEŞ

Jury: Assoc. Prof. Dr. Pınar Ural KELEŞ

Assoc. Prof. Dr. Süleyman AYDIN

Assoc. Prof. Dr. İkrametdin DAŞDEMİR

The purpose of this research; to determine the opinions of students, teachers and parents of students about the science courses offered within the scope of support and training courses. In this study, scanning method, one of the quantitative research methods, was used. The research was executed with the schools where science courses are given within the scope of support and training courses in Erzurum in the 2019-2020 academic year. The sample of the study consists of 93 students actively participating in science courses given within the scope of support and training courses in Aziziye, Palandöken and Yakutiye districts of the central districts of Erzurum, 72 science teachers who teach science courses, and the parents of 87 students who actively participate in the science courses given within the courses. In the study, the student questionnaire, teacher questionnaire and parent questionnaire, which were developed by the researcher, were used as data collection tools. In the analysis of the data, frequency and percentage calculations were made with the content analysis method. In the results of working; In general, it has been determined that students, teachers and parents of students are of the opinion that the science lessons given within the scope of the courses have made positive contributions to students in preparing for central exams, filling the missing subjects, solving questions and practicing. The problems / difficulties stated by students, teachers and parents about the science lessons given within the scope of the support and training courses in the study are that the science lessons, which are known to be high especially in the central exams, have insufficient course hours in the courses, lack of auxiliary resources in the courses, student absenteeism a few weeks after the courses are opened. It was stated that it started to

increase and the courses kept the students from social activities. Increasing the hours of science lessons in the courses, providing free auxiliary resources by the ministry, taking measures for student absenteeism were also indicated in the advices section.

2020,181 Pages

Keywords: Science lesson, supporting and training courses, students, teachers, parents of students.

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim boyunca,engin bilgi ve tecrübeleriyle bana daima yol gösteren, çalışmalarımın tamamlanabilmesi için her türlü şartı sağlayan, desteğini hep üzerimde hissettiğim çok değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Pınar URAL KELEŞ'e,

Çalışmam boyunca fikirleriyle beni destekleyen, cesaretlendiren, benimle aynı heyecanı paylaşan sevgili eşim Kübra ÇİNTAŞ'a,

Anket formlarının hazırlanması, verilerin elde edilmesi ve analizi konusunda büyük destek sağlayan kardeşim Öğr. Gör. Emre ÇİNTAŞ'a,

Daima destekçim ve duacım olan annem Zeynep ÇİNTAŞ ve çıkmış olduğum bu yolculukta ulaştığım son durağı göremeden Rahmet-i Rahmana kavuşan canım babam Abdurrahim ÇİNTAŞ'a,

Yine desteğini esirgemeyen kardeşim Melek ÇİNTAŞ'a,

Göz ağrılarım kızlarım Zeynepnaz ve Nil Feyza ÇİNTAŞ'a

İngilizce konusunda destek olan baldızım Ayşegül BOZKURT'a

ve

Birlikte kader birliği yaparak güzel ülkemizin ümit vadeden çocuklarına hizmet için beraber koştüğumuz mesai arkadaşlarım, Vehbi ve Fatma Nur ŞARA, Eyüp KILIÇ, Embiya KIMIŞOĞLU, Sadrettin Burak EKİZLER'e ve öğretmen arkadaşlarıma,

sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

15/12/2020

Fatih ÇİNTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
ŞEKİL VE TABLOLAR DİZİNİ.....	vi
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	4
1.2. Problem Cümlesi	6
1.2.1. Alt Problemler	6
1.3. Araştırmanın Amacı	7
1.3.1. Araştırmanın Alt Amaçları	7
1.4. Araştırmanın Önemi:	7
1.5. Tanımlar:	9
1.6. Sınırlılıklar:.....	9
1.7. Varsayımlar:	10
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	11
2.1. Eğitim ve Öğretim Kavramları	11
2.1.1. Eğitim	11
2.1.2. Formal Eğitim.....	11
2.1.3. İnfomal Eğitim	12
2.1.4. Örgün ve Yaygın Eğitim.....	12
2.1.5. Öğretim.....	13
2.2. Türkiye’de Sınav Odaklı Eğitim Sistemi.....	13
2.3. Destekleyici Eğitim Faaliyetleri ve Kurs Kavramı.....	14
2.4. Türk Eğitim Tarihinde Dershaneler.....	15
2.5. MEB Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yapısı.....	16
2.5.1. Yönergenin Amacı, Kapsamı ve İlgili Tanımlar	17
2.5.2. Kurs Açma,Kapatma, Kurs Süreleri ve Öğrenci/Kursiyer Sayıları....	17
2.5.3. Kurslarda Öğretim, Yönetim ve Denetim.....	18
2.5.4. Kurs Giderleri, Tutulacak Defter ve Dosyalar.....	22

2.5.5. Kurslarla İlgili İstatistiki Bilgiler	23
2.6. MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Fen Bilimleri Dersi.....	23
Tablo 1: Ortaokullarda Haftalık Ders Çizelgesi, MEB	24
Tablo 2:Örnek Yıllık Plan	25
2.7. İlgili Araştırmalar	26
3. YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Modeli.....	30
3.2. Çalışma Grubu/Evren-Örneklem	31
3.3. Araştırmanın Yürütüleceği Okulların Belirlenmesi ve Uygulanma Süreci	35
3.4. Veri Toplama Yöntemi.....	36
3.4.1. Veri Toplama Araçları.....	36
3.4.1.1. Öğrenci Anketi	38
3.4.1.2. Öğretmen Anketi	40
3.4.1.3. Veli Anketi	41
3.5. Verilerin Analizi	42
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik	43
4. BULGULAR	45
4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular	45
Anket formunun ilk sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” şeklindedir.	46
Anket formunun ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri alıyorsunuz?” şeklindedir.	46
Anket formunun üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir.	47
Anket formunun dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini hangi amaçlarla seçtiniz?” şeklindedir.	49
Anket formunun beşinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” şeklindedir.	50

Anket formunun altıncı sorusu, "Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?" şeklindedir.	51
Anket formunun yedinci sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında katıldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?" şeklindedir.	52
Anket formunun sekizinci sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanıyor musunuz?" şeklindedir.	54
Anket formunun dokuzuncu sorusu, "Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?" şeklindedir.	56
Anket formunun onuncu sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?" şeklindedir.	57
Anket formunun on birinci sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin size ne gibi yararları oluyor?" şeklindedir.	58
Anket formunun on ikinci sorusu, "Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?" şeklindedir.	59
Anket formunun on üçüncü sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin, merkezi sınavlarda başarınızı artırdığını düşünüyor musunuz?" şeklindedir.	60
Anket formunun on dördüncü sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor musunuz?" şeklindedir.	61
Anket formunun on beşinci sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinde herhangi bir problemle/güçlüklerle karşılaşılıyor musunuz?" şeklindedir.	61
Anket formunun on altıncı sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?" şeklindedir.	63
4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular	64
Anket formunun birinci sorusu, "Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?" şeklindedir.	65

Anket formunun ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin kazanımlarını belirlerken neleri dikkate alırsınız?” şeklindedir.	66
Anket formunun üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?” şeklindedir.	67
Anket formunun üçüncü sorusu A bölümü, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?” şeklindedir.	68
Anket formunun üçüncü sorusu B bölümü, “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” şeklindedir.	70
Anket formunun dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi veriyorsunuz?” şeklindedir.	71
Anket formunun beşinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” şeklindedir.	72
Anket formunun altıncı sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” şeklindedir.	73
Anket formunun yedinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi öğretim strateji ve yöntemlerini kullanıyorsunuz?” şeklindedir.	76
Anket formunun sekizinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi materyalleri kullanıyorsunuz?” şeklindedir.	77
Anket formunun dokuzuncu sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” şeklindedir.	78
Anket formunun onuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” şeklindedir.	79
Anket formunun on birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere ne gibi yararları oluyor?” şeklindedir.	80
Anket formunun on ikinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” şeklindedir.	81

Anket formunun on üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” şeklindedir.....	83
Anket formunun on dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlükle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?” şeklindedir.....	84
Anket formunun on beşinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” şeklindedir.....	85
3.3.Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular	87
Anket formunun birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” şeklindedir.....	88
Anket formunun ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında öğrenciniz hangi dersleri alıyor?” şeklindedir.....	88
Anket formunun üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir.....	89
Anket formunun dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini öğrenciniz için hangi amaçlarla seçtiniz?” şeklindedir.	90
Anket formunun beşinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” şeklindedir.	92
Anket formunun altıncı sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” şeklindedir.....	93
Anket formunun yedinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencinize ne gibi yararları olabilir?” şeklindedir.	95
Anket formunun sekizinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” şeklindedir.	96
Anket formunun dokuzuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” şeklindedir.....	97

Anket formunun onuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için öğrenciniz kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor mu?” şeklindedir.	98
Anket formunun on birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlüklerle karşılaşılıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?” şeklindedir.	99
Anket formunun on ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” şeklindedir.	100
5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	102
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	102
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	112
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	122
5.4. Özetle Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Genel Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	128
5.5. Öneriler	129
KAYNAKLAR	133
EKLER	141
EK-1. Öğrenci Anketi	141
EK-2. Öğretmen Anketi	147
EK-3. Veli Anketi	154
EK-4. İzinler	159
ÖZGEÇMİŞ	Error! Bookmark not defined.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BSB Bilimsel Süreç Becerileri

DYK Destekleme ve Yetiştirme Kursları

f Frekans

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

% Yüzdelik

N Toplam Örneklem Sayısı

EBA Eğitim Bilişim Ağı

TEOG Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı

LGS Liselere Geçiş Sınavı

SBS Seviye Belirleme Sınavı

ODSGM MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

ŞEKİL VE TABLOLAR DİZİNİ

Resim 1: Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönetim Sistemi Girişi	19
Tablo 1: Ortaokullarda Haftalık Ders Çizelgesi, MEB	24
Tablo 2: Örnek Yıllık Plan	25
Tablo 3: Örneklem Grubu Öğrencilerinin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	32
Tablo 4: Örneklem Grubu Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	33
Tablo 5: Örneklem Grubu Öğrenci Velilerinin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	34
Tablo 6: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına kaç yıldır devam ediyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	45
Tablo 7: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	46
Tablo 8: “Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri alıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	47
Tablo 9: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	48
Tablo 10: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini hangi amaçlarla seçtiniz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	49
Tablo 11: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	50
Tablo 12: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri yeterli mi değil mi?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	50
Tablo 13: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	51
Tablo 14: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında katıldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	53
Tablo 15: “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmen mi girmeli?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	53
Tablo 16: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanıyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	55

Tablo 17: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde kullandığınız yardımcı kaynaklar nelerdir?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	55
Tablo 18: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	56
Tablo 19: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	57
Tablo 20: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin size ne gibi yararları oluyor?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	58
Tablo 21: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	59
Tablo 22: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin, merkezi sınavlarda başarınızı artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	60
Tablo 23: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	61
Tablo 24: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinde herhangi bir problemle/güçlülükle karşılaşıyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	62
Tablo 25: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	63
Tablo 26: “Kaç yıldır kurslarda görev alıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	64
Tablo 27: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	65
Tablo 28: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin kazanımlarını belirlerken neleri dikkate alırsınız?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	66
Tablo 29: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	67
Tablo 30: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	69

Tablo 31: “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	70
Tablo 32: “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	71
Tablo 33: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri yeterli mi değil mi?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	71
Tablo 34 : “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	73
Tablo 35: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	73
Tablo 36: “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmen mi girmeli?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	74
Tablo 37: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi öğretim strateji ve yöntemlerini kullanıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	76
Tablo 38: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi materyalleri kullanıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	77
Tablo 39: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	78
Tablo 40: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	79
Tablo 41: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere ne gibi yararları oluyor?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	80
Tablo 42: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	82
Tablo 43: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	83
Tablo 44: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlükle karşılaşıyor musunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	84
Tablo 45: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	86

Tablo 46: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına devam eden çocuk sayınız?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	87
Tablo 47: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	88
Tablo 48: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında öğrenciniz hangi dersleri alıyor?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	88
Tablo 49: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	89
Tablo 50: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini öğrenciniz için hangi amaçlarla seçtiniz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	91
Tablo 51: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	92
Tablo 52: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	93
Tablo 53: “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, yoksa farklı öğretmenler mi girmeli?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	94
Tablo 54: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencinize ne gibi yararları olabilir?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	95
Tablo 55: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	96
Tablo 56: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	97
Tablo 57: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için öğrenciniz kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor mu?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	98
Tablo 58: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı	99
Tablo 59: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı.....	100

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Değişim ve dönüşümün çok hızlı yaşandığı dünyada, günümüzün gerektirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda hayata tam anlamıyla uyum sağlayabilen, sorgulayabilen, yenilikçi ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirmek eğitimle mümkündür. Eğitime verilen önem ve bireylerin niteliği, toplumun gelişmişliğini gösteren önemli göstergelerden biridir. Ayrıca bu göstergeler eğitime verilen önem ve bireylerin niteliğiyle doğru orantılıdır (Canöz, 2014).

Eğitim kelimesi Türkçe’de, disiplin, sosyal hizmet, kazantı, öğrenim, sosyal kurum ve kasıtlı kültürlenme süreci gibi birbirinden farklı altı anlamı ifade edecek biçimde kullanılmaktadır (Ertürk 1982). Ancak eğitim bilimciler tarafından benimsenen tanıma göre eğitim, “*istendik yönde davranış değiştirme süreci*” olarak tanımlanmaktadır (Şimşek, 2014).

Bu istendik yönde değişikliğin sağlanmasında, “*öğrenme ve öğretme süreçlerinin etkililiği ve yeterliliği*” önemli rol oynar. Yılmaz (2009)’a göre “*Öğrenme, hem sosyal, psikolojik, fiziksel ve çevresel birçok unsurdan etkilenen hem de aynı zamanda bu unsurları etkileyen bir süreçtir*”. Kaya (2009)’ya göre ise “*Öğrenme, var olan toplumsal duruma, kurallara ve kültürel gereklere ayak uydurma biçimidir*”. Her öğrencinin öğrenme düzeyinde bireysel farklılıklar, programlar, ülkenin ekonomik imkanları, politikalar, teknoloji, öğretmenler, aileler ve bunun gibi unsurlar nedeniyle farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Öğrenmede etki gösteren bu unsurlar nedeniyle, istenen düzeyde olmayan öğrenmenin ve eksik öğrenmelerin tamamlanması için eğitimi destekleyici ve eğitimi takviye edici ve destekleyici eğitimler mecburiyet haline gelmektedir. Davis ve Sorel (1995), kendilerinden beklenen başarıya ulaşamadıkları durumlarda, öğrencilerin takviye eğitim faaliyetlerine katılması gerektiğini ifade etmektedir.

Ailelerin eğitime bakış açıları ve ekonomik düzeylerinin düşük oluşu, çocuklarının takviye edici eğitim alma imkânını sınırlandırmaktadır. Böylece eğitimde

fırsat eşitliği olumsuz yönde etkilenmektedir. Eğitim sisteminin parçalarının, tüm bireylere gelecek fırsatını ve başarıyı elde edecek biçimde sunulması gerekmektedir (Mercik, 2015). Eğitimde fırsat eşitliği, bireylere kaliteli ve eşit bir eğitim alma imkanı sunmaktır. Bireyin en temel hakları arasında eğitim hakkı da bulunmaktadır (Türküresin, 2018).

Türk Milli Eğitim Sisteminin temel ilkelerinden olan genellik ve eşitlik, fırsat ve imkan eşitliği gibi ilkeler 1739 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Temel Kanunu'nda şu şekilde belirtilmektedir;

“Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır(1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 8)”

Ülkemiz eğitimin kademelerine sınavla öğrenci alan ve eğitimin niteliğinin ölçülebilmesi ve değerlendirilmesi aşamasında PISA gibi uluslararası sınavlara katılan bir ülke olduğundan geleceğe dönük politikalar geliştirmesi gerekmektedir (Sarier, 2010). Yapılan tüm bu sınavlara girecek öğrenciler arasında rekabet ortamı doğmakta ve ek eğitimler kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu eğitimlerin başında dershaneler ve özel etüt kurumları gelmektedir. Özellikle Amerika, İngiltere, Güney Kore gibi dünyanın birçok ülkesinde de örgün eğitimle yetinmeyen aileler, çocuklarının eğitimine destek alternatifler aramaktadırlar (Konur vd. , 2017).

Türkiye’de de aileler okulda verilen eğitimle yetinmeyip, öğrencilerin ev ödevlerini ve projelerini yapmalarına yardım etmek, bazı derslerdeki başarısızlıklarını ortadan kaldırmak ve sınavlara hazırlamak gibi sebeplerle çocuklarını dersane ve etüt merkezi olarak bilinen özel eğitim kurumlarına göndermişlerdir (Saribaş ve Pınar, 2018). Nitekim, özel öğretim kurumları yönetmeliğinin 5. maddesine göre etüt merkezinin amacı *“ilköğretim okullarına devam eden öğrencilerin, öğretmen gözetiminde derslerine çalışmalarına ve bu yönetmelikte belirtilen alanlarda etkinliklerde bulunmalarına yardımcı olmaktır.”* şeklinde ifade edilmiştir (Şimşek ve Şimşek, 2014).

Türk eğitim sisteminde belli bir geçmişe sahip olan dershaneler ve 2011’den beri faaliyet gösteren etüt merkezleri, ücretli olmaları sebebiyle sadece belli ekonomik seviyedeki kitlelerin çocuklarını gönderebildikleri kurumlar olagelmışlerdir. Dersane

ve etüt merkezi gibi belli bir ücret karşılığında eğitim veren kurumların, bir taraftan öğrencinin akademik başarısına olumlu katkıları düşünülürken, diğer taraftan da eğitimde fırsat eşitliğini zedelediği söylenmektedir. İlkokuldan itibaren çocuklarının iyi okullarda okumasına özen gösteren ailelerin, çocuklarını bu kurumlara göndererek diğer çocuklara göre bir sıfır öne geçmesine sebep olduğu da yapılan araştırmalarda gözlenmiştir (Türküresin, 2018). Nitekim bazı öğrenci velilerinin kurs, dersane, etüt merkezlerinin ücretlerini karşılayabilmek için temel ihtiyaç harcamalarından kesinti gerçekleştirerek çocuklarını dershaneye yolladıkları ve bu durumun aile bütçelerini olumsuz yönde etkilediği ifade edilmektedir (Sarıbaş ve Pınar, 2018).

Bu sebeple 14.03.2014 tarihli ve 28941 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ayrıca 01.03.2014 tarihli ve 6528 sayılı "Mili Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9. Maddesi" ile tüm dershanelerin kapatılması kararı alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı 23.09.2014 tarih ve 4145909 sayı ile ortaokullar ve liselerde eğitim gören öğrenciler ile Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okullarında öğrenimlerine devam eden kursiyerlere yönelik, Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) açmıştır. Kurslar öğretmenlere yapılan ek ders desteği ve güçlü bir teknolojik destek olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile desteklenmiştir (Aküzüm ve Saraçoğlu, 2018; Nartgün ve Dilekçi, 2016). Destekleme ve yetiştirme kursu yönergesinde *"kursların amaçları", "kapsamı", "kurs açabilme ve kapatma esasları"* ile *"kursların süreleri", "sınıf mevcutlarında asgari ve azami öğrenci sayıları", "kurs merkezleri", "kurslardaki öğretim faaliyetleri"* ve *"kursların denetimlerinin nasıl yapılacağı"* yer almaktadır.

2014-2015 eğitim öğretim yılı itibarı ile eğitimde fırsat eşitliği sağlama, okul derslerine ve ortaöğretime geçiş sınavlarına yardımcı olmak adına açılan DYK'nın, süreç boyunca etkilerini saptamak adına çeşitli araştırmalar yapılmış; ancak yüzdeler dilimde en büyük paya sahip fen bilimleri dersi bazında ayrıntılı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Daha beşinci yılında bir uygulama olan bu kurslar hakkında fen bilimleri dersi bazında yeteri kadar araştırma yapılmamış olması ve literatürdeki eksiklikler, araştırmanın önemini artıran diğer unsurlardandır.

Yaygınlaştırılması, yararlanan öğrenci sayısının artırılması ve işler şekilde devam ettirilmesi için uğraş verilen destekleme ve yetiştirme kurslarının etkililiği hakkında fen bilimleri öğretmenlerinin, derse katılım gösteren öğrencilerin ve bu öğrenci velilerinin görüşlerinin alınması amaçlanan bu araştırma, DYK’da yaşanan sıkıntılar ve olumlu yönlerin tespiti noktasında önemli görülmektedir. Araştırma sonuçlarının uygulayıcı ve araştırmacılara faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.1. Problem Durumu

DYK’da verilen derslerden biri olan Fen Bilimleri dersinin temel amacı bütün bireylerin fen okuryazarı olarak yetişmesi olarak belirlenmiştir. Bütün bireylerin fen okuryazarı olarak yetişmesi ise 2018 yılında yeniden Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı’nda aşağıda verilen temel amaçlara bağlanmıştır (MEB, 2018a).

“1. Astronomi, biyoloji, fizik, kimya, yer ve çevre bilimleri ile fen ve mühendislik uygulamaları hakkında temel bilgiler kazandırmak,

2. Doğanın keşfedilmesi ve insan-çevre arasındaki ilişkinin anlaşılması sürecinde, bilimsel süreç becerileri ve bilimsel araştırma yaklaşımını benimseyip bu alanlarda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek,

3. Birey, çevre ve toplum arasındaki karşılıklı etkileşimi fark ettirmek; toplum, ekonomi ve doğal kaynaklara ilişkin sürdürülebilir kalkınma bilincini geliştirmek,

4. Günlük yaşam sorunlarına ilişkin sorumluluk alınmasını ve bu sorunları çözmede fen bilimlerine ilişkin bilgi, bilimsel süreç becerileri ve diğer yaşam becerilerinin kullanılmasını sağlamak,

5. Fen bilimleri ile ilgili kariyer bilinci ve girişimcilik becerilerini geliştirmek,

6. Bilim insanlarıncı bilimsel bilginin nasıl oluşturulduğunu, oluşturulan bu bilginin geçtiği süreçleri ve yeni araştırmalarda nasıl kullanıldığını anlamaya yardımcı olmak,

7. Doğada ve yakın çevresinde meydana gelen olaylara ilişkin ilgi ve merak uyandırmak, tutum geliştirmek,

8. Bilimsel çalışmalarda güvenliğin önemini fark ettirerek güvenli çalışma bilinci oluşturmak,

9. Sosyobilimsel konuları kullanarak muhakeme yeteneği, bilimsel düşünme alışkanlıkları ve karar verme becerileri geliştirmek,

10. Evrensel ahlak değerleri, millî ve kültürel değerler ile bilimsel etik ilkelerinin benimsenmesini sağlamak.”

Bu temel amaçların gerçekleştirilmesi için ortaokulda tüm sınıf düzeylerinde haftalık 4 ders saati verilen Fen Bilimleri dersi, yapılan ulusal merkezi sınavlarda ve uluslararası sınavlarda ölçülen ve kazanımları nedeniyle de hayatiyet arz eden bir derstir.

Açılımı “Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı” olan PISA, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üç yılda bir, 15 yaş öğrencilerinin bilgi ve becerilerini değerlendiren bir araştırma projesidir. MEB, tarafından yayınlanan Pisa 2018 Türkiye Ön Raporu (2018b) incelendiğinde, Türkiye’nin okuma becerileri alanındaki ortalama puanı 2015 yılına göre 38 puanlık artışla 466’ya ve ortalama matematik puanı 34 puanlık artışla 454’e yükselmiştir. Benzer şekilde fen okuryazarlığı alanındaki ortalama puanı da 2015 yılına göre 43 puanlık artışla 468’e yükselmiştir. TIMSS ise öğrencilerin fen ve matematik alanlarında sahip oldukları bilgi ve becerilerin değerlendirilmesini sağlayan bir araştırma çalışmasıdır. 4 yılda bir yapılan bu sınav, 4. ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilere uygulanmaktadır. MEB, tarafından yayınlanan TIMSS 2019 Türkiye Ön Raporu (2019a) incelendiğinde, Türkiye’de yüksek fen yeterliğine sahip öğrenci oranları zaman içinde önemli bir artış göstermiştir. İleri fen yeterliğine sahip öğrenci oranı TIMSS 2011 uygulamasında %3 iken 2015 döngüsünde bu oran %4’e, 2019 döngüsünde ise büyük bir artışla %12’ye yükselmiştir. MEB, tarafından yayınlanan Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav Raporu (2020)’na göre, her yıl 8.sınıflara uygulanan 2020 Liselere Geçiş Sınavı(LGS) verileri incelendiğinde 20 soruluk Fen Bilimleri testinin doğru cevap sayısı ortalaması 10,21 olup, öğrencilerin 55,51%’inin doğru cevap sayısı 0 ile 10 arasındadır. Sınav başarılarının bu kadar düşük olduğu ve kademeler arası geçişte eleme yapılması amacıyla soru sorulan fen bilimleri dersi için hiç şüphesiz takviye edici, test tekniğini geliştirici bir takım okul harici faaliyetler yapılması gerekmektedir. Diğer derslerde olduğu gibi DYK fen bilimleri dersi için de takviye edici okul harici bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan literatür taramasında DYK kapsamında verilen fen bilimleri dersi özelinde herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Çalışmalar incelendiğinde Bingöl (2017)'ün DYK'da verilen beden eğitimi dersi özelinde ve Canpolat ve Köçer (2017)'in DYK'da verilen sosyal bilgiler dersi özelinde, Yeşilyurt (2019)'un DYK'da verilen sosyal bilgiler dersi özelinde, Kürkçü (2018)'nün DYK'da verilen matematik dersi özelinde, Görgülü (2019)'nün DYK'da verilen matematik dersi özelinde yaptığı çalışmalar haricinde büyük bir kısmının kursların genel işleyişi hakkında yapıldığı, yine çalışmaların büyük çoğunluğunda öğretmenler ya da öğrenciler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak fen bilimleri dersi bağlamında DYK'nın yapısı, ders içerikleri, DYK'da kullanılan materyaller, görev alan öğretmenlerin özlük hakları, DYK'nın paydaşları olan öğrencilerin ve bu öğrencilerin velilerinin de düşüncelerini içeren çalışma olmadığı yapılan alanyazın araştırmasında da tespit edilmiştir. Literatürde, DYK'da verilen fen bilimleri derslerinden birinci derecede etkilenen öğretmen, öğrenci ve velilerin birlikte görüşlerinin alındığı bir çalışmanın bulunmaması, araştırmanın problem durumunu teşkil etmektedir.

Sonuç olarak uzun bir geçmişe sahip olmayan DYK'da bir takım eksikliklerin bulunması olasıdır ve bu kurslardan milyonlarca öğrenci etkilenmektedir. Özellikle DYK'da verilen fen bilimleri dersine ilişkin paydaşlardan somut görüşler alınarak girdileri kontrol etmek, süreç boyunca takipçi olmak ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara çözümler üretebilmek, bu sistemin hedeflerine ulaşabilmesi konusunda sistematüğün düzenlenmesi ve onarımı için gerekli geri bildirimi sağlamak açısından bu çalışmanın fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu noktalardan hareketle, çalışmanın problem cümlesi aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problemi “MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarındaki fen bilimleri dersleri hakkında fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin görüşleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme cevap verebilmek için aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır.

1.2.1. Alt Problemler

1. DYK'ya katılan öğrencilerin fen bilimleri dersi bağlamında kurslara yönelik görüşleri nasıldır?

2. DYK’da görevli fen bilimleri öğretmenlerinin kurslara yönelik görüşleri nasıldır?
3. DYK’ya katılan öğrencilerin velilerinin fen bilimleri dersi bağlamında kurslara yönelik görüşleri nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarındaki fen bilimleri dersleri hakkında fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin görüşlerini belirlemektir.

1.3.1. Araştırmanın Alt Amaçları

1- DYK’ya katılan öğrencilerin fen bilimleri dersi bağlamında kurslara yönelik görüşlerini belirlemek.

2- DYK’da görevli fen bilimleri öğretmenlerinin kurslara yönelik görüşlerini belirlemek.

3- DYK’ya katılan öğrencilerin velilerinin fen bilimleri dersi bağlamında kurslara yönelik görüşlerini belirlemek.

1.4. Araştırmanın Önemi:

Dershanelerin, eğitimde fırsat eşitliğine olumsuz etkisi sebebiyle kapatılması sonrası öğrencilerin mağdur olmaması adına okullarda açılan kurslarda yeni bir yapılanmaya gidilmiştir (MEB, 2014). Örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kursu adı altında açılan bu kurslarda uygulama esasları her ders yılı başında yayınlanan kılavuzlarla belirlenmektedir. Bakanlığın her yıl yayınladığı kılavuzlarda paydaşlardan aldığı görüş, öneri ve şikâyetleri dikkate alarak bir takım değişiklikler yaptığı görülmektedir. Yapılan araştırmanın DYK ile ilgili dönüt sağlaması açısından, yol haritası niteliğinde olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışma, kurslardaki eksikliklerin ve sorunların belirlenmesi, gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi için önemlidir.

MEB, tarafından yayınlanan Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) Yönergesi (2019) incelendiğinde, kursların genel yapısı ile ilgili yapılan değişiklikle, her dönemin sonunda 5'inci sınıftan 12'nci sınıfa kadar tüm seviyelerde Türkçe, matematik, fen bilimleri ve yabancı dil derslerinden izleme ve

değerlendirmeye yönelik öğrenci başarı araştırması yapılmasını öngörmüştür. 2023 Eğitim Vizyonu (2018)'nda, belirlenecek sınıf düzeylerinde herhangi bir notlandırma olmaksızın "Öğrenci Başarı İzleme Araştırması" yapılmasını hedef olarak konulmuş, bu kapsamda da 2019'da 81 ilde 4, 7 ve 10. sınıf düzeylerinde Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersleriyle ilgili öğrenci başarı izleme araştırması yapmıştır. Ancak DYK'nın etkinliğiyle ilgili yapılan bu sınavların sonuçları henüz açıklanmamıştır. Özellikle sınav odaklı eğitim sistemi dikkate alındığında DYK'nın son yıllarda etkilediği öğrenci, öğretmen ve veli sayısının oldukça fazla olması nedeniyle önem kazanmıştır. DYK'nın öğrencilerin okul derslerindeki başarılarına olumlu etkisi bulunmaktadır. Öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan görüşmelerde bu sonuca ulaşılmış, kurslara devam eden öğrencilerin okul notlarında gelişim olduğu saptanmıştır (Akbaba, 2019). Aküzüm ve Saraçoğlu (2017), tarafından yapılan çalışmada öğrencilere ve öğretmenlere olan akademik katkısına yönelik tutumlarının ise çok üst düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Öğretmenlerin %70'den fazlası DYK'nın öğrencilerin matematik dersi akademik başarılarını arttırdığını belirtirken, buna sebep olarak da kursta eksiklerini tamamlamalarını ve bol soru çözüp, farklı soru tiplerini inceleme fırsatı edinmelerini göstermişlerdir. Öğrencilerin de DYK'nın matematik dersindeki başarılarını arttırdığı görüşü öğretmen görüşleriyle örtüşmektedir. Buna ek olarak, araştırma kapsamında 2015-2018 yılları arasındaki bir yıl dışında yıllar arasında ve tüm yılların ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Akademik başarıya bu denli yüksek etkisi bulunan DYK ile ilgili daha önce yapılan bilimsel çalışmalarda doğrudan DYK'nın niteliğinin sorgulanmadığı ve kapsamlı yönleriyle ele alınmadığı görülmüştür. Ayrıca yapılan çalışmaların daha çok genel öğretmen görüşlerine yönelik olduğu, az sayıda çalışmada öğrenci, veli ve kurs yöneticilerinden de görüş alındığı görülmüştür. Bu akademik çalışmada, DYK hakkında fen bilimleri dersi bağlamında öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin örtüşüp örtüşmediği belirlenecek, fen bilimleri dersiyle ilgili uygulamaların verimliliği hakkında bilgi verecektir.

MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme kurslarıyla ilgili araştırmalar incelendiğinde bu araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma ile DYK'da verilen fen bilimleri dersi penceresinden bakarak öğretmen, öğrenci ve velilerin DYK

ile ilgili, DYK'nın yararları, DYK'nın merkezi sınavlara katkısı, uygulamada yaşanan problem/güçlükler, DYK'nın fırsat eşitliği ilkesine katkısı, DYK dersleri ve okul dersleri arasındaki ilişkinin nasıl olduğu konusunda alan yazına geniş kapsamlı bir katkı sağlanabileceği ve alınan geri dönütlerle henüz kısa süre önce başlatılan DYK'da düzenlemeler yapılabileceği düşünülmüştür.

1.5. Tanımlar:

Bu akademik çalışmada kullanılan bazı kavramların tanımları şöyledir:

MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları: “Resmî örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrencileri destekleme ve yetiştirme amacıyla açılan kurslar.” (MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi, Madde 4).

Dershane: Temel eğitim ve ortaöğretim okulları öğrencilerini:

1. “Zayıf oldukları derslerde yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,”
2. “Bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,”
3. “Belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri özendirmek” amacıyla açılan özel öğretim kurumlarıdır (Özel Dershaneler Yönetmeliği, Madde 5).

Öğretmen: “Bir bilim dalını, bir sanatı ya da teknik bilgileri öğretmeyi meslek edinmiş okulda öğrencilere ders veren kimse”(TDK, 2018). Bu çalışmada öğretmen, MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında görev yapan fen bilimleri öğretmenlerini temsil etmektedir.

Öğrenci: “Öğrenim görmek amacıyla ders alan kimse, okul çocuğu, talebe” (TDK, 2018). Bu çalışmada öğrenci, MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında fen bilimleri dersine kayıtlı öğrencileri temsil etmektedir.

Kurs Yöneticisi: “Bünyesinde Destekleme ve Yetiştirme Kursu açılmış ve kursta Fen Bilimleri dersi de verilen okulun Müdür, Müdür Başyardımcısı ya da Müdür Yardımcısını” temsil etmektedir.

Velî: “Destekleme ve Yetiştirme Kursunda Fen Bilimleri dersini seçmiş ve bu derslere aktif olarak katılan öğrencilerin velilerini” temsil etmektedir.

1.6. Sınırlılıklar:

- 1- Araştırma, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında bünyesinde DYK açılan ve aktif olarak fen bilimleri derslerinin verildiği rastgele belirlenmiş, Erzurum iline

bağlı metropol ilçelerdeki (Aziziye, Palandöken, Yakutiye) ortaokullarda görev yapan 72 fen bilimleri öğretmeninin, 93 öğrenci ve 87 velinin görüşleri ile sınırlıdır.

- 2- Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılındaki ortaokul 5, 6, 7, 8'inci sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
- 3- Katılımcılara uygulanan anket formu, araştırmacının hazırladığı sorularla sınırlıdır.
- 4- Araştırma, araştırmacı tarafından hazırlanan fen bilimleri öğretmen anketi, öğrenci anketi ve veli anketinden toplanan verilerle sınırlandırılmıştır.

1.7. Varsayımlar:

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

- 1- Bu araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin, hazırlanan öğretmen anketinde yer alan sorulara içten ve yansız cevap verdikleri varsayılmıştır.
- 2- Araştırmaya katılan öğrencilerin, hazırlanan öğrenci anketinde yer alan sorulara içten ve yansız cevap verdikleri varsayılmıştır.
- 3- Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin, hazırlanan veli anketinde yer alan sorulara içten ve yansız cevap verdikleri varsayılmıştır.
- 4- Araştırmada kullanılan anket formlarının kapsam geçerliliğinin bu araştırmanın amacının gerçekleştirilmesinde yeterli olduğu varsayılmıştır.
- 5- Bu araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin, öğrencilerin ve velilerin sayısının araştırma yapmak için yeterli olduğu varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim ve Öğretim Kavramları

2.1.1. Eğitim

Dünyada değişimin çok hızlı bir şekilde gerçekleşmeye başlaması hem büyük oranda gelişmeleri hem de aynı zamanda kargaşaları ortaya çıkarmaktadır. İşte bu sürekli aktif ortamla mücadele edebilecek insanı yetiştirmek de eğitimin sisteminin ana hedefleri arasındadır(Cafaoğlu, 2007).

Eğitimin amaçlarıyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Bunlar, zamana toplumlara, ülkelerin eğitim ve yönetim anlayışlarına göre değişebilir. Ancak eğitimdeki genel amaç, bireyler için mutlu ve huzurlu bir yaşam hazırlamak olarak düşünülmüştür. Buna göre eğitim, toplumlardaki siyasi, sosyal ve kültürel, endüstriyel değişimlere paralel olarak farklı amaç ve görevleri yerine getirmek için bir amaç olarak ortaya çıkmaktadır (Şişman, 2015). Türk eğitim sisteminin amaçları, ülkenin genel amaçlarının kapsamlı bir yorumu niteliğinde olup, toplumun temel değer, prensip ve ideallerini, dolaylı olarak ta yetiştirilmek istenen insan figürünün temel özelliklerini yansıtmaktadır.

Günümüzde eğitim sürecinin en önemli kısmını okullar oluşturmaktadır. Ancak eğitim sadece okullardan ibaret değildir. Okulların yanında; ailede, askerlikte, iş yerlerinde ve insanların oluşturdukları diğer topluluklar içerisinde de eğitim yer almaktadır (Fidan, 2012). Eğitim aynı zamanda, bir toplumun yaşama biçimi olan kültürle ilişkilidir ve kültürel değerlerin bireylere kazandırılması “kültürleme” diye tabir edilmektedir (Sönmez, 2012).

Eğitim bilinçli ve planlı yapılma ve farkında olmadan herhangi bir ortamda yapılması durumlarına göre formal ve informal kavramlarını ortaya çıkarmıştır.

2.1.2. Formal Eğitim

Formal eğitim amaçlı olarak; önceden hazırlanmış ve benimsenmiş bir program çerçevesinde planlı bir şekilde yapılır ve öğretim yoluyla faaliyete geçirilir. Eğitim

süreci öğretmen tarafından tüm paydaşlar göz önüne alınarak planlanır, uygulamaya alınır ve süreç içerisinde çeşitli araçlarla izlenir. Eğitim, başından sonuna kadar kontrollü özel bir alan içinde yine kontrollü bir şekilde yürütülür. Süreç içerisinde belli aşamalarda ve sürecin sonunda değerlendirme işlemi yapılır. Okullardaki eğitim formal eğitimidir (Fidan,2012).

2.1.3. İnfomal Eğitim

Eğitim denilince akla yalnızca öğretmen, öğrenci, okul, veli gibi paydaşlar gelmektedir. Fakat eğitim sadece dört duvar arasında yapılan bir etkinlikler dizisi olarak düşünülmemelidir.

Eğitim aslında belirli bir mekana bağlı kalmadan öğretmen dışında kişiler tarafından da verilebilmektedir. Üzerinde hayatımızı sürdürdüğümüz dünya da başlı başına bir eğitim tesisidir. Dünyaya yaşayan insanlar dünyaya gözlerini açınca kendisini bu devasa eğitim tesisinin içerisinde bulur. İnsan için ana, baba, akraba, sosyal çevre ve arkadaşları birer eğitmendir (Arslan, 2009),

İnfomal eğitimin iki önemli öğrenme yolu “gözlem” ve “taklittir”. Küçükken ebeveynlerimizden öğrendiklerimizin birçoğu taklitte öğrendiğimiz, infomal öğrenmelerdir. Yine başta öğretmenlerimiz olmak üzere çevremizde birçok kişiyi örnek alır, onlar gibi davranmak isteriz. Bu davranışlar da gözlem yoluyla öğrendiğimiz, infomal davranışlardır (Arslan, 2009).

2.1.4. Örgün ve Yaygın Eğitim

Belli yaş grubundaki bireylere yönelik, önceden belirlenmiş amaç, program ve sürelerle bağlı olarak okullarda yürütülen düzenli eğitim faaliyetleri örgün eğitim olarak ifade edilmektedir (Şişman ve Taşdemir, 2008:83). Örgün eğitimde düzenlilik, uzun sürelilik ve eğitim basamakları arasında aşamalılık özelliği bulunmaktadır. Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumları örgün eğitim kapsamında yer almaktadır (Şeker, 2014).

Yaygın eğitim ise, “*örgün eğitim sistemine hiç girmemiş veya örgün eğitimin herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedan çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişimlerini sağlayıcı nitelikte değişen süre ve düzeylerde hayat*

boyu yapılan eğitim, öğretim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinlikleri” olarak olarak tanımlanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği [MEB], 2010: madde 3).

2.1.5. Öğretim

Öğretim kavramı, eğitimin planlı ve programlı yapılan boyutunu temsil etmektedir (Kale, 2015). Yine başka bir tanımda da, öğrenmenin belli amaç yada amaçlar doğrultusunda başlatılması, yönlendirilip gerçekleştirilmesi süreci de öğretim olarak tanımlanmaktadır (Duman, 2003). Öğretim belirli bir programa bağlı olarak gerçekleştirilmekte ve genellikle bir amaç gözetilmektedir (Şimşek, 2014).

2.2. Türkiye’de Sınav Odaklı Eğitim Sistemi

Bütün dünyada eğitim alanında düzenlemeler gerçekleştirildiği gibi Türkiye’de de bu alanda değişiklikler gerçekleştirilmektedir. Geleceğini iyileştirmek adına herkes bütün kademelerde en iyi eğitim veren kuruma yerleşebilmek adına çabaladığından dolayı özellikle bir kademedен diğerine geçişte uygulanan sınavlar, eğitim sisteminin mihenk noktasında yer almaktadır. Güzel bir ortaokul, güzel bir lise, güzel bir üniversite kazandırabilir anlayışı toplumda yaygındır. Bu sayede, daha rekabetçi ve karmaşık kurumlar haline gelen okulların merkezi sınavlar bağlamında (Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Liselere Yerleştirme Sınavı (LYS) beklentilerine cevap verebilmeleri ve varlıklarını uzun yıllar sürdürebilmeleri için sahip olduğu hedefler, amaçlar, değerler, normlar inançlar ve gelenekler gibi temel kültür öğelerini tekrar gözden geçirmeleri kaçınılmaz olmuştur (Yılmaz, 2017).

Türkiye’de, ilkokul ve ortaokulu içine alan 8(sekiz) yıllık zorunlu eğitimin 12(on iki) yıllık zorunlu eğitime çıkarılması 30.3.2012 tarih ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile gerçekleşmiştir. Bu Kanuna göre 12 yıllık zorunlu eğitimin, 4 yılı ilkokul, 4 yılı ortaokul ve 4 yılı da lise eğitimini içermektedir. Türkiye’de ilköğretimden ortaöğretime, ortaöğretimden yükseköğretime geçişte ortak sınavlar uygulanmaktadır. İlköğretim kademesini bitiren öğrencilerin ortaöğretim kademesindeki okullara yerleşmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından merkezi sistem sınavları gerçekleştirilmektedir.

Ortaöğretimden yükseköğretime geçişte ise öğrenciler Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) tarafından gerçekleştirilen merkezi sistem sınavlara girmektedirler. Ortaöğretim kurumlarının türlerinin çoğalması sonucu Liselere Geçiş Sınavı(LGS) adı altında tek bir merkezî sınav 1997 yılında uygulamaya konulmuştur. Devamında ortaokul sekizinci sınıftan mezun olan öğrenciler ortaöğretim düzeyine geçiş için geçmişten günümüze sırasıyla Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS), Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ve Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG) gibi sınavlara girmişlerdir. Ortaokul öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen tüm bu sınavların şekli, kapsamı ve içeriği her zaman eleştiri konusu olmuştur. Bu sınavlara getirilen eleştirilerin en önemlisi, okul dersleri ile uyumlu olmaması kademeler arası geçişte bir araç olarak görülmesi şeklinde olmuştur (Ocak, Akgül ve Yıldız, 2010).

Ailelerin sosyo-ekonomik düzeyi sadece öğrencinin hangi okula kayıt yaptıracağı konusunda değil tüm öğrenim hayatı boyunca özellikle akademik başarı seviyesinde etkilidir. Acemoğlu ve Psichke (2001) yaptıkları çalışmada, Amerika’da aile gelirlerinde % 10’luk artış gerçekleşince öğrencilerin 4 yıllık üniversiteye gitme olasılığının % 1,4 artırdığı bulgusuna ulaşmış, Astin ve Oseguera (2004), Amerika’da öğrenciler arasında, 1980’lerden sonra, en iyi üniversiteye girme olasılığının geliri düşük seviyede olan ailelerin aleyhine artış gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Eğitim sisteminin sınav odaklı olması ailelerin okul dışında takviye kurs, dershane, özel etüt merkezi ve özel ders alma gibi farklı arayışlar içerisine girmelerine sebep olmuştur. Özellikle sosyo ekonomik durumları iyi olmayan aileler bu duruma takviye eğitim almayan çocuklarının sınavlarda başarılı olma ihtimalinin düşük olacağı gerekçesiyle eleştiri getirmişlerdir.

2.3. Destekleyici Eğitim Faaliyetleri ve Kurs Kavramı

Köse (2013) formal eğitimi tamamlayan etkinliklerin tamamı olarak tanımladığı destekleyici eğitim faaliyetlerini, öğrencilerin ders içerisinde kazanması gereken davranışları tamamlayan, pekiştiren veya eksikleri gideren etkinlikler yani “ev ödevleri ve projeler, yetiştirme kursları, sınava hazırlık çalışmaları, bilgisayar destekli etkinlikler, belirli gün ve hafta kutlamaları” olarak örneklendirir. Özellikle yetiştirme kursları, destekleme kursları veya sınava hazırlık çalışmaları bu örnekler içerisinde büyük önem arz etmektedir. Kurs sözcüğü Fransızca kökenli cours

sözcüğünden gelmektedir. Bu kavram çeşitli kaynaklarda takviye çalışmalar, yetiştirme eğitimi, etüt etkinlikleri, ders dışı uygulamalar, müfredat tamamlama faaliyetleri kavramlarının yerine de kullanılmaktadır. MEB Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesinde şu şekilde tanımlanmıştır; “*Örgün ve yaygın eğitim kurumlarına devam etmekte olan öğrenci ve kursiyerleri, örgün eğitim müfredatındaki derslerle sınırlı olarak, desteklemek ve yetiştirmek amacıyla yapılan çalışmalar*” olarak tanımlanmıştır (MEB, 2014).

2.4. Türk Eğitim Tarihinde Dershaneler

Eğitim sisteminin en önemli paydaşlardan biri olan öğrenciler, kendilerini topluma entegre etmek, acımasız ve zorlu ekonomi koşullara hazırlamak amacıyla okulda aldıkları eğitimin yanında, takviye kurslar, destekleme ve yetiştirme kursları, özel ders ve dershaneler yoluyla ek eğitim alma çabası içerisindeyler. Dershane düşüncesinin ortaya çıkmasında insanların okuldaki eksiklerini tamamlamak amacıyla aldığı özel derslerin etkisinin olduğu söylenebilir. Coşkun’a (2005) göre “*dershane*” olarak adlandırılan eğitim kurumları öğrencilerin okulda aldıkları derslerin dışında, özel ve planlı olarak eğitim almalarının sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Büyükköse (2010) dershaneyi “*insanların ücret ödeyerek eğitim aldıkları, süresi, ücreti, verilen ders saat ve içeriği değişen eğitim kurumları*” olarak tanımlamaktadır. Özel dershanelerin görevi, okulda uygulanan programların olası eksikliğini tamamlamak, eksik yoksa da verileni pekiştirmek olarak tanımlanabilir (Uysal 2009,34). Dershanelerde gerçekleştirilen öğretim ile okulda yapılan öğretim birbirinden çok farklı değildir. Öğrencilerin daha fazla başarılı olmaları adına katıldıkları, okul programlarını destekleyici, tamamlayıcı ve pekiştirici etkinliklerin bulunduğu kurumlardır. ara sınıfta bulunan öğrencilere takviye amaçlı tekrar konu anlatımları yapılırken, üst sınıflarda sınavlara hazırlayıcı olarak konu anlatımına ek olarak test tekniklerine de zaman ayrılmaktadır (Saraçoğlu, Gündoğdu, Baydilek ve Sanem, 2014).

Özel dershanelerin Türkiye’de aktif hale gelmeleri, ülkede üniversite sayısının, eğitim hayatlarına üniversitede devam etmek isteyen öğrenci sayısına göre az oluşundan kaynaklanmaktadır (Dağlı, 2006). Yine Tansel’de (2013) Türkiye’de

dershanecilik sisteminin ulusal ve merkezi sınavların uygulanmasından dolayı gelişim gösterdiğini ifade etmiştir.

Her özel öğretim kurumunda olduğu gibi özel dershanelerde de eğitim-öğretim faaliyetlerinin belirli bir ücret karşılığı yapıldığı bilinmektedir. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarını dershanelere gönderip maddi yetersizliklerden dolayı bazı ailelerin de çocuklarını dershanelere gönderememeleri ya da ucuz dershaneler yönelmeleri eğitimdeki fırsat eşitliğinin önünde büyük bir engel oluşturmaktadır (Özoğlu, 2012). Ailelerin ekonomik durumlarının yeterli olmaması, ikamet ettikleri yerleşim birimlerinde dershane bulunmaması gibi nedenlerle, amacı sadece ticari faaliyet olan dershanelere gidemeyen büyük bir kitle meydana gelmiştir. Ülke genelinde sürekli büyüyen dershaneler sorunu 14 Mart 2014 tarihli 28941 sayılı Resmi gazetede yayınlanan “Millî Eğitim Temel Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile bir kısmı kapatılmış ve bazılarının etüt merkezlerine veya özel okullara dönüşerek varlıklarını devam ettirmesiyle sonuçlanmıştır.

Lise ve Üniversitelere yerleştirmede çoktan seçmeli sorularla sınav odaklı bir sistemin halen devam etmesi, dershanelerin kapatılmasıyla oluşan boşluğu kapatmak amacıyla okullarda takviye eğitim niteliği taşıyan destekleme ve yetiştirme kursları açılmıştır.

2.5. MEB Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yapısı

Örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları, Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) 23.09.2014 tarihinde yayımladığı yönerge ile 2014 – 2015 eğitim - öğretim yılı itibariyle başlatılmıştır. Bu kurslar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, *“resmi ve özel örgün eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim kurumlarına devam etmekte olan kursiyerleri destekleme ve yetiştirme amacıyla açılan ve tamamen ücretsiz olan kurslar”* olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2014).

Destekleme faaliyetleri mevcut öğrenmelerin pekiştirilmesi ve geliştirilmesi olarak yorumlanabilmektedir. Yetiştirme ise belirli işlevleri yerine getirebilmek için bireylere özellikle teknik yönü ağır basan becerileri kazandırma olarak tanımlanmaktadır (Şimşek, 2014).

DYK ile ilgili en son 29.08.2019 tarihinde yayınlanan yönerge ile kursların uygulama esasları belirlenmiştir (MEB, 2019b). Bu yönergeye göre:

2.5.1. Yönergenin Amacı, Kapsamı ve İlgili Tanımlar

Bu yönergenin amacı *“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrenciler ile ortaöğretimden mezun olanlara verilecek DYK ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir”* (MEB, 2019b).

Kapsamı *“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrenciler ile ortaöğretimden mezun olanlara verilecek DYK ile ilgili usul ve esasları kapsar”* (MEB, 2019b).

Yönergenin başlarında yer alan tanımlar kısmında, DYK’da yürütülen iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla e-kurs modülü oluşturulduğu belirtilmektedir. Ayrıca tanımlarda “kursiyer” ve “öğrenci” ayrımı yapılmıştır. Kursiyer, DYK’ya devam eden örgün öğretim dışındaki ortaöğretimden mezun kişiler olarak, öğrenci ise resmi ve özel örgün ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrencim görenler olarak tanımlanmıştır(MEB, 2019b)

2.5.2. Kurs Açma,Kapatma, Kurs Süreleri ve Öğrenci/Kursiyer Sayıları

Bu bölümde kurs merkezi ve kurs açma yetkisinin hangi birimler tarafından kullanılabileceği, kimlerin katılabileceği, kurs süreleri, öğrenci/kursiyer sayıları ve kursların hangi şartlarda kapatılabileceği belirtilmiştir.

Özellikle 2019 yılında yayınlanan bu yönergede önceki yönergelerden farklı olarak kurs planlamasının yıllık ve yaz dönemi olarak yapılması dikkat çekmektedir. Önceki yönergelerde kurslar birinci dönem, ikinci dönem ve yaz dönemi olarak üç dönem olarak planlanmaktaydı. 29.08.2019 yılında çıkarılan ve kurs planlamasının iki döneme düşürülmesini sağlayan bu yönerge ile işleyiş açısından tekrar tekrar kurs merkezi, öğretmen ve öğrenci başvurularının yapılmasının önüne geçilmiş, böylece kurs merkezi yöneticilerinin iş yükü azaltılmıştır.

2014 yılında yayınlanan yönergede *“Açılan bir kursa kursun açıldığı haftadan sonra öğrenci kaydı yapılamaz”* (MEB, 2014) ibaresi yer almakta iken, 2019 yılında yayınlanan yönergede *“açılan bir kursa, kurs açıldıktan bir ay sonrasına kadar*

öğrenci/kursiyer kaydı yapılabilir”(MEB, 2019b) ibaresi yer almaktadır. DYK için çıkarılan tüm yönergelerde, kurslara katılacaklar bölümünde örgün öğretime devam eden öğrenci/kursiyerin kendi okulu dışında başka okullarda da kursa katılabileceği ifade edilmiştir. Ancak kurs merkezleri için önceliğin kendi öğrencisi olması gerektiği şartı konulmuştur.

Kurs süresi olarak önceki yönergelerde ders bazında yapılan süre tayini yerine toplu bir şekilde süre tayini yapılmıştır.

“Madde 7-(1) Yaz döneminde açılan kursların süresi; 4 haftadan az 8 haftadan fazla, yıllık açılan kursun süresi ise 16 haftadan az 36 haftadan fazla olamaz(MEB, 2019b).”

Kurs merkezi yöneticileri tarafından kurs sınıfları oluşturulurken öğrenci/kursiyer sayısının hangi aralıkta planlanması gerektiği aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

“Madde 8-(1)Her bir kurs programına devam edecek öğrenci/kursiyer sayısının 10’dan az; bir kursun sınıf mevcudunun ise 20’den fazla olmaması esastır. Öğrenci/kursiyer sayısının 20’den fazla olması durumunda ikinci grup oluşturulur. Ancak her bir grubun azami sayısı dolmadan yeni grup oluşturulamaz. Tek gruplu kurs programlarında sınıf kapasitesi dikkate alınarak öğrenci/kursiyer sayısı 24’e kadar çıkarılabilir(MEB, 2019b).”

DYK’nın kapatılması konusunda karar yetkisi milli eğitim müdürlüklerine verilmiş, öğrenci/kursiyer sayısının 10’un altına düşmesi şartı getirilmiştir.

“Madde 9-(1)Açılan her bir kursa devam eden öğrenci sayısının 10’un altına düşmesi durumunda, kursun birleştirilmesine veya kapatılmasına milli eğitim müdürlüklerince karar verilir(MEB, 2019b).”

2.5.3. Kurslarda Öğretim, Yönetim ve Denetim

Bu bölümde kurs açılacak dersler, komisyon, öğretmenlerin seçimi ve görevlendirilmesi, kurslarda yararlanılacak kaynaklar, öğrenci/kursiyerlerle ilgili işlemler, kursların yönetimi, kurs merkezi müdür ve müdür yardımcılarının görevleri, kurs çalışmalarının ve öğrenci/kursiyer başarısının değerlendirilmesi, kursların denetimi ve sorumluluk konuları işlenmiştir.

Kurslarda açılacak derslerin “ortaokul ve imam hatip ortaokulları ile ortaöğretim kurumlarının tüm sınıf seviyelerindeki derslerden” açılacağı belirtilmiştir. Bu fıkra kursların açıldığı ilk yıl çıkarılan yönergede detaylı bir şekilde ifade edilmemiştir. İlk yıllarda muallakta kalan bir konu olarak çoğu okulda, okul idareleri tarafından sadece merkezi sınav sorularının sorulduğu “Türkçe, matematik, fen

bilimleri, sosyal bilgiler ve İngilizce” gibi derslerden kurs açılması kararı alınmış, yetenek dersleri olan “Görsel Sanatlar, Müzik, Beden Eğitimi” gibi derslerden kurs açmanın uygun olmadığı mütalaa edilmiştir. 2016 yılında ve sonrasında çıkarılan tüm e-kılavuzlarda örgün eğitim müfredatında bulunan tüm derslerden kurs açılabileceği ifade edilmiş, muallakta olan bu konu da kesinlik kazanmıştır (MEB, 2016).

Elektronik ortamda kurs işlemlerinin yürütülmesi adına oluşturulan e-kurs modülü ile il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin, okul idarelerinin, öğretmen ve öğrencilerin ders tanımlama, ders seçme, öğretmen ve okul seçme, ders programı ve devamsızlık girilmesi gibi işlemleri yürütmeleri sağlanmıştır. Bu modül Bakanlığın kurslarla ilgili kısa sürede istatistiki bilgi almalarını da kolaylaştırmıştır.

Resim 1: Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönetim Sistemi Girişi

Hangi kurs merkezlerinde kurs açılacağı, hangi derslerden kurs verileceği, sınıf mevcudunun belirtilen sınırlar altına indiği sınıfların kapatılıp kapatılmayacağı gibi kararları verecek komisyonun kimlerden oluşacağı madde 11’de belirtilmiştir.

“Madde 11-(1) Komisyonlar, illerde, sınavlardan sorumlu il millî eğitim müdür yardımcısı/şube müdürünün başkanlığında, iki ortaokul/imam hatip ortaokulu müdürü, iki ortaöğretim kurumu müdürü, bir halk eğitimi merkezi müdürü ve il e-kurs modülü kullanıcısı olmak üzere; ilçelerde,

sınavlardan sorumlu şube müdürü başkanlığında, iki ortaokul/imam hatip ortaokulu müdürü (ilçelerde bulunması halinde bir üyenin imam hatip ortaokulu müdürü olması esastır), iki ortaöğretim kurumu müdürü, bir halk eğitimi merkezi müdürü ve ilçe e-kurs modülü kullanıcısından oluşur(MEB, 2019b)."

Yönergede, kurslarda görev alacak öğretmenlerin belirlenmesinde özellikle e-kurs modülünde öğrencilerin seçtiği öğretmenlere görev verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Diğer okullardan öğretmenlerin de görevlendirilebileceği ifade edilmiştir.

Kursta görev alan öğretmenlerin hangi durumlarda görevlendirme onay iptali isteyebileceği, bu öğretmenlerin yerine kimlerin görevlendirilebileceği bu yönergede aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

"Madde 11-(3) Kursta görevlendirilen öğretmenler mazeretleri sebebiyle görevlendirme onaylarının iptalini isteyebilirler. Ancak görevlendirme onayları iptal edilmeden görevlerini bırakamazlar. Görevlendirilmeleri bu şekilde iptal edilenlerin yerine, başvuruda bulunduğu halde görev verilemeyen diğer öğretmenler veya ilk defa müracaat edecek öğretmenler arasından görevlendirme yapılır(MEB, 2019b)."

Ayrıca yönergede kursların açıldığı ilk yıllardan bu güne yaşanan problemlerden biri de öğretmenlerin nöbet işlemleridir. 2019-2020 eğitim öğretim yılına kadar yasal bir dayanağı bulunmadığı için okul yönetimi tarafından nöbetçi öğretmen görevlendirmesi yapılamamakta idi. Ancak çıkarılan yeni yönergede bu konu da netlik kazanmıştır.

"Madde 11-(4) Kurslarda açılan şube sayısının 5 ve üzerinde olması durumunda kursta görevli öğretmenlerden nöbetçi öğretmen görevlendirilir(MEB, 2019b)."

Ders ve kurslarda yardımcı kaynak kullanımı konusunda zaman zaman bakanlık tarafından yardımcı kaynak kullanımının yasak olduğu, öğretmenler tarafından tanıtım ve tavsiyesinin yapılmaması gerektiği ifade edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği (2012), madde 37'de;

"Bakanlık tarafından belirlenmeyen ders kitapları ile okutulacak diğer eğitim araçları öğrencilere aldırılmaz" denilmektedir.

Destekleme ve Yetiştirme Kursu 2019 yönergesi 12.maddesinde, kurslarda yararlanılacak kaynaklar aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

"Madde 12-(1) Kurslarda yararlanılacak temel kaynaklar, ders kitapları ile Bakanlıkça belirlenen diğer eğitim materyalidir(MEB, 2019b)."

Merkezi sınavların çoktan seçmeli sorulardan oluşması nedeniyle öğrencilerin ders ve kursta gördüğü konuları tekrar etmeleri ve pratik yapmaları, sınavlara hazırlanmaları amacıyla MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü(ÖDSGM) tarafından EBA kazanım kavrama testleri oluşturulmuştur. Söz konusu testler, Türkiye'nin farklı illerindeki okullardan görev verilen ve fiilen derslere giren 150 öğretmen tarafından hazırlanmış ve 37 akademisyen tarafından incelemeye tabi tutulmuştur. Testler ve cevapları, sınıf gruplarına göre ve yıllık planlara uygun vaziyette periyodik olarak yayımlanmaktadır. ODSGM'nin internet sitesinden isteyen öğretmen, öğrenci ve veli tarafından PDF formatında ücretsiz olarak indirilebilmektedir(Uğurlu, 2017). Bu testlerin amacı; bütün yıl boyunca işlenen ünitelerdeki kazanımların öğrenciler tarafından kazanılma düzeyini yoklamaktır. Bunun yanında testler, 8. sınıf öğrencileri için 1. dönem ve 2. dönem merkezî ortak sınavlarına hazırlık; 12. sınıf ve mezun öğrenciler için ise üniversite sınavlarına hazırlık amacına da hizmet etmektedir (URL-1, 2020).

Aynı yönergede kurslara kayıt yaptıran öğrencilerin/kursiyerlerin toplam ders saati üzerinden 1/5 devamsızlık hakkı tanınmıştır. Bu devamsızlıkların da kurs merkezi yöneticileri tarafından e-kurs modülüne girileceği ifade edilmiştir. Öğrencilerin disiplinsiz hareketleri ve sürekli devamsızlıkları nedeniyle gerektiğinde kursla ilişkileri kesileceği belirtilmiştir.

Kursların yönetiminin kurs merkezi müdürlüğünce yapılacağı ifade edilmiştir. Önceki yönergelerden farklı olarak iş ve işlemlerin yürütülmesi için her 10 şubeye bir müdür yardımcısının görevlendirileceği belirtilmiştir. Kurs yöneticilerinin görevleri kısmında kurs Müdürü ve Müdür Yardımcılarının görevleri ayrıntılı olarak eklenmiştir. Kurs Merkezi Müdürü ve Görevleri başlığı altında 15.maddede şunlar ifade edilmiştir;

“Madde 15- Bünyesinde kurs açılan okulun veya kurumun müdürü kurs merkezi müdürüdür.

Görevleri, kursun işleyişini, düzen ve disiplini sağlayıcı gerekli tedbirleri almak, kurs çalışmalarında plan ve programların uygulanmasını sağlamak, kurs öğretmenleri tarafından hazırlanan ders planlarını inceleyip onaylamak, kursun işleyişi ile ilgili idari, mali ve diğer hususlarla ilgili her türlü iş ve işlemlerin yürütülmesini sağlamak(MEB, 2019b).”

Kurs Merkezi Müdür Yardımcısının Görevleri başlığı altında ise 16.maddede şunlar ifade edilmiştir;

“Madde 16- Kurslarda görev alan öğretmen ve personel ile kurslara katılan öğrencilere ilişkin devam, devamsızlık, disiplin ve benzeri diğer iş ve işlemleri yürütmek, kurs çalışmalarında yönetici, öğretmen ve personele yapılacak ücret ödemelerine ilişkin işlemleri yürütmek, kurs merkezi müdürü tarafından kendisine verilen nöbet görevini yerine getirmek ve kursla ilgili verilecek diğer iş ve işlemleri yürütmek(MEB, 2019b).”

Kurs çalışmalarının ve öğrenci/kursiyer başarısının değerlendirilmesi hususunda önceki yönergelerde kurs merkezinin kendi içerisinde her ay değerlendirme yapacağı ifade edilmiş iken 2019’da çıkarılan yönergede değerlendirmenin Ülke çapında birliktelik sağlamak adına Bakanlık tarafından da yapılabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca bu değerlendirme sonuçlarına göre seviye sınıf/gruplarının oluşturulabileceği belirtilmiştir.

“Madde 17- Kurslara katılacak öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla kurs merkezinde kurs saatleri içinde kurs açılan derslerden her ay değerlendirme yapılır. Bu değerlendirmeler mahalli olabileceği gibi Bakanlıkça merkezi olarak ta yapılabilir. Değerlendirme sonuçları analiz edilerek eksikliği görülen konular tamamlanır. Ayrıca her dönem sonunda Türkçe, matematik, fen bilimleri ve yabancı dil derslerinden Genel Müdürlükçe izleme ve değerlendirme ortak sınavı yapılır(MEB, 2019b).”

Kursların denetiminin kurs merkezinin bulunduğu il/ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından yapılacağı ve denetim raporlarının okullar tarafından hazırlanarak en geç ağustos ayının son haftasında silsile yoluyla Genel Müdürlüğe gönderilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

2.5.4. Kurs Giderleri, Tutulacak Defter ve Dosyalar

Örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitim sisteminde fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırma amacı taşıdığı düşünüldüğünde kursların bakanlık tarafından finanse edilmesi gerekmektedir. Yönergede bu doğrultuda iki madde yer almaktadır (MEB, 2019b):

“Madde 20-(1) Kurs merkezlerinin ısınma, temizlik, aydınlanma, kırtasiye ve bu kapsamdaki giderleri Bakanlıkça karşılanır(MEB, 2019b).”

“Madde 20-(2) Bu yönerge kapsamında açılan kurslara devam eden öğrenci ve kursiyerlerden kurs ücreti alınmaz(MEB, 2019b).”

Bakanlığa iletilen şikayetler ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bazı milletvekillerinin yazılı soru önergeleri doğrultusunda, okullara gönderilen resmi

yazılarla da bu maddelere ek olarak öğrenci ve kursiyerlerden hangi gerekçeyle olursa olsun ücret alınmaması gerektiği belirtilmiştir.

Tutulacak defter ve dosyalar yönergenin 21.maddesinde şöyle belirtilmiştir:

“Madde 21-(1) a)Öğrenci/kursiyer yoklama defteri,

b)kurs ders defteri,

c)gelen ve giden yazı dosyası,

d)kurs ders planları dosyası,

e)denetim defteri(MEB, 2019b).”

2.5.5. Kurslarla İlgili İstatistiki Bilgiler

2019 yılı Bütçe çalışmaları sunuşunda MEB, DYK ile ilgili birtakım sayısal bilgilere yer vermiştir. 2018-2019 eğitim öğretim yılı birinci döneminde 23.256 kurs merkezi başvurusu alınmıştır. Bu kurslardan yararlanmak üzere 4.064,695 öğrenci/kursiyer müracaat etmiştir. Kurslarda görev almak için ise 19.161'i ücretli, 264.329'u kadrolu olmak üzere toplam 283.490 öğretmen başvuruda bulunmuştur (MEB, 2019b).

2018-2019 eğitim ve öğretim yılı “I. Dönem, II. Dönem ve Yaz Dönemi DYK” için toplam 51.231 kurs merkezinde 8.925.966 öğrenci ve kursiyere eğitim ve öğretim hizmeti sunulmuştur. 26.012'si ücretli, 521.148'i kadrolu olmak üzere toplam 547.160 öğretmen bu kurslarda görev almıştır.(MEB, 2019b)

2.6. MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Fen Bilimleri Dersi

DYK'nın sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için yayınlanan yönergelerde, kurslarda açılacak derslerin ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve ortaöğretim kurumlarının haftalık ders çizelgesinde bulunan derslerden olması ve öğrenci, veli isteklerinin göz önüne alınması gerektiği ifade edilmiştir (MEB, 2019b). Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın kararıyla Ortaokullarda okutulması zorunlu olan derslere Şekil-1'de yer verilmektedir (TTKB, 2018):

Tablo 1: Ortaokullarda Haftalık Ders Çizelgesi, MEB

İLKÖĞRETİM KURUMLARI (İLKOKUL VE ORTAOKUL) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER		SINIFLAR							
		İLKOKUL				ORTAOKUL			
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi	4	4	3					
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi ve Oyun	5	5	5	2				
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım							2	2
	Trafik Güvenliği				1				
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2		
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1
	İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2				

Fen Bilimleri dersi haftalık ders çizelgesinde ortaokullarda okutulması zorunlu ders olarak yer almaktadır. Fen Bilimleri dersi, Türkçe ve Matematik dersleriyle beraber liselere geçiş sınavında yerleştirme puanına etkisi bakımından ağırlığı en yüksek olan dersler arasındadır.

Bilim, “bir alandaki varlıkları ve olayları inceleme, açıklama, onlara ilişkin genelleme ve ilkeler bulma, bu ilkeler yardımıyla gelecekteki olayları kestirme gayretleridir. Fen Bilimlerinde de doğadaki varlıklar ve olaylar aynı amaçla incelenir. Fen Bilimleri; doğayı ve doğal olayları sistemli bir şekilde inceleme, henüz gözlenmemiş olayları kestirme gayretleri” olarak tanımlanabilir.

Fen bilimlerinin içeriğine bakıldığında, aşağıdaki farklı yapıdaki bilgilerden oluştuğu söylenebilir:

“- Olgular”

“- Kavramlar”

“- İlkeler ve genellemeler”

“- Kuramlar ve doğa kanunları”

Günümüzde bilgi çağının hüküm sürdüğü, eğitim sistemimizde gerçekleştirilmek istenen temel amaç, öğrencilere mevcut bilgileri transfer etmekten çok bilgiye ulaşacakları yol ve yöntemleri kazandırmak olmalıdır. Bunu sağlamak, öğrencilere üst düzey zihinsel süreç becerileri kazandırmakla olur. Başka bir deyişle,

bilgileri ezberlemekten çok kavramalarını sağlama, karşılaşılan yeni ve farklı durumlarla ilgili problemleri çözebilme ve bilimsel süreç becerilerini gerektirir. Belirtilen özelliklerin kazandırıldığı derslerin başında fen bilimleri dersleri gelir. Bu derslerde, öğrencilerin, içinde yaşadıkları çevreyi ve evreni bilimsel olarak ele alıp incelemeleri ve içselleştirmeleri amaçlanır. Onların hayata çabuk uyum sağlamaları, içinde bulundukları çevreyi çok iyi gözlemlemelerine ve olabildiğince çeşitli olaylar arasında neden–sonuç ilişkilerini kurarak sonuç elde etme basamaklarını öğrenmelerine bağlıdır. Bu bakımdan öğrenciler fen derslerinde, bulundukları çevreleri bilimsel metotlarla inceleyerek, olay ve durumlar karşısında objektif düşünme ve doğru kararlar verme alışkanlığını kazanmalıdırlar. Bu da onların çevresine, ailesine ve kendilerine yararlı olmalarını sağlar (Kaptan, Korkmaz, 1999)

Fen Bilimleri dersinin amacı olan, öğrencinin iyi bir fen okuryazarı olması, bilimsel süreç becerilerini kullanarak günlük hayatta karşılaştığı problemleri çözüme kavuşturabilmesi; ayrıca merkezi sınavlarda başarılı olabilmesi için DYK kapsamında Fen Bilimleri dersi kursu öğrencilerin de yoğun isteğiyle açılmaktadır. Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurslarda özellikle çoktan seçmeli test sorularında öğrencilerin pratik kazanması için kazanım testleri yayınlamaktadır. Ayrıca Öğretmenlere kılavuzluk yapmak amacıyla Genel Müdürlüğünün internet sayfasında örnek yıllık plan yayınlanmaktadır.

Tablo 2:Örnek Yıllık Plan

2019/ 2020 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI				
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI				
8. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ YILLIK PLAN ÖRNEĞİ				
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü				
Ay	Hafta	Ders Saati	Konular	Kazanımlar
Eylül	1	2	Mevsimler ve iklim	F.8.1.1.1. Mevsimlerin oluşumuna yönelik tahminlerde bulunur. a. Dünya'nın dönme eksenini olduğuna değinilir. b. Dünya'nın dönme eksenini ile Güneş etrafındaki dolanma düzlemi arasındaki ilişkiye değinilir. c. İçin birim yüzeye düşen enerjinin miktarının mevsimler üzerindeki etkisine değinilir.
	2	2	Mevsimler ve iklim	F.8.1.2.1. İklim ve hava olayları arasındaki farkı açıklar. F.8.1.2.2. İklim biliminin (klimatoloji) bir bilim dalı olduğunu ve bu alanda çalışan uzmanlara iklim bilimci (klimatolog) adı verildiğini söyler.
	3	2	DNA ve Genetik Kod	F.8.2.1.1. Nükleotid, gen, DNA ve kromozom kavramlarını açıklayarak bu kavramlar arasındaki ilişki kurar. Bazıların isimleri verirken pürin ve pirimidin ayrımına girilmez. F.8.2.1.2. DNA'nın yapısını model üzerinde gösterir. a. Hidrojen, glikozit, ester, fosfodiester bağlarına girilmez. b. DNA'daki hataların onarılıp onarılmadığı belirtilir. c. DNA'daki nükleotid hesaplamaları verilmaz. F.8.2.1.3. DNA'nın kendini nasıl eşlediğini ifade eder. a. Replikasyon ifadesi kullanılmaz. b. Eşlenme deneyleri anlatılmaz. c. Eşlenme ile ilgili hesaplama sorularına girilmez.
	4	2		

İnternet
sitesinde
kazanım
kavrama
testlerinin

yanı sıra her bir sınıf seviyesine göre değerlendirme sınavları da yer almaktadır.

DYK'nın yıllık planlarının içerikleri, okulda verilen Fen Bilimleri dersleri için hazırlanan ünitelendirilmiş yıllık plan kazanımlarıyla paralellik göstermektedir.

2.7. İlgili Araştırmalar

Konu ile ilgili literatür taraması yapıldığında, DYK'nın başlamasının üzerinden henüz uzun zaman geçmemesinden dolayı özellikle DYK'da fen bilimleri dersi başta olmak üzere, DYK'yı konu alan çok az sayıda çalışmaya rastlanılmaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar şu şekildedir:

Ünsal ve Korkmaz (2016), DYK'ya yönelik öğretmen görüşlerini incelemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında ortaöğretimde görev yapan çeşitli branşlardan 20 öğretmen oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim desenine göre yapılan çalışmanın bulgularına bakıldığında, öğretmenler DYK'nın ekonomik ve özlük hakları bakımından olumlu etkide bulunduğunu ve kişisel gelişimlerine katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Öğretmenler, DYK'nın öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve merkezi sınavlara hazırlıkta soru çözme becerilerini geliştirdiği düşüncesindedirler. Ancak DYK'nın, kendilerinde yorgunluk ve performans düşüklüğüne sebebiyet verdiğini de dile getirmişlerdir. Bunun yanında DYK'nın özel dersane ve etüt merkezlerine olan talebi azalttığını belirtmişlerdir.

Sarıca (2018) DYK ile ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi için yaptığı çalışmada genel olarak öğretmenlerin DYK'ya olumlu baktıklarını ifade etmiştir. Öğretmenler DYK'da daha çok, soru-cevap, düz anlatım ve test-soru gibi yöntem ve tekniklerden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler DYK'da materyal olarak genellikle, etkileşimli tahta, testler, fotokopiler, ek kaynaklar, EBA içerik ve dokümanları kullandıklarını ifade etmişlerdir. DYK'nın öğrencilere en büyük getirisinin, öğrendiklerini tekrar etme ve pekiştirme fırsatı oluşturması, DYK'nın ücretsiz olması ve fırsat eşitliğini sağlaması, eksik öğrenmelerin giderilmesi olarak belirtmişlerdir. DYK ile ilgili karşılaşılan problemleri ise DYK saatlerinin uygun olmaması, DYK'nın yorucu olması, fazladan yapılan derslerin bıkkınlık oluşturması gibi ifadelerle dile getirmişlerdir.

Dönmez, Gürbüz ve Tekçe (2018), DYK ile ilgili yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurmuştur. Tüm paydaşlar genel görüş olarak DYK'nın eğitimde fırsat

eşitliği sağladığını ifade etmişlerdir. Özellikle öğrenciler, söz konusu DYK'nın olmaması durumunda, özel ders veya etüt merkezi gibi farklı seçeneklere yöneleceklerini belirtmişlerdir. Paydaşlar DYK ile ilgili problemler ve bu problemlerin çözümü konusunda çeşitli önerilerde bulunmuşlardır.

Türküresin (2018) yaptığı çalışmada DYK'da görev alan öğretmenler ve DYK'dan yararlanan öğrencilerin görüş ve önerilerini alarak DYK'nın etkililiği konusunda bir takım sonuçlara ulaşmıştır. Araştırma sonuçlarına göre DYK'nın fırsat eşitliği sağlayarak, merkezi sınavlara hazırlıkta öğrencilere test çözme alışkanlığı kazandırdığı, öğrencilerde eksik öğrenmeleri giderdiği ancak uygulama sürecinde bazı eksiklikler ve aksaklıklar olduğu sonucuna varmıştır. Genel anlamda paydaşlardan DYK ile ilgili olumlu görüşler almış, buna rağmen araştırmaya katılan öğretmen ve öğrenciler süreçte giderilebilir bazı eksiklikler olduğunu ifade etmişlerdir.

Aküzüm ve Saraçoğlu (2018) yaptığı çalışmada öğretmenlerin DYK ile ilgili tutumlarına bakıldığında azami tutumun, DYK'nın eğitsel açıdan hem öğrencilere hem de öğretmenlere olumlu katkılar getirdiği ifade edilmiştir. Ancak DYK'nın öğretmenlerin sosyal yaşantısına ve ailelerine ayırdıkları vakitlerin azalmasına yol açtığı da görülmüştür. Ayrıca merkezi sınavlarda soru sorulan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve Yabancı Dil branşlarındaki öğretmenlerin, diğer branşlardaki öğretmenlere nazaran DYK'nın akademik katkısına ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu araştırmada ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Canpolat ve Köçer (2017) öğretmenlerin görüşleri bağlamında DYK'nın değerlendirilmesi çalışmasında, öğretmenlerin genellikle DYK'yı yararlı bulduklarını ancak DYK'nın bazı özelliklerinin olumsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu olumsuz durumları şöyle belirtmişlerdir: velilerin ve öğrencilerin duyarsızlığı, iyi bir planlama yapılmadan DYK'nın başlaması, DYK'nın geç başlaması DYK'dan ücret alınmaması gibi görüşler sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından sunulmuştur. Ayrıca öğretmenler sınıf mevcutlarının yönergeyle sınırlandırılması, böylece oluşan rahat ve sıcak ortamda etkili bir iletişimin kurulduğunu ve eğitimde fırsat eşitliğini büyük ölçüde sağladığını belirtmişlerdir. Çalışmada sosyal bilgiler öğretmenleri DYK'yı bu özellikleriyle öğrencilere hem sosyal beceriler kazandırdığını hem de özgüven ve ders başarısı yönünden olumlu katkı sağladığına dikkat çekmişlerdir.

Biber, Tuna, Polat, Altunok ve Küçüköğlu (2017)'nin DYK ile ilgili DYK'ya katılan öğrencilerin ailelerinin ekonomik olarak orta ve düşük gelir düzeyinde oldukları ve öğrencilerin neredeyse tamamına yakınının yalnızca okulda açılan DYK ile merkezi sınavlara hazırlandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler DYK dersleri ile normal dersler arasında öğretmenlerin ders anlatımı bakımından fark olmadığını dile getirmişlerdir. DYK'da daha çok Matematik, Türkçe ve İngilizce derslerinin seçildiği belirlenmiştir. Öğrenciler, DYK'nın sınav başarılarını olumlu etkilediğini, ücretli olsa dahi katılacaklarını belirtmeleri bu araştırmadan elde edilen diğer bir sonuçtur.

Bozbayındır ve Kara (2017) ise öğretmen görüşleri bağlamında DYK'da yaşanan problemler ve çözüm önerilerini araştırma konusu olarak belirlemişlerdir. DYK'da görev alan öğretmen görüşleri incelendiğinde DYK'da en çok yaşanan sorunların; DYK'da kullanılabilecek yardımcı kaynakların eksikliği, öğrenci devamsızlığı, DYK'nın ücretsiz olmasının ilgiyi azaltması, öğrencilerin yeteri kadar DYK'yı önemsememesi olduğu görülmüştür. DYK'nın olumlu katkısı olarak ise öğrencilerin derslerine destek olması, öğretmene ekonomik destek olması, öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlaması ve maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olması olarak sıralanmıştır.

Yeşilyurt (2019) "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Algıları Doğrultusunda Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tezinde öğretmenlerin bir çoğunun DYK'ya öğrenilenlerin pekiştirilmesi ve eksik öğrenmelerin giderilmesi anlamlarını yükledikleri görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin yüzde 86,6 lık büyük kısmı DYK'yı olumlu kategoride görmüşlerdir. Olumlu kategoride DYK'nın eksik öğrenmelerin giderilmesinde, fırsat eşitliğinde, bireysel öğrenme ihtiyaçlarına ve ulusal sınavlara hazırlığa olumlu etkiler yaptığı, olumsuz kategoride ise sadece DYK'nın alt yapısının yetersiz oluşu dikkat çekmektedir. DYK'da materyallerin yeterliliği konusunda da öğretmenler yüzde 63,3 oranla materyallerin yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. DYK'da görev alan öğretmenlere tanınan haklara ilişkin bulgular kısmında mevcut hakların iyileştirilmesi gerektiği, tüm özlük haklarının yeterli olduğu, hizmet puanının yetersizliği, tüm özlük haklarının yetersiz olduğu ve ücretlerin yetersiz olduğu gibi altı tema ortaya konmuştur. DYK'nın daha verimli olması için öneriler kısmında ise yardımcı kaynak

kısıtlaması kalkmalı, DYK'ya yönelik özgün içerikler artırılmalı, DYK'nın tanıtımı daha etkili yapılmalı, kursiyerlere maddi destek sağlanmalı, öğretmenlerin özlük hakları iyileştirilmeli, sınıfların azami öğrenci sayısı düşürülmeli, öğrencilere materyal desteği sağlanmalı gibi öneriler dikkat çekmektedir.

Keskin(2020) DYK'ya ilişkin öğretmen görüşlerini konu alan yüksek lisans tezinde, DYK'nın hafta içi ya da hafta sonu yapılmasının olumlu ve olumsuz yanlarını araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, hafta sonu kurslarının öğrencilerin akademik başarılarını artırmada hafta içi kurslara oranla daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hafta içi kurslarının da hafta sonuna göre öğrenci devamlılığı noktasında avantajları bulunmaktadır. Hafta içi kurslarda yorgunluk ve beslenme gibi olumsuzluklar ön plana çıkarken hafta sonu kurslarında devamsızlık problemi öne çıkmıştır. Çalışmada hafta içi ders saatlerinin düşürülmesi ve beceri derslerinden DYK açılmasının faydalı olacağı, DYK'nın iyileştirilmesine yönelik bir öneri olarak sunulmuştur. Yine hafta sonu kurslarda öğrenci ve öğretmenlerin sosyal anlamda yaşadığı sorunlara çözüm önerileri ile öğrencilerin devamsızlığının önlenmesi önerileri getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının resmi yapısı, bu kurslardaki fen bilimleri derslerinin içeriği, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bu kurslardaki fen bilimleri eğitimine ilişkin görüşleri ve beklentilerinin incelediği araştırmanın katılımcıların belirlenmesi, veri toplama araçları ve bu araçların geliştirilmesi süreci ile verilerin analizine ilişkin bilgilere ve açıklamalara yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın amacı, DYK’da görev yapan Fen Bilimleri öğretmenleri, DYK’ya katılan öğrenciler ve bu öğrencilerin velilerinin Fen Bilimleri dersi bağlamında DYK’ya ilişkin görüşlerini tespit ve analiz etmektir.

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Tarama araştırmaları, araştırmacının betimlemeye çalıştığı ve öğrenmek istediği fenomeni açıklamaya çalışan bir araştırma modelidir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011). Frankel, Wallen ve Hyun (2011) betimsel yöntem içerisinde yer alan tarama araştırmalarına, *“büyük bir topluluğun parçası olan bir grubun, kişilik veya bazı görüşlerini (yeterlik, fikir, tutum, inanç ve bilgi birikimi gibi) açıklamak için bir grup insandan bilgi toplandığında, bilgiyi elde etmede ana yol çalışma verilerini oluşturan grup üyelerinin sorulara verdikleri cevaplar olduğunda ve bilgi evrenin tüm üyeleri yerine onu temsil eden bir örneklemden toplandığında”* başvurulduğunu belirtmektedirler. Çalışmada destekleme ve yetiştirme kurslarında verilen fen bilimleri derslerinden birinci derecede etkilenen fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin görüşleri alınarak evreni temsil ettiği düşünülen örneklem grubunun yeterlik, tutum, inanç ve bilgi birikimi hakkında veriler alınarak yol haritası çizilecektir. Bu özellikleri nedeniyle, araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır.

Herhangi bir olguyu tanımlamak için o olgu hakkında çok fazla bilgi edinmek gerektiğinden, tarama araştırmaları genellikle pek çok veriye dayalı olarak

gerçekleştirilir. Örneğin bir ülkedeki ya da şehirdeki tüm kütüphanelerin incelenmesi gibi. Tarama araştırmasının bir diğer özelliği de genelleyci nitelikte olmasıdır. Bir olayda örneklemelerden elde ettiği bilgilere dayalı olarak, evren hakkında genelleme yapar(Metin, 2014). Bu araştırmada, tarama modellerinden tekil tarama yöntemi kullanılmıştır. Tekil tarama modeli, araştırmanın konusu olan tek tek mevcut durumların betimlendiği ve araştırma konusuyla ilgili davranış, tutum, beklenti, gereksinim ve bilgi düzeylerinin belirlendiği araştırma modelidir (Karasar, 2012). Bu noktadan hareketle araştırmada, belirli bir dönem esnasında DYK hakkında anlık bilgi almak, değişkenlerin tek tek, tür veya miktar olarak belirlenmesi amacı ile tekil tarama modeli kullanılması tercih edilmiştir.

Bu araştırmada araştırmanın amacına uygun olarak tarama modeli içerisinde yer alan ve araştırmacı tarafından geliştirilen anket formları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Tarama türü araştırmalarda toplanan veriler temelde nicel veriler olmakla birlikte, bu tür çalışmalarda ek olarak nitel veriler de toplanabilmektedir. Örneğin, kapalı uçlu sorulardan oluşan bir anketin kullanıldığı bir çalışmada, birkaç açık uçlu soru ile nitel veri toplanabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018). Araştırma kapsamında DYK’da verilen fen bilimleri dersleri ile ilgili farklı kesimlerden elde edilen veriler ayrı ayrı analiz edilerek sonuçlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu/Evren-Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 yılında Erzurum ili merkez ilçelerinde yer alan ortaokul ve imam hatip ortaokullarında DYK’da görev alan fen bilimleri öğretmenleri, DYK’da fen bilimleri derslerine katılan öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini ise 2019-2020 yılında ülkemizde yer alan ortaokul ve imam hatip ortaokullarında DYK’da görev alan fen bilimleri öğretmenleri, DYK’da fen bilimleri derslerine katılan öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu belirlemek için, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumlarda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, olaylar vb.) örnekleme alınır (Büyüköztürk,

Çakan, Tan, Atar, 2015). Bu araştırmacının katılımcıları, 2019-2020 yılında Erzurum ili merkez ilçelerinde yer alan ortaokul ve imam hatip ortaokullarında DYK’da görev alan fen bilimleri öğretmenleri, DYK’da fen bilimleri derslerine katılan öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri ölçüt alınarak belirlenmiştir.

Bu çalışmanın örneklemini 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında bünyesinde DYK açılan ve aktif olarak fen bilimleri derslerinin verildiği rastgele belirlenmiş, Erzurum iline bağlı metropol ilçelerdeki (Aziziye, Palandöken, Yakutiye) ortaokullarda görev yapan 72 fen bilimleri öğretmeni, DYK’da fen bilimleri derslerine katılan 93 öğrenci ve DYK’da fen bilimleri derslerine katılan 87 öğrencinin velisi oluşturmaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo 3’te çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 3: Örneklem Grubu Öğrencilerinin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Erkek	47	50,5
	Kız	46	49,5
Sınıf	5.Sınıf	2	2,2
	6.Sınıf	26	28,0
	7.Sınıf	20	21,5
	8.Sınıf	45	48,4
Okul Türü	Ortaokul	61	65,6
	İmam Hatip Ortaokulu	32	34,4
Aylık Gelir Düzeyi	1600 TL ve altı	13	14,0
	1600TL-2000TL arası	16	17,2
	2000TL-4000TL arası	44	47,3
	4000TL-6000TL arası	18	19,4
	6000 TL ve üstü	2	2,2

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 50,5%’inin erkek, 49,5%’inin ise kız olduğu; 2,2%’sinin 5. sınıflarda, 28%’inin de 6. sınıflarda, 21,5%’inin 7. sınıflarda, 48,4%’ünün de 8. sınıflarda öğrenim gördüğü belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 65,6%'sının ortaokulda öğrenim gördüğü, 34,4%'ünün ise imam hatip ortaokullarında öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Ailelerin aylık gelir düzeylerinin ise 14%'ünün 1600 TL ve altında olduğu, 17,2%'sinin 1600 TL ile 2000 TL arasında olduğu, 47,3%'ünün 2000 TL ile 4000 TL arasında olduğu, 19,4%'ünün 4000 TL ile 6000 TL arasında olduğu, 2,2% 'sinin de 6000 TL ve üstünde olduğu görülmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 4'te çalışmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin demografik özellikleri frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4: Örneklem Grubu Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Erkek	45	62,5
	Kız	27	37,5
Kıdem	1-5 yıl arası	14	19,4
	6-10 yıl arası	23	31,9
	11-15 yıl arası	14	19,4
	16-20 yıl arası	8	11,1
	21 yıl ve üzeri	13	18,1
Görev Yaptıkları Okul Türü	Ortaokul	56	77,8
	İmam Hatip Ortaokulu	16	22,2
Yaş	20-30 yaş arası	18	25,0
	31-40 yaş arası	37	51,4
	41-50 yaş arası	11	15,3
	51-60 yaş arası	4	5,6
	61 yaş ve üzeri	2	2,8

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin 62,5%'inin erkek, 37,5%'inin ise kadın olduğu görülmektedir. Fen bilimleri öğretmenlerinin öğretmenlikte geçirdikleri süreler incelendiğinde 19,4%'ünün 1-5 yıl arasında olduğu, 31,9%'unun 6-10 yıl arasında olduğu, 11,1%'inin 16-20 yıl arasında olduğu, 18,1%'inin de 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin 77,8%'inin ortaokulda görev yaptığı, 22,2%'sinin ise imam hatip ortaokullarında görev yaptığı görülmektedir. Araştırmaya katılan fen bilimleri

öğretmenlerinin yaş aralıkları incelendiğinde ise 25%'inin 20-30 yaş arasında olduğu, 51,4%'ünün 31-40 yaş arasında olduğu, 15,3%'ünün 41-50 yaş arasında olduğu, 5,6%'sının 51-60 yaş arasında olduğu, 2,8%'inin 61 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 5'te çalışmaya katılan öğrenci velilerinin demografik özellikleri frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 5: Örneklem Grubu Öğrenci Velilerinin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Erkek	38	43,7
	Kız	49	56,3
Öğrenim Durumu	İlkokul	12	13,8
	Ortaokul	5	5,7
	Lise	47	54,0
	Önlisans	11	12,6
	Lisans	12	13,8
Meslek	Ev Hanımı	37	42,5
	Serbest Meslek	10	11,5
	Devlet Memuru	9	10,3
	Şoför	7	8,0
	Öğretmen	4	4,6
	Diğer	20	23,0
Aylık Gelir Düzeyi	1600 TL ve altı	15	17,2
	1600TL-2000TL arası	16	18,4
	2000 TL-4000 TL arası	40	46,0
	4000TL-6000 TL arası	16	18,4
	6000 TL ve üstü	0	0,0

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrenci velilerinin 43,7%'sinin erkek, 56,3%'ünün ise kadın olduğu görülmektedir. Öğrenci velilerinin öğrenim durumları incelendiğinde 13,8%'inin ilkokul mezunu olduğu, 5,7%'sinin ortaokul

mezunu olduğu, 54%'ünün lise mezunu olduğu, 12,6%'sının ön lisans mezunu olduğu, 13,8%'inin ise lisans mezunu olduğu görölmektedir. Araştırmaya katılan velilerin meslekleri incelendiğinde 42,5%'inin ev hanımı olduğu, 10,3%'ünün devlet memuru olduğu, 35,6%'sının diğeri meslek gruplarından oldukları görölmektedir. Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin aylık gelir düzeylerinin ise 17,2%'sinin 1600 TL ve altında olduğu, 18,4%'ünün 1600 TL ile 2000 TL arasında olduğu, 46%'sının 2000 TL ile 4000 TL arasında olduğu, 18,4%'ünün 4000 TL ile 6000 TL arasında olduğu görölmektedir.

3.3. Araştırmanın Yürütüleceği Okulların Belirlenmesi ve Uygulanma Süreci

DYK'da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili kurslarda görev alan fen bilimleri öğretmenleri, DYK'da fen bilimleri derslerine katılan öğrenciler ve bu öğrencilerin velilerinin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yürütölen bu araştırmada öncelikle gerekli izinler alınmıştır. 2019-2020 yılında Erzurum İli Merkez İlçelerinde (Aziziye, Palandöken, Yakutiye) MEB'e bağılı hangi ortaokullarda DYK açıldığı Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile görüşölerek belirlenmiştir. Bu kapsamda farklı sosyo-ekonomik yapılara sahip semtlerde 47(kırkyedi) devlet okulunda araştırma yapılmıştır. Bu okulların 36'sı il merkezinde yer alırken 11'i ise merkez ilçelere bağılı köylerde yer almaktadır.

Araştırmacı tarafından geliştirilen anket formları uygulanmadan önce okullarda ilk olarak okul idareleriyle görüşme yapılmış, alınan izinler ibraz edilmiştir. Ardından fen bilimleri öğretmenlerine çalışmanın mahiyeti hakkında bilgi verilmiş, formlar dağıtılarak 20-30 dakikalık sürede geri toplanmıştır. Rastgele seçölen sınıflardan öğrencilere form dağıtılarak 20-30 dakikalık sürede doldurmaları istenmiş ve ardından geri toplanmıştır. Formu dolduran öğrencilere velilerine ulaştırmak üzere anket formları verilmiş ve bir hafta içerisinde geri istenmiştir. Okullara ulaşan veli anket formları daha sonra geri alınmıştır.

Bu kapsamda fen bilimleri öğretmenleri tarafından doldurulan 84 anket formundan, okunaksız ve birçok sorunun işaretlenmediğı tespit edilen 12'si değerlendirme dışı bırakılarak 72 form dikkate alınmıştır. DYK'da fen bilimleri dersine katılan öğrencilere uygulanan 127 öğrenci anket formundan, okunaksız ve birçok sorunun işaretlenmediğı tespit edilen 34'ü değerlendirme dışı bırakılarak 93

form dikkate alınmıştır. Yine DYK’da fen bilimleri derslerine katılan öğrencilerin velilerine uygulanan 98 veli anket formundan, okunaksız ve birçok sorunun işaretlenmediği tespit edilen 11’i değerlendirme dışı bırakılarak 87 form dikkate alınmıştır.

3.4. Veri Toplama Yöntemi

3.4.1. Veri Toplama Araçları

Tarama türü araştırmalarda çoğunlukla anket kullanılır. Aracın görünümünün sade, soruların açık ve anlaşılır olması, araştırmacıları ve araştırmanın amacını tanıtan, aracı ve nasıl doldurulacağını anlatan bir tanıtım yazısının olması gibi faktörler araştırmada veri toplama aracının geri dönüş oranını artıracaktır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018). Tarama modeli ile yürütülen bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formlarından yararlanılmıştır.

Anket literatürde birincil kaynaklardan veri toplamak için hazırlanan sistematik bir soru formu olarak tanımlanmaktadır. Bu formların kullanım amacı araştırmanın problemini çözecek ve ele alınan hipotezleri test edecek bilgileri sistematik bir biçimde toplamak ve saklamaktır (URL-2, 2017).

Bu çalışmadaki anket formları geliştirilirken öncelikle konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalar içerisinde fen bilimleri dersi bağlamında DYK’yi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. DYK kapsamında verilen diğer derslerle ilgili daha önce yapılan, Yeşilyurt (2019)’un sosyal bilgiler öğretmenlerinin algıları doğrultusunda DYK’ları incelediği yüksek lisans tezi, Görgülü (2019)’nün DYK’ları matematik dersi bağlamında incelediği yüksek lisans tezi, yine Kürkçü (2018)’nün DYK’ları matematik dersi bağlamında incelediği yüksek lisans tezi, Canpolat (2017)’in DYK’ları sosyal bilgiler öğretmenleri, kurs merkezi yöneticileri ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi ve Bingöl (2017)’ün DYK’lara katılan ortaokul öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarını incelediği yüksek lisans tezi, veri toplama ve anket formlarının hazırlanması amacıyla incelenmiştir. Özellikle DYK’ların merkezi sınavlara etkisini inceleyen Canpolat ve Köçer (2017)’in yaptıkları akademik makaleden de yararlanılmıştır.

Bu akademik çalışmaların büyük çoğunluğunun ders bazında değil genel eğitim konularını içerdiği görülmüştür. Fen Bilimleri dersi bağlamında DYK'yı inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamış olup, velilerin görüşleri bağlamında DYK'nın incelendiği çalışmanın sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmadaki anket formları geliştirilirken özellikle fen bilimleri dersi öğretim programının alt amaçları dikkate alınmıştır (MEB, 2018a). Türk eğitim tarihinde dershanelerin açık olduğu dönemde ve sonrasında, DYK'nın açıldığı günden bu güne çıkarılan kanunlar, yönetmelikler, yönerge ve kılavuzlar incelenmiştir.

Araştırma, ilk etapta DYK'da verilen fen bilimleri derslerinden doğrudan ve dolaylı olarak etkilendiği düşünülen fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler, veliler ve kurs yöneticilerinin görüşlerini belirleme yönünde yapılmak istenmiş, ancak kurs yöneticileri fen bilimleri dersi özelinde kısıtlı katkı sağlayabileceği göz önüne alınarak araştırma kapsamından çıkarılmıştır.

Bu çalışmada aşağıdaki anket formları kullanılmıştır:

- ✓ DYK'da fen bilimleri derslerine giren fen bilimleri öğretmen anketi
- ✓ DYK'da fen bilimleri derslerine katılan öğrenci anketi
- ✓ Öğrenci velileri anketi

Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket formlarının ölçme hedeflerine uygun olup olmadığının belirlenmesi amacıyla Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde görev yapan 2 öğretim üyesi ve 1 araştırma görevlisinin uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacı 2 ayrı devlet okulunda çalışan 4 fen bilimleri öğretmeni ile birlikte geniş kapsamlı bir soru havuzu oluşturup, havuzda bulunan sorular için ölçme hedefleri doğrultusunda gereken içerik çözümlemelerini bu ekiple birlikte yapmıştır. Anket formlarında yer alan maddelerin içerik ve hedefleri temsil edip etmediği uzmanlarla birlikte irdelenmiş olup destekleme ve yetiştirme kurslarında fen bilimleri dersleri verilen 4 devlet okulunda pilot uygulama yapılmıştır. Alınan geri dönütler çerçevesinde her üç ankette de birbirini tekrar eden, aynı anlama gelen, anlaşılmayan ve ölçmek istenen niteliği iyi ölçemeyen soru ve seçenekler anket formundan çıkarılmıştır. Ayrıca iç geçerlilik için 3 alan öğretmeni ve kapsam

geçerliliği ve dil bilgisi/ımla kurallarına uygunluğun sağlanması için 3 Türkçe öğretmeninin görüşü alınarak ölçme aracı kullanılabilir hâle getirilmiştir.

Öğretmen, öğrenci ve veli anket formları aşağıdaki hususlar dikkate alınarak hazırlanmıştır;

- ✓ Her üç anket formunda da sorular aynı terminoloji ile yazılmıştır.
- ✓ Her üç anket formunda da aynı sorularda aynı niteliğin ölçülmesi için yöneltilen soruların seçenekleri benzer oluşturulmuştur.
- ✓ Her üç anket formu da iki ana bölümden oluşmuştur. İlk bölümde demografik özelliklerle ilgili sorular yer almıştır. İkinci bölümde ise destekleme ve yetiştirme kurslarında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili sırasıyla;
 - Bu derslere hangi amaçlarla katıldıkları?
 - Ders içerikleri ve uygulanan yöntemler
 - DYK’da verdikleri/katıldıkları fen bilimleri derslerinin olumlu etkileri
 - DYK’da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili yaşanan problem ve güçlükler
 - Genel görüş ve önerilerle ilgili sorular yer almıştır.

Çalışmada anket formları uygulanmadan önce fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve veliler bilimsel etiğe uygun olarak çalışmanın adı, içeriği, amacı, nedeni, öngörülen süresi, araştırmaya katılması planlanan gönüllü sayısı açıklanmış olup araştırma sürecinde ve sonrasında hiçbir riskle ve sorunla karşılaşmayacaklarına ilişkin bilgi verilmiş ve garanti altına alınmıştır.

3.4.1.1. Öğrenci Anketi

DYK kapsamında fen bilimleri derslerine katılan öğrencilere yönelik anket formu hazırlanırken öncelikle literatür taraması yapılmış, Akkaya (2017)’nın DYK’ları öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi, Görgülü

(2019)'nün DYK'ları matematik dersi bağlamında incelediği yüksek lisans tezi, Kürkçü (2018)'nün DYK'ları matematik dersi bağlamında incelediği yüksek lisans tezi, Canpolat (2017) DYK'ları sosyal bilgiler öğretmenleri, kurs merkezi yöneticileri ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi, veri toplama ve anket formlarının hazırlanması amacıyla incelenmiştir. Literatürde yer alan ve anket formlarının hazırlanması sürecinde yararlanılan akademik makaleler ise Biber, Tuna, Polat, Altunok ve Küçükoğlu (2017)'nin DYK'ları öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği çalışma, yine İncirci, İlğan, Sırem ve Bozkurt (2017)'un DYK'ları öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği çalışma, Türküresin (2018)'in DYK'ları öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği çalışma, yine Nartgün ve Dilekçi (2016)'nin DYK'ları öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği çalışma, Timur, Kahraman, Timur ve İşseven (2019)'in DYK'ları öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği çalışma ve Kozinoğlu ve Özcanlı (2020)'nin DYK'ları öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmadır.

Araştırmada Öğrencilere yönelik anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili 5 sorudan, ikinci bölüm ise DYK'da katıldıkları fen bilimleri dersleri ile ilgili 15 kapalı uçlu, 1 açık uçlu(16.soru) sorudan oluşmaktadır. Anket formu hazırlanırken DYK'da verilen fen bilimleri dersleri hakkında kapsamlı bilgi almak amacıyla öğrencilere ders seçim aşaması, ders içerikleri ve yöntemler, DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinin genel olarak olumlu yanları, derslerin merkezi sınavlara etkisi ve bu derslerde yaşanan problem/güçlüklerle ilgili sorular yöneltilmiştir. Öğrencilere yöneltilen 14.soru haricinde tüm sorularda, belirtilen seçenekler dışında ekleme yapabilecekleri bölümler bırakılmıştır. Anket formunun son sorusunda ise öğrencilerin DYK ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır.

Başlangıçta 19 soru olarak geliştirilen anket formunun ikinci bölümü 12 öğrenciyle yapılan pilot çalışma sonrası fazlaca bilgi elde edilemeyeceği, bazı soruların birbirini tekrar ettiği ve formun yanıtlama süresinin uzun olduğu anlaşıldığından, soru sayısı 16'ya düşürülmüştür. Bazı soruların seçenekleri, dil bilgisi ve imla kuralları açısından sorunlu bulunarak çıkarılmış ya da değiştirilmiştir. Yapılan pilot çalışma sonucu, soruları cevaplamaları için öğrencilere 20-30 dk arası süre verilmesi uygun görülmüştür.

Hazırlanan bu anket formuna uzman görüşü de alınarak son hali verilmiştir.

Anket formları farklı okullardan 127 öğrenciye 20-30 dk arasında uygulanmış, okunaksız ve birçok sorunun işaretlenmediği tespit edilen 34'ü değerlendirme dışı bırakılarak 93 form dikkate alınmıştır.

3.4.1.2. Öğretmen Anketi

DYK kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili, öğretmenlere yönelik anket formu hazırlanırken öncelikle literatür taraması yapılmış, Görgülü (2019)'nın DYK'ları matematik dersi bağlamında incelediği yüksek lisans tezi, Kürkcü (2018)'nin DYK'ları matematik dersi bağlamında incelediği yüksek lisans tezi, Canpolat (2017)'in DYK'ları sosyal bilgiler öğretmenleri, kurs merkezi yöneticileri ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi, Keskin (2020)'in DYK'ları öğretmen görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi, Kuzucu (2019)'nun DYK'ların etkinliğini ortaöğretim öğretmenlerinin görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi, Akbaba (2019)'nın DYK'ları eğitim paydaşlarının görüşleri çerçevesinde incelediği yüksek lisans tezi, Uğurlu (2017)'nin görevli öğretmenlerin DYK'lar hakkında öz algı düzeylerini incelediği yüksek lisans tezi, veri toplama ve anket formlarının hazırlanması amacıyla incelenmiştir. Literatürde yer alan ve anket formlarının hazırlanması sürecinde yararlanılan akademik makaleler ise Aküzüm ve Saraçoğlu (2018)'nin ortaokul öğretmenlerinin DYK'lara yönelik tutumlarını incelediği çalışma, Bozbayındır ve Kaya (2017)'nin DYK'larda karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerilerini içeren çalışma, Türküresin (2018)'in DYK'ları öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışma, yine Nartgün ve Dilekçi (2016)'nin DYK'ları öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışma, farklı eğitim paydaşlarının görüşlerini inceleyen Dönmez, Gürbüz, Tekçe (2018)'nin DYK'ları fırsat eşitliği temelinde incelediği çalışma, Göksu ve Gülcü (2016)'nin DYK'ları öğretmen görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışma, yine Ünsal ve Korkmaz (2016)'in DYK'ları öğretmen görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışma, yine Sarıca (2018)'nin DYK'ları öğretmen görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışma, Topcu ve Ersoy (2019) DYK'ları öğretmen görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışma ve

Kozinoğlu ve Özcanlı (2020)'nın karma yöntemle DYK'ları öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışmadır.

Araştırmada DYK'da fen bilimleri derslerine giren fen bilimleri öğretmenlerine yönelik anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğretmenlerin demografik özellikleri ile ilgili 5 sorudan, ikinci bölüm ise DYK'da verdikleri fen bilimleri dersleri ile ilgili 12 kapalı uçlu, 3 açık uçlu sorudan(3., 8., 15.soru) oluşmaktadır. Anket formu hazırlanırken DYK'da verilen fen bilimleri dersleri hakkında kapsamlı bilgi almak amacıyla fen bilimleri öğretmenlerine, öğrenci katılımı, ders içerikleri ve yöntemler, DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerinin genel olarak olumlu yanları, derslerin merkezi sınavlara etkisi ve bu derslerde yaşanan problem/güçlüklerle ilgili sorular yöneltilmiştir. Fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen tüm sorularda, belirtilen seçenekler dışında ekleme ve yorum yapabilecekleri bölümler bırakılmıştır. Anket formunun son sorusunda ise fen bilimleri öğretmenlerinin DYK ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır.

Başlangıçta 21 soru olarak geliştirilen anket formunun ikinci bölümü 7 öğretmenle yapılan pilot çalışma sonrası fazlaca bilgi elde edilemeyeceği, bazı soruların birbirini tekrar ettiği ve formun yanıtlama süresinin uzun olduğu anlaşıldığından, soru sayısı 17'ye düşürülmüştür. Bazı soruların seçenekleri, dil bilgisi ve imla kuralları açısından sorunlu bulunarak çıkarılmış ya da değiştirilmiştir. Yapılan pilot çalışma sonucu, soruları cevaplamaları için fen bilimleri öğretmenlerine 20-30 dk arası süre verilmesi uygun görülmüştür.

Hazırlanan bu anket formuna uzman görüşü de alınarak iki soru daha düşürülmüş, 15 soru olarak son hali verilmiştir.

Anket formları farklı okullardan 84 fen bilimleri öğretmenine 20-30 dk arasında uygulanmış, okunaksız ve birçok sorunun işaretlenmediği tespit edilen 12'si değerlendirme dışı bırakılarak 72 form dikkate alınmıştır.

3.4.1.3. Veli Anketi

DYK kapsamında fen bilimleri derslerine katılan öğrencilerin velilerine yönelik anket formu hazırlanırken öncelikle literatür taraması yapılmış, DYK ile ilgili öğrenci velilerinin görüşlerinin alındığı sınırlı çalışmaya ulaşılmıştır. Bu anlamda

anket formları hazırlanırken yalnızca Akbaba (2019) “Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi “ isimli yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

Araştırmada öğrencileri DYK’da fen bilimleri derslerine katılan velilere yönelik anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm velilerin demografik özellikleri ile ilgili 5 sorudan, ikinci bölüm ise DYK’da alınan fen bilimleri dersleri ile ilgili 11 kapalı uçlu, 1 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Anket formu hazırlanırken DYK’da verilen fen bilimleri dersleri hakkında kapsamlı bilgi almak amacıyla öğrenci velilerine ders seçim aşaması, ders içerikleri ve yöntemler, DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinin genel olarak olumlu yanları, derslerin merkezi sınavlara etkisi ve bu derslerde yaşanan problem/güçlüklerle ilgili sorular yöneltilmiştir. Velilere yöneltilen 12.soru haricinde tüm sorularda, belirtilen seçenekler dışında ekleme yapabilecekleri bölümler bırakılmıştır. Anket formunun son sorusunda ise velilerin DYK ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır.

Başlangıçta 16 soru olarak geliştirilen anket formunun ikinci bölümü 11 veli ile yapılan pilot çalışma sonrası fazlaca bilgi elde edilemeyeceği, bazı soruların birbirini tekrar ettiği ve formun yanıtlama süresinin uzun olduğu anlaşıldığından, soru sayısı 12’ye düşürülmüştür. Bazı soruların seçenekleri, dil bilgisi ve imla kuralları açısından sorunlu bulunarak çıkarılmış ya da değiştirilmiştir. Yapılan pilot çalışma sonucu, soruları cevaplamaları için velilere 20-30 dk arası süre verilmesi uygun görülmüştür.

Hazırlanan bu anket formuna uzman görüşü de alınarak son hali verilmiştir.

Anket formları farklı okullardan 98 veliye 20-30 dk arasında uygulanmış, okunaksız ve birçok sorunun işaretlenmediği tespit edilen 11’i değerlendirme dışı bırakılarak 87 form dikkate alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada kullanılan anket formlarında yer alan açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizinde, içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizinde, veriler içindeki saklı bilgiler ortaya çıkarmaya çalışılır. Bulgular okuyucunun anlayacağı şekilde yorumlanır. Veriler içindeki anlamlı bölümler kodlanır. Bu kodlar

kategoriler (temalar) aracılığıyla sınıflandırılarak tümevarımsal bakış açısıyla veriler çözümlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Tarama türü araştırmaların sonuçlarında sorulara verilen yanıtların yüzde dağılımlarının ve frekanslarının verilmesi katılımcıların görüşlerinin gösterilmesi açısından önemlidir. Bu bulgular verilirken grafiklerin kullanılması okuyucuların araştırma bulgularını daha kolay anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlayabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018). Araştırmacı tarafından oluşturulan anket formuna muhataplar tarafından verilen cevaplar içerik analizine tabi tutularak belirli kurallara dayalı kodlamalarla, daha küçük kategoriler oluşturulmuş ve bu kategorilerin frekans yüzdeleri ayrı ayrı hesaplanarak tablolarla okuyucuya verilmiştir.

Araştırmada kullanılan anket formlarında yer alan açık uçlu soruların analizinde, iki araştırmacı yer almıştır. Analizde verilerin kodlanması aşamasında iki araştırmacı, anket formunda yer alan açık uçlu sorulara verilen cevapları ayrı ayrı incelemiş ve yazılanları anlamlı bölümlere ayırarak kodlamışlardır. Oluşturulan kodlar bir araya getirilerek ortak yönler bulunmuş, ortaya çıkan kodlara ve temalara göre düzenlenmiş ve son aşamada da tablolastırılarak sunulmuştur. İki araştırmacı tarafından ayrı ayrı gerçekleştirilen bu işlemlerden sonra, araştırmacıların incelemeleri karşılaştırılmış, görüş birliği ve görüş ayrılığı olan noktalar tespit edilmiştir. Araştırmanın (iç) güvenilirliğini sağlamak amacıyla iki araştırmacının görüşlerinin , %85 oranında uyduğu görülmüştür.

Çalışmada seçeneklerle verilen kapalı uçlu soruların analizinde de yüzde ve frekans hesaplamalarından yararlanılmıştır.

Araştırmaya katılan örnekleme yer alan öğrenciler, araştırma etiği çerçevesinde Ö1, Ö2, Ö3..... , Ö93; öğretmenler P1, P2, P3....., P72; veliler V1, V2, V3.....V87 , kodları ile kodlanmıştır.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

İyi bir araştırmada bilginin ayrıntılı raporu ve araştırmacıların verilen sonuçlara nasıl ulaştığı geçerlik için önemli bir ölçüttür (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Geçerlik, *“Testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini diğer özelliklerle karıştırmadan ne derece*

doğru ölçtüğü ile ilgilidir.” şeklinde tanımlanabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Bu araştırmada geçerliğini artırmak için veri toplama sürecinde öğretmen öğrenci ve velilere çalışmanın amacı ve anketler ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Çalışmalarda geçerliliğin artırılması için bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamanın önemli olduğu bilinmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Yapılan bu çalışmanın geçerliliği artırma adına katılımcıların sorulara verdikleri cevaplardan bazılarına ilişkin doğrudan alıntılar kullanılarak elde edilen sonuçların açıklaması yoluna gidilmiştir. Güvenirlik çalışmalarında ise araştırma sürecini ve verileri açık ve ayrıntılı bir biçimde, yani bir başka araştırmacının değerlendirmesine olanak verecek şekilde tanımlanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları kapsamında öncelikle veriler, araştırmacı tarafından birkaç kez kontrol edilmiştir. Elde edilen verilerin analiz sürecinde ise iki alan uzmanı ile birlikte çalışılmıştır. Çalışmada birlikte çalışılan uzman araştırmacılardan birinin bu çalışmaya benzer lisansüstü tezi tamamlamış olması analiz sürecinde düşünülen fikir ayrılıklarında fikir birliğine varmayı kolaylaştırmıştır. Ayrıca anketlerde öğretmen öğrenci ve velilere sorulan açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizinde; araştırmanın (iç) güvenilirliğini sağlamak amacıyla elde edilen verilerin analizinin güvenilirliği; Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Gerçekleştirilen işlemlerde araştırmacıların görüşlerinin öğretmen görüşlerinde %96 öğrenci görüşlerinde %92 ve veli görüşlerinde %92 oranında uyduğu görülmüştür (Miles ve Huberman, 1994). Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde olması durumunda araştırma güvenilir olarak kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde, DYK’da verilen fen bilimleri dersi hakkında öğrenci, öğretmen ve velilerden elde edilen veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda aşağıda sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmanın birinci alt amacı olan “*Öğrencilerin, DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin genel yapısına dair (ders seçimi, eğitim ve öğretim programı, bu derslerin yararları, bu derslerin merkezi sınavlara etkisi, eğitim ve öğretim ortamı, eğitim ve öğretim materyalleri) görüşlerini belirleme*”ye ilişkin bulgulara yer verilmiş, elde edilen veriler yüzde ve frekanslar hesaplanarak aşağıda sunulmuştur. Analizler yapılırken anket formunun 1. , 2. , 3. , 4. , 8. , 9. , 10. , 11. , 15. , 16. sorularında öğrencilere birden fazla seçeneği işaretleme hakkı verildiğinden bir öğrenci birden fazla kategoriye dahil edilmiştir.

Anket formunun ilk bölümünde yer alan sorulardan biri olan “*Destekleme ve yetiştirme kurslarına kaç yıldır devam ediyorsunuz?*” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6’daki gibidir.

Tablo 6: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına kaç yıldır devam ediyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Destekleme ve yetiştirme kurslarına kaç yıldır devam ediyorsunuz?	N=93	
	f	%
2 Yıl	39	41,9
4 Yıl	20	21,5
1 Yıl	17	18,3
3 Yıl	17	18,3

Tablo 6 incelendiğinde DYK’da fen bilimleri derslerine katılan öğrencilerin 41,9%’unun kurslara “2 yıldır” devam ettiği , 21,5%’inin “4 yıldır” devam ettiği,

18,3%'ünün kurslara “1 yıldır” devam ettiği, 18,3%'ünün “3 yıldır” devam ettiği görülmektedir.

Anket formunun ilk sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” şeklindedir.

Öğrencilere 3 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 7’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 7: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Fen Bilimleri dersini, ben seçtim.	74	79,6
Fen Bilimleri dersini, okul idaresi seçti.	16	17,2
Fen Bilimleri dersini, velim seçti.	3	3,2

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin DYK’da fen bilimleri dersini kimin seçtiği sorusuna verdikleri cevapların başında 79,6% ile “Fen Bilimleri dersini, kendilerinin seçtiği.” gelmektedir. Bunu sırasıyla , 17,2% ile “Fen Bilimleri dersini, okul idarelerinin seçtiği.” , 3,2% ile ise “Fen Bilimleri dersini, velilerinin seçtiği” seçeneğinin izlediği görülmektedir.

Anket formunun ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri alıyorsunuz?” şeklindedir.

Öğrencilere 9 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 8’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 8: “Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri alıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Fen Bilimleri	93	100,0
Sosyal Bilgiler	91	97,8
Matematik	67	72,0
Türkçe	57	61,3
Beden Eğitimi ve Spor	55	59,1
İngilizce	45	48,4
Müzik	37	39,8
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	27	29,0
Arapça	7	7,5
Görsel Sanatlar	3	3,2
Kur'an-ı Kerim	3	3,2

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin DYK’da hangi dersleri aldıkları sorusuna verdikleri cevaplarda tamamının fen bilimleri dersi aldığı (araştırma konusu DYK’da fen bilimleri dersini alan öğrencilerle ilgili olduğu için fen bilimleri dersini almayan öğrencilerin cevapları değerlendirme dışı bırakılmıştır), 97,8%’inin “*Sosyal bilgiler*” dersi aldığı, 72%’sinin “*Matematik*” dersi aldığı, 61,3%’ünün “*Türkçe*” dersi aldığı, 59,1%’inin “*Beden eğitimi ve spor*” dersi aldığı, 48,4%’ünün “*İngilizce*” dersi aldığı, 39,8%’inin “*Müzik*” dersi aldığı, 29%’unun “*Din kültürü ve ahlak bilgisi*” dersi aldığı, 7,5%’inin “*Arapça*” dersi aldığı, 3,2%’sinin “*Görsel sanatlar*” dersi aldığı ve yine 3,2%’sinin de “*Kur'an-ı Kerim*” dersi aldığı görülmektedir.

Anket formunun üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir.

Öğrencilere yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 9’daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soruda öğrencilerin cevapları birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 9: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar		N=93	
		f	%
Olumlu değerlendiriyorum	Verimli geçiyor.	28	30,1
	Okulda öğrendiklerimi kursta tekrar ediyorum.	24	25,8
	Kurslara devam ettikçe sınavlarda başarımlar artıyor.	23	24,7
	Okulda anlamadığım konuları kursta anlıyorum.	11	11,8
	Bol bol soru çözüyoruz.	9	9,7
	Fen bilimleri dersini sevmeme neden oluyor.	7	7,5
Olumsuz değerlendiriyorum	Verim alamıyorum.	4	4,3

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin “destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna büyük oranda olumlu değerlendiriyorum cevabı verdikleri görülmektedir. Sırasıyla 30,1% ile “*Verimli geçiyor*”, 25,8% ile “*Okulda öğrendiklerimi kursta tekrar ediyorum*”, 24,7% ile “*Kurslara devam ettikçe sınavlarda başarımlar artıyor.*”, 11,8% ile “*Okulda anlamadığım konuları kursta anlıyorum*”, 9,7% ile “*Bol bol soru çözüyoruz*” ve 7,5% ile “*Fen bilimleri dersini sevmeme neden oluyor*” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Olumsuz değerlendiriyorum cevabını verenler ise gerekçe olarak 4,3% ile “*Verim alamıyorum*” ifadesini kullandıkları görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğrencilerden Ö18 ve Ö39 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Verimli oluyor tekrar ediyorum öğrenme kaliteyi artırıyor.*” (Ö18)

“*Kurslarda hocalarımızla soru çözümünü yapıyoruz ve konuları tekrar ediyoruz konuları bu şekilde unutmayıp soruları da iyice pekiştiriyoruz.*” (Ö39)

Anket formunun dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini hangi amaçlarla seçtiniz?” şeklindedir.

Öğrencilere 9 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 10’da okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 10: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini hangi amaçlarla seçtiniz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Fen bilimleri derslerindeki eksiklerimi gidermek için	71	76,3
Merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olmak için	61	65,6
Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığım konuları daha iyi anlamak için	57	61,3
Fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve pratik kazanmak için	55	59,1
Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında başarıyı artırması için	51	54,8
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işlemek için	21	22,6
Fen bilimleri dersini başka bir öğretmenden dinlemek için	8	8,6
Ailem zorladığı için	3	3,2
Öğretmenlerim ve okul idaresi zorladığı için	3	3,2
Diğerleri	5	5,4
Fen bilimleri dersini sevdiğim için	2	2,1
Konuları tekrar etmek için	2	2,1
Daha iyi öğrencilerle aramdaki farkı kapatmak için	1	1,2

Tablo 10 incelendiğinde öğrencilerin DYK’da ders seçimi aşamasında hangi amaçlarla fen bilimleri dersini seçtikleri sorusuna, 76,3%’ünün “Fen bilimleri derslerindeki eksiklerimi gidermek için” seçeneğini, 65,6%’sının “Merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olmak için” seçeneğini, 61,3%’ünün “Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığım konuları daha iyi anlamak için” seçeneğini,

59,1%'inin “Fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve pratik kazanmak için” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğrencilerden Ö74 ve Ö83 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Konuları tekrarlayıp pekiştirmek için.” (Ö74)

“Diğer yaşlılarımdan benden daha iyi olanlara yetişebilmek için.” (Ö83)

Anket formunun beşinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” şeklindedir.

Öğrencilere yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” sorusunda, DYK’da en fazla 4(dört) saat fen bilimleri dersi verilebildiği için öğrencilere 4 farklı seçenek araştırmacı tarafından sunulmuştur. Öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 11’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 11: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
2 Saat	64	68,8
1 Saat	12	12,9
3 Saat	9	9,7
4 Saat	8	8,6

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” sorusuna 68,8%'inin “2 saat”, 12,9%'unun “1 saat”, , 9,7%'sinin “3 saat” ve 8,6%'sının “4 saat” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Sorunun ikinci bölümünde “destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığınız bu ders saati yeterli mi değil mi?” sorusunu gerekçesiyle birlikte yanıtlamaları istenmiştir. Öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 12’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 12: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri yeterli mi değil mi?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Yeterlidir	59	63,4
Yetersizdir	34	36,6

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilere yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri yeterli mi değil mi?” sorusuna verdikleri cevaplara göre öğrencilerin 63,4%’ünün kurslarda verilen fen bilimleri dersinin saatini yeterli buldukları, 36,6%’sının kurslarda verilen fen bilimleri dersinin saatini yetersiz buldukları görülmektedir.

Ayrıca bu soru için DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin yeterli olduğunu düşünen öğrencilerden Ö52, Ö17 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Başka dersler olduğundan toplam ders saati uzayabilir.” (Ö52)

“Ders saati artınca verimin düşeceğini düşünüyorum.” (Ö17)

Bu soru için DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin yetersiz olduğunu düşünen öğrencilerden Ö68, Ö81 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Çünkü katsayı olarak fen dersi merkezi sınavlarda çok önemli bir ders bunun için 2 saati yetersiz buluyorum.” (Ö68)

“Daha fazla soru çözebilmemiz gerekiyor o yüzden yetersiz buluyorum.” (Ö81)

Anket formunun altıncı sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” şeklindedir.

Öğrencilere 4 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 13’te okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 13: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93
--------	------

	f	%
Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	53	57
Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	22	23,6
Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum.	9	9,7
Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	9	9,7

Tablo 13 incelendiğinde DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin hangi zaman aralığında yapılması gerektiği sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplarda ilk sırada 57% ile “*Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin, ikinci sırada 23,6% ile “*Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin, üçüncü sırada 9,7% ile “*Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum*” seçeneğinin ve yine aynı oranda 9,7% ile “*Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

Sorunun devamında neden bu şıkkı işaretlediniz sorusuna öğrencilerden Ö9, Ö10 ve Ö28 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Hafta içi yapılmalı, çünkü tatil yapamıyoruz dinlenemiyoruz o yüzden isteksiz gidiyoruz.*” (Ö9)

“*Çünkü boş kafayla daha iyi anlıyorum.*” (Ö10)

“*7 dersten sonra üstüne bir de sayısal ders işleyemiyoruz kafa 1500 oluyor.*” (Ö28)

Anket formunun yedinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında katıldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” şeklindedir.

Öğrencilere 2 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 14’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 14: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında katıldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Aynı öğretmen giriyor.	71	76,3
Farklı öğretmenler giriyor.	22	23,7

Tablo 14 incelendiğinde öğrencilerin DYK kapsamında katıldıkları fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine 76,3%’ünün aynı öğretmenlerin girdiği, 23,7%’sinin farklı öğretmenler girdiği görülmektedir.

Sorunun ikinci aşamasında öğrencilerin “*Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, yoksa farklı öğretmenler mi girmeli?*” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 15’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 15: “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmen mi girmeli?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar		N=93	
		f	%
	Okulda fen bilimleri derslerine giren öğretmenimize alıştığım için	32	34,4

Aynı öğretmen girmeli	Farklı öğretmenler girerse karışıklık yaşanabilir	20	21,5
	Okulda fen bilimleri dersine giren öğretmenimiz eksik kalan konuları ve nerede kaldığımızı bilir, kursta da devam eder	12	12,9
	Konuları, okulda fen bilimleri dersine giren öğretmenimiz anlatınca daha iyi anlıyorum	10	10,8
Farklı öğretmenler girmeli	Konuları bir öğretmenden kavrayamazsam diğerinden kavriyorum	27	29,0
	Birbirlerinin eksiklerini tamamlarlar	16	17,2
	Dersi farklı tekniklerle işlediğimiz için	14	15,1

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin okulda ve DYK’da fen bilimleri derslerine aynı öğretmenler mi yoksa farklı öğretmenler mi girmeli sorusuna verdikleri cevaplara göre 34,4% ile “Okulda fen bilimleri derslerine giren öğretmenimize alıştığım için” seçeneği, 21,5% ile “Farklı öğretmenler girerse karışıklık yaşanabilir” seçeneği, 12,9% ile “Okulda fen bilimleri dersine giren öğretmenimiz eksik kalan konuları ve nerede kaldığımızı bilir, kursta da devam eder” seçeneği, 10,8% ile “Konuları, okulda fen bilimleri dersine giren öğretmenimiz anlatınca daha iyi anlıyorum” seçeneği, 29% ile “Konuları bir öğretmenden kavrayamazsam diğerinden kavriyorum” seçeneği, 17,2% ile “Birbirlerinin eksiklerini tamamlarlar” seçeneği, 15,1% ile “Dersi farklı tekniklerle işlediğimiz için” seçeneği tercih edilmiştir.

Ayrıca bu soru için öğrencilerden Ö25 ve Ö52 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Bir çok bakış açısıyla ders işlemiş oluyoruz.” (Ö25)

“Çünkü anlatımları güzel olduğu için ve biz alışmış olduğumuz için.” (Ö52)

Anket formunun sekizinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanıyor musunuz?” şeklindedir.

Öğrencilerin DYK kapsamında fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanıp kullanmadıkları yönündeki görüşlerinin alınmak istendiği bu soruya ilişkin

oluşturulan evet ve hayır kategorileri ve bunlara dair yüzde ve frekanslar Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanıyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Evet	86	92,5
Hayır	7	7,5

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin 92,5%’inin DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullandıkları görülmektedir.

Sorunun ikinci aşamasında “*evet ise kullandığınız yardımcı kaynaklar nelerdir?*” sorusu öğrencilere yöneltilmiş sunulan 5 farklı seçeneğe dair yüzde ve frekanslar Tablo 17’de verilmiştir. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 17: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde kullandığınız yardımcı kaynaklar nelerdir?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Soru Bankaları	74	79,6
EBA	60	64,5
Deneme Sınavları	35	37,6
İnteraktif Ders İçerikleri	20	21,5
Deney Kitleri	6	6,5
Diğerleri	4	4,4
Konu anlatımlı kitaplar	2	2,2
Fotokopiler	2	2,2

Tablo 17 incelendiğinde öğrencilerin DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinde 79,6% ile “*Soru bankası*” kullandıkları, 64,5% ile “*EBA*”yı kullandıkları, 37,6% ile “*Deneme sınavlarını*” kullandıkları, 21,5% ile “*İnteraktif ders içeriklerini*” kullandıkları, 6,5% ile “*Deney kitlerini*” kullandıkları ve 4,4% ile de “*Diğer*” kaynakları kullandıkları görülmektedir.

Anket formunun dokuzuncu sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” şeklindedir.

Öğrencilere 4 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 18’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 18: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, kursta verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli.	69	74,2
Kursta verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı.	34	36,6
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, kursta verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı.	30	32,3
Kurslarda verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli.	22	23,7

Tablo 18 incelendiğinde öğrencilerin “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” sorusuna cevap olarak 74,2% ile “Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, kursta verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli” seçeneğini, 36,6% ile “Kursta verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı” seçeneğini, 32,3% ile “Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, kursta verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı” seçeneğini, 23,7% ile “Kurslarda verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli” seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

Anket formunun onuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” şeklindedir.

Öğrencilere 6 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 19’da okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 19: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Fen bilimleri derslerinde, test çözüyoruz.	82	88,2
Fen bilimleri derslerinde, eksiklerimizi tamamlıyoruz.	57	61,3
Fen bilimleri derslerinde, öğretmenimiz konu anlatımı yapıyor.	60	64,5
Fen bilimleri derslerinde, etkinlik yapıyoruz.	37	39,8
Fen bilimleri derslerinde, okul derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz.	28	30,1
Fen bilimleri derslerinde, deney yapıyoruz.	13	14,0
Diğerleri	2	2,2
Hem konu işliyoruz, hem test çözüyoruz.	1	1,1
Okulda işlediğimiz konuları pekiştiriyoruz.	1	1,1

Tablo 19 incelendiğinde öğrencilerin DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izledikleri sorusuna 88,2% ile “Fen bilimleri derslerinde, test çözüyoruz” seçeneğini, %61,3% ile “Fen bilimleri derslerinde, eksiklerimizi tamamlıyoruz” seçeneğini, 64,5% ile “Fen bilimleri derslerinde, öğretmenimiz konu anlatımı yapıyor” seçeneğini, 39,8% ile “Fen bilimleri derslerinde, etkinlik yapıyoruz” seçeneğini, 30,1% ile “Fen bilimleri derslerinde, okul derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz” seçeneğini, 14% ile ise “Fen bilimleri derslerinde, deney yapıyoruz” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Anket formunun on birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin size ne gibi yararları oluyor?” şeklindedir.

Öğrencilere 9 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 20’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 20: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin size ne gibi yararları oluyor?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması	82	88,2
Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması	71	76,3
Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarıyı artırmamı sağlaması	61	65,6
Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması	58	62,4
Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması	57	61,3
Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması	40	43,0
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlememizi sağlaması	36	38,7
Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması	29	31,2
Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymamı sağlaması	27	29,0

Tablo 20 incelendiğinde öğrencilerin DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin yararlarının 88,2% ile “*Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması*” olduğu, 76,3% ile “*Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması*” olduğu, 65,6% ile “*Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarıyı artırmamı sağlaması*” olduğu, 62,4% ile “*Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması*” olduğu, 61,3% ile “*Fen*

bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması” olduğu, 43% ile “Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması” olduğu, 38,7% ile “Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlememizi sağlaması” olduğu, 31,2% ile “Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması” olduğu, 29% ile “Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymamı sağlaması” olduğu görülmektedir.

Anket formunun on ikinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” şeklindedir.

Öğrencilere yöneltilen “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 21’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 21: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=93	
		f	%
Evet, amacına ulaşıyor.	Amacına ulaşıyor	28	30,1
	Dersleri tekrar etme şansı buluyorum	24	22,6
	Sınavlarda başarılı olmamı sağlıyor	18	18,3
	Daha fazla soru çözme fırsatı oluyor	15	15,1
	Konu eksiklerimi kapatıyorum	8	8,6
Hayır, amacına ulaşmıyor.	Amacına ulaşmıyor	3	3,2
	Ders saati yetersiz olduğu için	1	1,1
	Derste öğrenciler disiplinsiz davrandığı için	1	1,1

Tablo 21 incelendiğinde “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna 94,6% ile “Evet amacına ulaşıyor” diye cevap verdikleri, 5,4% ile “Hayır amacına ulaşmıyor” diye cevap verdikleri görülmektedir. Gerekçeler için araştırmacı tarafından oluşturulan kodların oranı ise 30,1% ile “Amacına ulaşıyor”, 22,6% ile “Dersleri tekrar etme şansı buluyorum”, 18,3% ile “Sınavlarda başarılı olmamı sağlıyor”, 15,1% ile “Daha fazla soru çözme fırsatı oluyor” seçeneklerinin sıralandığı görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğrencilerden Ö13, Ö15 ve Ö27 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Çünkü fen bilimleri dersinde işlediğimiz konuların pekişmesini sağlıyor.”
(Ö13)

“Sınavda notlarım yükseliyor.” (Ö15)

“Çünkü istediğimiz gibi ilerliyor ve soru çözümü oluyor.” (Ö27)

Anket formunun on üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin, merkezi sınavlarda başarınızı artırdığını düşünüyor musunuz?” şeklindedir.

Öğrencilere yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin, merkezi sınavlarda başarınızı artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 22’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 22: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin, merkezi sınavlarda başarınızı artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=93	
		f	%
Evet, başarıımı artırır.	Başarıımı artırıyor.	54	58,1
	Derslerde çok soru çözdüğümüz için başarıımı artırıyor.	29	31,2
	Okuldaki sınavlarda başarı oranımı artırıyor.	6	6,5
Hayır, başarıımı artırmaz.	Başarıımı artırmıyor.	4	4,3

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilere DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda başarılarını artırıp artırmadığı sorulan soruya cevap olarak 95,7% oranı ile “Başarılarını artırdığı”, 4,3% ile “Başarılarını artırmadığı” cevabını verdikleri görülmektedir. Verilen cevapların gerekçeleri için araştırmacı tarafından oluşturulan kodların oranı ise 58,1% ile “Başarıımı artırıyor”, 31,2% ile

“Derslerde çok soru çözdüğümüz için başarıyı artırıyor”, 6,5% ile “Okuldaki sınavlarda başarı oranını artırıyor” seçeneklerinin sıralandığı görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğrencilerden Ö15, Ö27 ve Ö39 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Sınav notlarımın yükselmesine katkısı oluyor.” (Ö15)

“Bol bol soru çözümü oluyor ve bundan olumlu yönde sonuç alıyoruz.” (Ö27)

“Kurslarda hocalarımızla soru çözümü yapıyoruz ve konuları tekrar ediyoruz konuları bu şekilde unutmayıp soruları da iyice pekiştiriyoruz.” (Ö39)

Anket formunun on dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor musunuz?” şeklindedir.

Öğrencilerin DYK kapsamında fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidip gitmedikleri yönündeki görüşlerinin alınmak istendiği bu soruya ilişkin oluşturulan evet ve hayır kategorileri ve bunlara dair yüzde ve frekanslar Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Evet	5	5,4
Hayır	88	94,6

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin 94,6% sınıfın destekleme ve yetiştirme kursu kapsamında verilen fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gitmedikleri görülmektedir.

Anket formunun on beşinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinde herhangi bir problemle/güçlülükle karşılaşıyor musunuz?” şeklindedir.

Öğrencilere 7 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğrenci cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 24’de okuyucuya sunulmuştur.

Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 24: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinde herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşılıyor musunuz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Ders saatinin yetersiz olması	32	34,4
Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi	31	33,3
Sınıfların kalabalık olması	21	22,6
Derslerin hafta sonu yapılmasının bizi; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantımızdan uzaklaştırıyor olması	20	21,5
Kurslar ücretsiz olmasına rağmen deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret istenmesi	16	17,2
Yardımcı kaynakların eksik olması	11	11,8
Derslerde konu anlatımı yapılmaması, sadece test çözülmesi	10	10,8
Diğerleri	3	3,3
Ulaşımında sorunlar yaşıyorum	1	1,1
Sınıf arkadaşlarımla disiplinsiz davranışları motivasyonumu düşürüyor	1	1,1
Kurs saatinin erken olması verimi düşürüyor	1	1,1

Tablo 24 incelendiğinde öğrencilere sorulan “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinde herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşılıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar 34,4% ile “*Ders saatinin yetersiz olması*”, 33,3% ile “*Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi*”, 22,6% ile “*Sınıfların kalabalık olması*”, 21,5% ile “*Derslerin hafta sonu yapılmasının bizi; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantımızdan uzaklaştırıyor olması*”, 17,2% ile “*Kurslar ücretsiz olmasına rağmen deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret istenmesi*”, 11,8% ile “*Yardımcı kaynakların eksik olması*”, 10,8% ile “*Derslerde konu anlatımı yapılmaması, sadece test çözülmesi*” şeklinde sıralandıkları görülmektedir.

Anket formunun on altıncı sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” şeklindedir.

Öğrencilerin DYK’ya ilişkin görüş ve önerilerini belirlemek amacıyla yöneltilen soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 25’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soru için öğrenci cevapları doğrultusunda, bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 25: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” sorusuna yönelik öğrenci cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=93	
	f	%
Ücretsiz yardımcı kaynak sağlanmalı	14	15,1
Memnunum	13	14
Derslerde daha fazla soru çözülmelidir	11	11,8
Derslerde daha fazla deney yapılmalıdır	9	9,7
Hafta içerisinde verilen kurs derslerinin hafta sonuna alınmasını istiyorum	8	8,6
Kurslarda Fen Bilimleri dersinin saati artırılmalı	7	7,5
Kurs saatlerinin hafta içine alınmasını istiyorum	5	5,4

Tablo 25 incelendiğinde öğrencilerden DYK ile ilgili görüş ve önerilerinin alındığı bu soruda, 57 öğrenciden cevap alındığı, seçeneklerin 15,1% ile “*Ücretsiz kaynak sağlanmalı*”, 14% ile “*Memnunum*”, 11,8% ile “*Derslerde daha fazla soru çözülmelidir*”, 9,7% ile “*Derslerde daha fazla deney yapılmalıdır*”, 8,6% ile “*Hafta içerisinde verilen kurs derslerinin hafta sonuna alınmasını istiyorum*”, 7,5% ile “*Kurslarda Fen Bilimleri dersinin saati artırılmalı*”, 5,4% ile “*Kurs saatlerinin hafta içine alınmasını istiyorum*” şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğrencilerden Ö18 ve Ö48 kodlu öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Ders saatlerinin daha da artırılması ve ders dışı kaynakların da ücretsiz bi şekilde bizlere verilmesi gerekiyor özellikle soru bankaları ve de çıkmış sorular.*”
(Ö18)

“Bana çok yararı dokunuyor hafta içi işlediğim konuları pekiştiriyorum ve sınav sonuçlarım daha da geliyor ve bana çok katkısı oluyor ama hafta sonları olduğu için dinlenme süremiz kısıtlanıyor.” (Ö48)

4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmanın ikinci alt amacı olan “Fen bilimleri öğretmenlerinin, DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin genel yapısına dair (DYK’ya katılım, eğitim ve öğretim programı, personel, ölçme ve değerlendirme uygulamaları, eğitim ve öğretim ortamı, öğrenci rehberlik hizmetleri, eğitim ve öğretim materyalleri) görüşlerini belirleme”ye ilişkin bulgulara yer verilmiş, elde edilen veriler yüzde ve frekanslar hesaplanarak aşağıda sunulmuştur. Analizler yapılırken anket formunun 1. , 2. , 7. , 8. , 9. , 10. , 11. , 12. , 13. , 14. , 15. sorularında fen bilimleri öğretmenlerine birden fazla seçeneği işaretleme hakkı verildiğinden bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Anket formunun ilk bölümünde yer alan sorulardan biri olan “Kaç yıldır kurslarda görev alıyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 26’deki gibidir.

Tablo 26: “Kaç yıldır kurslarda görev alıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kaç yıldır kurslarda görev alıyorsunuz?	N=72	
	f	%
5 Yıl	19	26,4
3 Yıl	11	15,3
4 Yıl	10	13,9
2 Yıl	18	12,5
1 Yıl	14	6,9

Tablo 26 incelendiğinde DYK’da fen bilimleri derslerine giren fen bilimleri öğretmenlerinin 26,4%’ünün kurslarda “5 yıldır” görev aldığı, 15,3%’ünün kurslarda “3 yıldır” görev aldığı, 13,9%’unun “4 yıldır” görev aldığı, 12,5%’inin “2 yıldır” görev aldığı ve 6,9%’unun “1 yıldır” görev aldığı görülmektedir.

Anket formunun birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 27’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soruda öğretmen cevapları birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 27: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar		N=72	
		f	%
Olumlu değerlendiriyorum	Akademik başarıyı artırıyor	38	52,8
	Öğrenciye soru çözme alışkanlığı kazandırıyor	27	37,5
	Konuların tekrarını sağlıyor	17	23,6
	Daha fazla soru çözüyorum	15	20,8
	Merkezi sınavlara hazırlanmada olumlu etki sağlıyor	13	18,1
	Okulda eksik kalan konuları tamamlıyorum	13	18,1
	Fırsat eşitliği sağlıyor	12	16,7
	Kursa katılan öğrenci ile katılmayan öğrencinin farkını görebiliyorum	10	13,9
Olumsuz değerlendiriyorum	Akademik başarı açısından hedefi olmayan öğrencilerin kurslara katılımı	1	1,4
	Kurs katılımında devam sorunu, öğrencilerin iç motivasyon eksikliği	1	1,4
	Öğretmenlerin yeteri kadar donanımı olmaması	1	1,4

Tablo 27 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna büyük oranda olumlu değerlendiriyorum cevabı verdikleri görülmektedir. Sırasıyla 52,8% ile “Akademik başarıyı artırıyor”, 35,7%

ile “Öğrenciye soru çözme alışkanlığı kazandırıyor”, 23,6% ile “Konuların tekrarını sağlıyor”, 20,8% ile “Daha fazla soru çözüyorum”, 18,1% ile “Merkezi sınavlara hazırlanmada olumlu etki sağlıyor” şeklinde cevaplandırıdıkları görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P38, P43 ve P63 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Kursların derslere katkısının çok fazla olduğunu düşünüyorum. Kursu katılan bir öğrenciyle katılmayan öğrenci arasında kurs dışındaki derslerde oldukça fazla fark var. Kursta öğrenciler öğrendiklerini pekiştiriyorlar anlamadıkları konuları tekrar ediyorlar.” (P38)

“Dersine girdiğimiz sınıfların kursu olduğunda soru çözmek ve tekrar yapmak için bol fırsat oluyor.” (P43)

“Öğrenilen konularla ilgili sorular çözülerek bilgilerin daha kalıcı olmasını sağlamaktadır. Özellikle sınavlara hazırlanan öğrencilerimizin süreçte daha çok soru çözme noktasında pratik olmasını sağladığı için olumlu olduğunu düşünüyorum.” (P63)

Anket formunun ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin kazanımlarını belirlerken neleri dikkate alırsınız?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 3 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 28’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğretmenlerin cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 28: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin kazanımlarını belirlerken neleri dikkate alırsınız?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
MEB’in yayınladığı hedef ve kazanımları dikkate alıyorum.	63	87,5
Öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alıyorum.	46	63,9

Bireysel hedef ve beklentilerini dikkate alıyorum.	26	36,1
--	----	------

Tablo 28 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin kazanımlarını belirlerken neleri dikkate alırsınız?” sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevapların 87,5% ile “*MEB’in yayınladığı hedef ve kazanımları dikkate alıyorum*”, 63,9% ile “*Öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alıyorum*”, 36,1% ile “*Bireysel hedef ve beklentilerini dikkate alıyorum*” şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Anket formunun üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 29’daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 29: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Katılım yeterli.	33	45,8
İlk haftalar yoğun katılım oluyor, sonraki haftalarda öğrenci katılımı azalıyor.	12	16,7
Katılım az.	10	13,9

Başarılı öğrenciler dönem sonuna kadar devam ederken, başarısız öğrenciler belli bir zaman sonra devam etmiyorlar.	7	9,7
Alt sınıflarda katılım az, üst sınıflarda yoğun katılım söz konusu	5	6,9
Diğer branşlara göre katılım iyi	3	4,2
Veliler devam konusunda takip sağlayınca katılım artıyor.	2	2,8

Tablo 29 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?” sorusuna 45,8% ile “Katılım yeterli”, 16,7% ile “İlk haftalar yoğun katılım oluyor, sonraki haftalarda öğrenci katılımı azalıyor”, 13,9% ile “Katılım az”, 9,7% ile “Başarılı öğrenciler dönem sonuna kadar devam ederken, başarısız öğrenciler belli bir zaman sonra devam etmiyorlar”, 6,9% ile “Alt sınıflarda katılım az, üst sınıflarda yoğun katılım söz konusu”, 4,2% ile “Diğer branşlara göre katılım iyi”, 2,8% ile “Veliler devam konusunda takip sağlayınca katılım artıyor” cevabını verdikleri görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P2, P6 ve P48 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Katılımın oldukça tatmin edici bir seviyede olduğunu düşünüyorum.” (P2)

“Katılım kursun ilk zamanlarında yüzde 95’lerde iken daha sonra bu oran yüzde 65’lere kadar düşmektedir.” (P6)

“Katılım olması gerektiği kadar. Akademik basarisi orta ve üst düzey olanlar daha sık geliyor. Düşük olanların gelmesi için de teşvik edici önlemler alıyoruz.” (P48)

Anket formunun üçüncü sorusu A bölümü, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?” şeklindedir.

Sorunun devamında A bölümünde fen bilimleri öğretmenlerine yönelilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?” sorusuna verdikleri

cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 30'daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 30: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Ailenin ilgisizliği	24	33,3
Hedefi olmayan öğrenciler kursa katılmıyor	19	26,4
Hem hafta içi hem hafta sonu okula gelmek zor oluyor	9	12,5
Kurslar hafta içi derslerden sonra yapınca yorucu oluyor, katılım azalıyor	8	11,1
Ailesine ev işlerinde yardımcı oldukları için	4	5,6
Hafta sonu taşınmalı eğitim olmadığı için köylerde bulunan öğrenciler kursa katılamıyorlar	4	5,6
Öğrencilerin hafta sonu uyanmaları zor oluyor	4	5,6

Tablo 30 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “*Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?*” sorusuna 33,3% ile “Ailenin ilgisizliği”, 26,4% ile “Hedefi olmayan öğrenciler kursa katılmıyor”, 12,5% ile “Hem hafta içi hem hafta sonu okula gelmek zor oluyor”, 11,1% ile “Kurslar hafta içi derslerden sonra yapınca yorucu oluyor, katılım azalıyor”, 5,6% ile “Ailesine ev işlerinde yardımcı oldukları için”, 5,6% ile “Hafta sonu taşınmalı eğitim olmadığı için köylerde bulunan öğrenciler kursa katılamıyorlar”, 5,6% ile “Öğrencilerin hafta sonu uyanmaları zor oluyor” cevabını verdikleri görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P12 ve P68 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Aile faktörü var. Ailenin çocuktan bi beklentisi yok. Bu da öğrenciyi olumsuz motive ediyor.” (P12)

“Kursa katılmayan öğrencinin zaten bir beklentisi olmuyor ders adına malesef onları normal derste kazanmamız kursa katılımlarını zaten sağlayacaktır.” (P68)

Anket formunun üçüncü sorusu B bölümü, “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” şeklindedir.

Sorunun devamında B bölümünde ise fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 31’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 31: “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Yalnızca istekli öğrenciler kursa kaydedilmeli	19	26,4
Aile desteği sağlanmalı	18	25,0
Daha fazla rehberlik hizmeti verilmeli	16	22,2
Öğrenci takibi sıkı bir şekilde yapılmalı	11	15,3
Kurs günleri ve saatleri değiştirilmeli	9	12,5
Taşınmalı eğitim, hafta sonu kurslar için de devam etmeli	4	5,6
Öğrencileri kurslara katılmaya teşvik edici etkinlikler yapılmalı	4	5,6
Yeterli düzeyde yardımcı kaynak ücretsiz sağlanmalı	3	4,2

Tablo 31 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna 26,4% ile “Yalnızca istekli öğrenciler kursa kaydedilmeli”, 25% ile “Aile desteği sağlanmalı”, 22,2% ile “Daha fazla rehberlik hizmeti verilmeli”, 15,3% ile “Öğrenci takibi sıkı bir şekilde yapılmalı”, 12,5% ile “Kurs günleri ve saatleri değiştirilmeli”, 5,6% ile “Taşınmalı eğitim, hafta sonu kurslar için de devam etmeli”, 5,6% ile “Öğrencileri kurslara katılmaya teşvik edici etkinlikler yapılmalı”, 4,2% ile “Yeterli düzeyde yardımcı kaynak ücretsiz sağlanmalı” cevabını verdikleri görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P6 ve P42 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Okul idaresi sık sık veliler ile görüşme sağlasa kursa gelmeyen öğrenci velilerini bilgilendirir ve öğrencilerin kurslara katılımı için denetim ve teşvikler yapsa katılım çok daha iyi olacaktır.” (P6)

“Sadece istekli olanların gelmesi taraftarıyım.” (P42)

Anket formunun dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi veriyorsunuz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi veriyorsunuz?” sorusunda, DYK’da en fazla 4(dört) saat fen bilimleri dersi verilebildiği için fen bilimleri öğretmenlerine 4 farklı seçenek araştırmacı tarafından sunulmuştur. Öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 32’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 32: “Öğrencilerin devamsızlıkları hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
2 Saat	43	59,7
4 Saat	20	27,8
3 Saat	7	9,7
1 Saat	2	2,8

Tablo 32 incelendiğinde öğretmenlerin “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz?” sorusuna 59,7%’sinin “2 saat”, 27,8%’inin “4 saat”, , 9,7%’sinin “3 saat” ve 2,8%’inin “1 saat” cevabı verdiği görülmektedir.

Sorunun ikinci bölümünde fen bilimleri öğretmeninden “destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığınız bu ders saati yeterli mi değil mi?” sorusunu gerekçesiyle birlikte yanıtlamaları istenmiştir. Öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 33’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 33:“Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri yeterli mi değil mi?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Yeterlidir	52	72,2
Yetersizdir	20	27,8

Tablo 33 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “*Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri yeterli mi değil mi?*” sorusuna verdikleri cevaplara göre öğretmenlerin 72,2%’sinin kurslarda verilen fen bilimleri dersinin saatini yeterli buldukları, 27,8%’inin kurslarda verilen fen bilimleri dersinin saatini yetersiz buldukları görülmektedir.

Ayrıca bu soru için DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerden P2 ve P18 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Öğrenilen konuların tekrarı ve soru çözümü için yeterli bir süre.” (P2)

“Hafta içi hafta sonu çocuklar hep okulda ders saatinin çok fazla olması başarıyı olumsuz yönde etkiliyor.” (P18)

Bu soru için DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerden P12 ve P39 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Tekrar ve soru çözümü için yeterli değil bence, 3 saat olmalı en azından.” (P12)

“Sınava hazırlık öğrencisi için yetersiz buluyorum. Kursa katılan her öğrencinin eksiksiz öğrenmesi için yeterince soru çözülmesi gerekir. Verilen sürede istediğimiz düzeye her zaman ulaşamayabiliyoruz.” (P39)

Anket formunun beşinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 4 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 34’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 34 :“Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	34	47,2
Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	18	25
Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum.	11	15,3
Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	9	12,5

Tablo 34 incelendiğinde DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin hangi zaman aralığında yapılması gerektiği sorusuna fen bilimleri öğretmenlerinin verdikleri cevaplarda ilk sırada 47,2% ile “*Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin, ikinci sırada 25% ile “*Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin, üçüncü sırada 15,3% ile “*Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum*” seçeneğinin ve dördüncü sırada 12,5% ile “*Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

Anket formunun altıncı sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 2 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 35’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 35: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72
--------	------

	f	%
Aynı öğretmen giriyor.	46	63,9
Farklı öğretmenler giriyor.	26	36,1

Tablo 35 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri dersleri ile okulda verdikleri fen bilimleri derslerine 63,9%'unun hem DYK'da hem okulda aynı sınıflara girdiği, 36,1%'inin hem DYK'da hem okulda farklı sınıflara girdiği görülmektedir.

Sorunun ikinci aşamasında fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “*Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, yoksa farklı öğretmenler mi girmeli?*” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 36'daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 36: “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmen mi girmeli?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=72	
		f	%
Aynı öğretmen girmeli. Çünkü...	Okul dersinde öğretmen öğrencilerin özelliklerini ve eksiklerini bildiği için	21	29,2
	Aynı öğretmen okul dersinin devamı niteliğinde kursta verdiği dersi planlayabilir	16	22,2

	Öğrenciler alıştığı öğretmenlerle devam etmeli	12	16,7
	Öğrenci takibinin daha sağlıklı olması için	9	12,5
Farklı öğretmenler girmeli. Çünkü...	Öğrenciler farklı öğretmenlerden dersi daha iyi anlayabilir	5	6,9
	Öğrenciler farklı bakış açılarını görmeli	4	5,6
	Okulda eksik bırakılan konuları farklı bir öğretmen giderebilir	3	4,2
	Öğrenciler farklı bir öğretmenle daha çok motive olabilirler	2	2,8

Tablo 36 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin okulda ve DYK’da fen bilimleri derslerine aynı öğretmenler mi yoksa farklı öğretmenler mi girmeli sorusuna verdikleri cevaplara göre 80,6% ile derslere aynı öğretmenin girmesi gerektiği, 19,4% ile derslere farklı öğretmenin girmesi gerektiği şeklinde düşündükleri görülmektedir. Aynı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen öğretmenler gerekçe olarak, 29,2% ile “Okul dersinde öğretmen öğrencilerin özelliklerini ve eksiklerini bildiği için”, 22,2% ile “Aynı öğretmen okul dersinin devamı niteliğinde kursta verdiği dersi planlayabilir”, 16,7% ile “Öğrenciler alıştığı öğretmenlerle devam etmeli” düşüncesinde oldukları, farklı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen öğretmenler gerekçe olarak ise 6,9% ile “Öğrenciler farklı öğretmenlerden dersi daha iyi anlayabilir”, 5,6% ile “Öğrenciler farklı bakış açılarını görmeli” düşüncesinde oldukları görülmektedir.

Ayrıca bu soru için okulda verilen fen bilimleri dersi ile DYK’da verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmenin girmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerden P6 ve P46 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Öğrencinin derste neyi öğrendiğini neyi öğrenemediğini bildiği için bu durumu kurslarda giderebilir.” (P6)

“Öğrenci, alıştığı öğretmenden daha fazla verim alır.” (P46)

Bu soru için okulda verilen fen bilimleri dersi ile DYK’da verilen fen bilimleri derslerine farklı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerden P47 ve P68 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Öğrenciler için değişik yöntem teknikler olabilir.” (P47)

“Her zaman farklı öğretmenlerden ders dinlemek iyidir yeni bakış açıları kazandırır her öğretmenin dersi anlatış şekli farklıdır, ulaşamayan öğrencilere bu şekilde ulaşıla bilinir. Öğrenci ve öğretmen adına da yeni bir nefes yeni bir ortam her zaman.” (P68)

Anket formunun yedinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi öğretim strateji ve yöntemlerini kullanıyorsunuz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine yöntemler kısmında 3 farklı seçeneğin, strateji kısmında 6 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 37’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğretmenlerin cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 37: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi öğretim strateji ve yöntemlerini kullanıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar		N=72	
		f	%
Stratejiler	Sunuş yoluyla öğrenme	51	70,8
	Buluş yoluyla öğrenme	44	61,1
	Araştırma ve inceleme yoluyla öğrenme	35	48,6
Yöntemler	Problem çözme	60	83,3
	Anlatım	58	80,6
	Tartışma	44	61,1
	Örnek olay	38	52,8

	Gösterip yaptırma	35	48,6
	Bireysel çalışma	30	41,7
	Diğer	2	2,8
	Soru-Cevap	1	1,4
	Drama	1	1,4

Tablo 37 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin DYK’da verdikleri fen bilimleri derslerinde sırasıyla 70,8% ile “*Sunuş yoluyla öğrenme*”, 61,1% ile “*Buluş yoluyla öğrenme*”, 48,6% ile “*Araştırma ve inceleme yoluyla öğrenme*” stratejilerini, 83,3% ile “*Problem çözme*”, 80,6% ile “*Anlatım*”, 61,1% “*Tartışma*”, “52,8% ile “*Örnek olay*”, 48,6% ile “*Gösterip yaptırma*”, 41,7% ile “*Bireysel çalışma*” ve 2,8% ile “*Diğer*” yöntemlerini kullandıkları görülmektedir.

Anket formunun sekizinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi materyalleri kullanıyorsunuz?” şeklindedir.

Açık uçlu soruda fen bilimleri öğretmenlerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 38’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 38: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi materyalleri kullanıyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Akıllı Tahta	35	48,6
MEB Kazanım Testleri	21	29,2
Yardımcı Kaynaklar	19	26,4
EBA	17	23,6
İnteraktif Uygulamalar	16	22,2
Maket ve Modeller	14	19,4
Sunular	13	18,1
Görsel Materyaller	12	16,7
Deney Araç ve Gereçleri	12	16,7
Ders Kitapları	9	12,5

Videolar	9	12,5
Deney Simülasyonları	8	11,1
Deneme Sınavları	6	8,3
Eğitsel Oyun Kartları	3	4,2

Tablo 38 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin DYK’da verdikleri fen bilimleri derslerinde sırasıyla 48,6% ile “Akıllı Tahta”, 29,2% ile “MEB Kazanım Testleri”, 26,4% ile “Yardımcı Kaynaklar”, 23,6% ile “EBA” materyallerini kullandıkları görülmektedir.

Anket formunun dokuzuncu sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 4 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 39’da okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğretmen cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 39: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Kurslarda verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli	50	69,4
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, kursta verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli	46	63,9
Kursta verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı	16	22,2
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, kursta verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı	14	19,4
Diğerleri	2	2,8

Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konular daha ileride olmalı, kursta geriden takip edilmeli	1	1,4
Derslerde etkinlik ve deney yapılmalı kurslarda test çözülmeli	1	1,4

Tablo 39 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı?” sorusuna cevap olarak 69,4% ile “Kurslarda verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli” seçeneğini, 63,9% ile “Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, kursta verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli” seçeneğini, 22,2% ile “Kursta verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı” seçeneğini, 19,4% ile “Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, kursta verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı” seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir.

Anket formunun onuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 6 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 40’da okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğretmen cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 40: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Fen bilimleri derslerinde, test çözüyoruz.	65	90,3
Fen bilimleri derslerinde, konu anlatımı yapıyorum.	58	80,6
Fen bilimleri derslerinde, öğrencilerin eksiklerini tamamlıyoruz	53	73,6
Fen bilimleri derslerinde, etkinlik yapıyoruz.	32	44,4
Fen bilimleri derslerinde, deney yapıyoruz.	20	27,8
Fen bilimleri derslerinde, okul derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz	17	23,6

Diğerleri	3	4,2
Ünite sonlarında bilgi yarışması yapıyoruz	1	1,4
Fen bilimleri konularını içeren oyunlar oynatıyorum.	1	1,4
Her ünite sonunda o üniteyle alakalı oyun hazırlayıp oynuyoruz	1	1,4

Tablo 40 incelendiğinde öğretmenlerin DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izledikleri sorusuna cevap olarak 90,3% ile “Fen bilimleri derslerinde, test çözüyoruz” seçeneğini, 80,6% ile “Fen bilimleri derslerinde, konu anlatımı yapıyorum” seçeneğini, 73,6% ile “Fen bilimleri derslerinde, öğrencilerin eksiklerini tamamlıyoruz” seçeneğini, 44,4% ile “Fen bilimleri derslerinde, etkinlik yapıyoruz” seçeneğini, 27,8% ile “Fen bilimleri derslerinde, deney yapıyoruz” seçeneğini, 23,6% ile ise “Fen bilimleri derslerinde, okul derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Anket formunun on birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere ne gibi yararları oluyor?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 9 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 41’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğretmen cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 41: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere ne gibi yararları oluyor?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması	62	86,1
Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması	61	84,7
Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması	59	81,9

Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması	53	73,6
Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarılarını artırması	43	59,7
Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymalarını sağlaması	36	50
Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması	27	37,5
Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması	26	36,1
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlemelerini sağlaması	16	22,2

Tablo 41 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenleri DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin yararlarının 86,1% ile “*Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması*” olduğu, 84,7% ile “*Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması*” olduğu, 81,9% ile “*Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması*” olduğu, 73,6% ile “*Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması*” olduğu, 59,7% ile “*Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarılarını artırması*” olduğu, 50% ile “*Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymalarını sağlaması*” olduğu, 37,5% ile “*Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması*” olduğu, 36,1% ile “*Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması*” olduğu, 22,2% ile “*Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlemelerini sağlaması*” olduğu görülmektedir.

Anket formunun on ikinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 42’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soru için öğretmen cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 42: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=72	
		f	%
Evet, amacına ulaşıyor.	Öğrencilerin sınavlarda başarılı olmalarını sağlıyor	54	75,0
	Öğrenciler konu eksiklerini kapatıyorlar	38	52,8
	Öğrenciler soru çözme ve test tekniği hakkında pratik kazanıyorlar	27	37,5
	Öğrencilerin derse ilgisi artıyor	8	11,1
	Öğrencilerin kavram yanlışları ortadan kalkıyor	1	1,4
Hayır, amacına ulaşmıyor.	Devam sorunu yaşandığı için	2	2,8
	Öğrenciler kursun yararları konusunda bilinçli olmadığı için	1	1,4

Tablo 42 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerinin amacına ulaşp ulaşmadığı sorulmuş, büyük çoğunluğu amacına ulaştığı cevabını vermiştir. Öğretmen cevaplarına göre oluşan kodların oranları ise 75% ile “Öğrencilerin sınavlarda başarılı olmalarını sağlıyor”, 52,8% ile “Öğrenciler konu eksiklerini kapatıyorlar”, 37,5% ile “Öğrenciler soru çözme ve test tekniği hakkında pratik kazanıyorlar”, 11,1% ile “Öğrencilerin derse ilgisi artıyor”, 1,4% ile “Öğrencilerin kavram yanlışları ortadan kalkıyor”. Derslerin amacına ulaşmadığını düşünen öğretmenlerin ise 2,8% ile “Devam sorunu yaşandığı için”, 1,4% ile “Öğrenciler kursun yararları konusunda bilinçli olmadığı için” cevabını verdikleri görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P21 ve P18 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Eksikleri az çok kapanıyor ve akademik başarıları artıyor.” (P21)

“Öğrenciler kursun yararları konusunda yeteri kadar bilinçli değil, bilinçlendirilmiyorlar. Devam sorunu çok fazla yaşanıyor.” (P18)

Anket formunun on üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine sorulan “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 43’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 43: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=72	
		f	%
Evet, başarısını artırdığını düşünüyorum.	Kurslara katılan öğrenciler merkezi sınavlarda daha başarılı oluyor	56	77,8
	Kurslarda tekrar ve soru çözümü olduğu için başarısını artırır	38	52,8
	Kurs derslerinde eksikler tamamlandığı için başarısını artırır	29	40,3
	Kurslara katılan her öğrenci merkezi sınavlarda başarılı olma hedefine sahip değil	1	1,4

Hayır, başarısını artırmadığını düşünüyorum.	Kararsızım	1	1,4
--	------------	---	-----

Tablo 43 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen “*Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?*” sorusuna çok büyük bir kısmı “*Evet başarısını artırdığını düşünüyorum*” cevabını vermiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan kodlar incelendiğinde ise 77,8% ile “*Kurslara katılan öğrenciler merkezi sınavlarda daha başarılı oluyor*”, 52,8% ile “*Kurslarda tekrar ve soru çözümü olduğu için başarısını artırır*”, 40,3% ile “*Kurs derslerinde eksikler tamamlandığı için başarısını artırır*” cevaplarını verdikleri görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P12 ve P52 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Tekrar ve soru çözümü hem deneme sonuçlarında hem de merkezi sınavda başarıyı artırıyor.*” (P12)

“*Kurslara gidenlerin sınav ortalamaları genelde daha yüksek oluyor.*” (P52)

Anket formunun on dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine 8 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda öğretmen cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 44’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için öğretmen cevapları doğrultusunda bir öğretmen birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 44: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşıyor musunuz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Öğrencilerin kursa devamının sağlanamaması	45	62,5

Yardımcı kaynakların eksik olması	35	48,6
Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi	25	34,7
Kursların ücretsiz olması fakat deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret isteniyor olması	21	29,2
Ders saatinin yetersiz olması	19	26,4
Derslerin hafta sonu yapılmasının öğrencileri; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantılarından uzaklaştırıyor olması	16	22,2
Sınıfların kalabalık olması	15	20,8
Derslerde konu anlatımı yapılmaması, öğrencilerin sadece test çözüyor olması	0	0
Diğer	1	1,4
Kursların ücretsiz olması öğrenci ve velinin özensiz davranmasına sebep oluyor	1	1,4

Tablo 44 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerine DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri dersleriyle ilgili karşılaştıkları problem/güçlüklerin sorulduğu soruda cevap olarak 62,5% ile “*Öğrencilerin kursa devamının sağlanamaması*”, 48,6% ile “*Yardımcı kaynakların eksik olması*”, 34,7% ile “*Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi*”, 29,2% ile “*Kursların ücretsiz olması fakat deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret isteniyor olması*”, 26,4% ile “*Ders saatinin yetersiz olması*”, 22,2% ile “*Derslerin hafta sonu yapılmasının öğrencileri; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantılarından uzaklaştırıyor olması*”, 20,8% ile “*Sınıfların kalabalık olması*” seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Araştırmacı tarafından sunulan “*Derslerde konu anlatımı yapılmaması, öğrencilerin sadece test çözüyor olması*” seçeneğinin ise hiçbir öğretmen tarafından tercih edilmediği görülmektedir.

Anket formunun on beşinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” şeklindedir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin DYK’ya ilişkin görüş ve önerilerini belirlemek amacıyla yöneltilen soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 45’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları

verilmiştir. Bu soru için öğretmen cevapları doğrultusunda bir öğrenci birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 45: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” sorusuna yönelik öğretmen cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=72	
	f	%
Ücretsiz yardımcı kaynak sağlanmalı	19	26,4
Kursa devam etmeyen öğrenciler için yaptırım uygulanmalı	13	18,1
Kurslara yalnızca istekli ve gayretli öğrenciler alınmalı	11	15,3
Veli ve öğrencide ciddiye oluşması için kurslardan cüzi miktarda da olsa ücret alınmalı	6	8,3
Kurslar konu tekrarı için iyi bir fırsat	6	8,3
Kurslar tüm sınıf düzeylerinde devam ettirilmeli	4	5,6
Kurslarda fen bilimleri dersinin saati artırılmalı	4	5,6
Maddi durumu yeterli olmayan aileler açısından kurslar bir fırsat	3	4,2
Hafta içi derslerden sonra yorucu olduğu için kurslar hafta sonu yapılmalı	3	4,2
Öğrencilerin kursları ciddiye alması için kurslarda da okulda olduğu gibi ölçme ve değerlendirme uygulaması olmalı	3	4,2

Tablo 45 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinden DYK ile ilgili görüş ve önerilerinin alındığı bu soruda, 48 öğretmenden cevap alındığı, seçeneklerin 26,4% ile “*Ücretsiz yardımcı kaynak sağlanmalı*”, 18,1% ile “*Kursa devam etmeyen öğrenciler için yaptırım uygulanmalı*”, 15,3% ile “*Kurslara yalnızca istekli ve gayretli öğrenciler alınmalı*”, 8,3% ile “*Veli ve öğrencide ciddiye oluşması için kurslardan cüzi miktarda da olsa ücret alınmalı*”, 8,3% ile “*Kurslar konu tekrarı için iyi bir fırsat*”, 5,6% ile “*Kurslar tüm sınıf düzeylerinde devam ettirilmeli*”, 5,6% ile “*Kurslarda fen bilimleri dersinin saati artırılmalı*” şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Ayrıca bu soru için öğretmenlerden P24 ve P71 kodlu fen bilimleri öğretmenlerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Bu kurslarda basarının artması için mutlaka belirlenmiş ders kaynaklarının temin edilmesi gerekmektedir. Hiçbir ücreti olmayan bu kurslar veliler için boş zamanlarında çocuklarını gönderdiği bir yer olmaktan çıkar o zaman en azından

kaynak alan veli çocuğunun takibini de yapar bu nedenledir ki para ödeyerek gönderdiği dershanelerde hiç devamsızlık yapılmıyor öğretmenlerde daha verimli ders işleyebilir.” (P24)

“Daha verimli olması için öğrencilerin biraz daha ciddiye alıp nu olursa olsun kursa gelmeleri lazım. Farklı öğretmenler girdiği için ve puan not kaygıları olmadığı için hedefli öğrenciler dışında pek dikkate alınmıyor. Her ne kadar ödül de versem kurslarda yine de etkili olmuyor. Bunun önüne geçmek için kurslarda da öğretmenlerin not veya puana yönelik yaptırımı bulunmalı.” (P71)

3.3.Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmanın üçüncü alt amacı olan “Öğrenci velilerinin, DYK’da verilen fen bilimleri derslerinin genel yapısına dair (ders seçimi, eğitim ve öğretim programı, bu derslerin yararları, bu derslerin merkezi sınavlara etkisi, eğitim ve öğretim ortamı, eğitim ve öğretim materyalleri) görüşlerini belirleme ”ye ilişkin bulgulara yer verilmiş, elde edilen veriler yüzde ve frekanslar hesaplanarak aşağıda sunulmuştur. Analizler yapılırken anket formunun 1. , 2. , 9. , 10. , 11. , 12. , 14. , 15. sorularında velilere birden fazla seçeneği işaretleme hakkı verildiğinden bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Anket formunun ilk bölümünde yer alan sorulardan biri olan “*Destekleme ve yetiştirme kurslarına devam eden çocuk sayınız?*” sorusuna velilerin verdikleri cevaplara ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 46’daki gibidir.

Tablo 46: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına devam eden çocuk sayınız?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Destekleme ve yetiştirme kurslarına devam eden çocuk sayınız?	N=87	
	f	%
1 öğrenci	56	64,4
2 öğrenci	29	33,3
3 öğrenci	1	1,1
4 öğrenci	1	1,1

Tablo 46 incelendiğinde velilere DYK'ya devam eden çocuk sayısının sorulduğu soruyu 64,4% ile “1 öğrenci”, 33,3% ile “2 öğrenci”, 1,1% ile “3 öğrenci”, 1,1% ile “4 öğrenci” olarak cevapladıkları görülmektedir.

Anket formunun birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 3 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 47’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 47: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Fen Bilimleri dersini, öğrencim seçti.	63	72,4
Fen bilimleri dersini öğrenci velisi olarak ben seçtim.	14	16,1
Fen Bilimleri dersini, okul idaresi seçti.	10	11,5

Tablo 44 incelendiğinde öğrenci verilerine DYK’da fen bilimleri dersini kimin seçtiği sorusuna verdikleri cevapların başında 72,4% ile “Fen Bilimleri dersini, öğrencim seçti” gelmektedir. Bunu sırasıyla , 16,1% ile “Fen bilimleri dersini öğrenci velisi olarak ben seçtim” , 11,5% ile ise “Fen Bilimleri dersini, okul idaresi seçti” seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Anket formunun ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında öğrenciniz hangi dersleri alıyor?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 11 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 48’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 48: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında öğrenciniz hangi dersleri alıyor?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Fen Bilimleri	87	100
Sosyal Bilgiler	83	95,4
Müzik	71	81,6
Matematik	63	72,4
Beden Eğitimi ve Spor	52	59,8
İngilizce	34	39,1
Türkçe	23	26,4
Arapça	11	12,6
Görsel Sanatlar	4	4,6
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	3	3,4
Kur'an-ı Kerim	3	3,4

Tablo 48 incelendiğinde velilere öğrencilerinin DYK’da hangi dersleri aldıkları sorusuna verdikleri cevaplarda tamamının fen bilimleri dersi aldığı (araştırma konusu DYK’da fen bilimleri dersini alan öğrencilerle ilgili olduğu için fen bilimleri dersini almayan öğrenci velilerinin cevapları değerlendirme dışı bırakılmıştır), 95,4%’ünün “*Sosyal Bilgiler*” dersi aldığı, 81,6%’sının “*Müzik*” dersi aldığı, 72,4%’ünün “*Matematik*” dersi aldığı, 59,8%’inin “*Beden eğitimi ve spor*” dersi aldığı, 39,1%’inin “*İngilizce*” dersi aldığı, 26,4%’ünün “*Türkçe*” dersi aldığı, 12,6%’sının “*Arapça*” dersi aldığı, 4,6%’sının “*Görsel Sanatlar*” dersi aldığı, 3,4%’ünün “*Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi*” dersi aldığı ve yine 3,4%’ünün de “*Kur'an-ı Kerim*” dersi aldığı görülmektedir.

Anket formunun üçüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine yöneltilen “*Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 49’daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soruda velilerin cevapları birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 49: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=87	
		f	%
Olumlu değerlendiriyorum.	Verimli geçiyor.	34	39,1
	Okulda öğrendiklerini kursta tekrar ediyor.	22	25,3
	Kurslara devam ettikçe sınav başarısı artıyor.	17	19,5
	Bol bol soru çözüyorlar.	16	18,4
	Okulda anlamadığı konuları kursta anlıyor.	10	11,5
	Fen bilimleri dersini sevmesine neden oluyor.	4	4,6
Olumsuz değerlendiriyorum.	Olumsuz değerlendiriyorum	0	0

Tablo 49 incelendiğinde öğrenci velilerinin tamamının DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerini olumlu değerlendirdikleri görülmektedir. Verilen cevaplarda sıralama ise 39,1% ile “*Verimli geçiyor*”, 25,3% ile “*Okulda öğrendiklerini kursta tekrar ediyor.*”, 19,5 ile “*Kurslara devam ettikçe sınav başarısı artıyor.*”, 18,4% ile “*Bol bol soru çözüyorlar.*”, 11,5% ile “*Okulda anlamadığı konuları kursta anlıyor.*”, 4,6% ile “*Fen bilimleri dersini sevmesine neden oluyor.*” şeklinde olmuştur.

Ayrıca bu soru için velilerden V22 ve V8 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Eksiklerini giderme ve bir hoca eşliğinde soru çözümü.*” (V22)

“*Ders içerisindeki eksikler/anlaşılamayan konular ve tekrar nedeniyle iyi geliyor.*” (V8)

Anket formunun dördüncü sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini öğrenciniz için hangi amaçlarla seçtiniz?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 7 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 50’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 50: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini öğrenciniz için hangi amaçlarla seçtiniz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatması için	65	74,7
Fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve pratik kazanması için	59	67,8
Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlaması için	55	63,2
Merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olması için	53	60,9
Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında başarısını artırması için	47	54
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştiremedikleri konuları işlemeleri için	29	33,3
Fen bilimleri dersini başka bir öğretmenden dinlemesi için	9	10,3
Diğerleri	2	2,2
Hedeflerine ulaşması için	1	1,1
Konu tekrarı yapması için	1	1,1

Tablo 50 incelendiğinde öğrenci velilerinin DYK’da ders seçimi aşamasında hangi amaçlarla fen bilimleri dersini seçtikleri sorusuna, 74,7%’sinin “*Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatması için*” seçeneğini, 67,8%’inin “*Fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve pratik kazanması için*” seçeneğini, 63,2%’sinin “*Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlaması için*” seçeneğini, 60,9%’unun “*Merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olması için*” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Ayrıca bu soru için velilerden V20 ve V7 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Konu tekrarları yapmak için.*” (V20)

“*Hedeflerine ulaşmak için.*” (V7)

Anket formunun beşinci sorusu, “*Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?*” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 4 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 51’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 51: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	37	42,5
Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	33	37,9
Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum.	9	10,3
Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.	8	9,2

Tablo 51 incelendiğinde DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin hangi zaman aralığında yapılması gerektiği sorusuna velilerin verdikleri cevaplarda ilk sırada 42,5% ile “*Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin, ikinci sırada 37,9% ile “*Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum.*” seçeneğinin, üçüncü sırada 10,3% ile “*Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum*” seçeneğinin ve son sırada ise 9,2% ile “*Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum*” seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

Sorunun devamında neden bu şıkkı işaretlediniz sorusuna velilerden V11, V38 ve V70 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Hafta içi yeteri kadar yorulduklarını düşündüğüm için kursların hafta sonu yapılmasını istiyorum.*” (V11)

“Kendine, sosyal faaliyetlere ayırması gereken zamanda kursa gitmek isteksizlik uyandırıyor.” (V38)

“En azından hafta içi hem derslerin yoğunluğu hem de cumartesi ve pazarın birlikte oluşu öğrenciler üzerinde fazla bir baskı uyguladığını onun için de hafta içi ve de cumartesi yeterli olabileceğini pazarda öğrencilerin dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum.” (V70)

Anket formunun altıncı sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 3 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 52’de okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 52: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Aynı öğretmen giriyor.	64	73,6
Farklı öğretmenler giriyor.	12	13,8
Bilgim yok.	11	12,6

Tablo 52 incelendiğinde öğrenci velilerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?” sorusuna ilk sırada 73,6% ile “Aynı öğretmen giriyor.” cevabının verildiği, ikinci sırada 13,8% ile “Farklı öğretmenler giriyor.” cevabının verildiği, son sırada ise 12,6% ile “Bilgim yok.” cevabının verildiği görülmektedir.

Sorunun ikinci aşamasında öğrenci velilerine yöneltilen “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, yoksa farklı öğretmenler mi girmeli?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 53’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 53: “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, yoksa farklı öğretmenler mi girmeli?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=87	
		f	%
Aynı öğretmen girmeli. Çünkü...	Aynı öğretmende daha verimli oluyor.	36	41,4
	Okulda fen bilimleri derslerine giren öğretmene alıştıkları için	29	33,3
	Okulda fen bilimleri dersine giren öğretmen eksik kalan konuları ve nerede kaldıklarını bilir, kursta da devam eder.	18	20,7
	Farklı öğretmenler girerse karışıklık yaşanabilir.	9	10,3
Farklı öğretmenler girmeli. Çünkü...	Öğretmenler dersi farklı tarzda işleyecekleri için	13	14,9
	Konuları bir öğretmenden kavrayamazlarsa diğerinden kavrarlar.	3	3,4

Tablo 53 incelendiğinde öğrenci velilerine yöneltilen “Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, yoksa farklı öğretmenler mi girmeli?” sorusuna 41,4% ile “Aynı öğretmende daha verimli oluyor.”, 33,3% ile “Okulda fen bilimleri derslerine giren öğretmene alıştıkları için”, 20,7% ile “Okulda fen bilimleri dersine giren öğretmen eksik kalan konuları ve nerede kaldıklarını bilir, kursta da devam eder.” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Derslere aynı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen velilerden V5, V26 ve V37 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Alıştıkları yöntemler ve bildikleri bir öğretmen onları daha iyi hissettiriyor.”
(V5)

“Çünkü daha verimli oluyor aynı öğretmen girdiği için.” (V26)

“Çocukların aynı dersi iki farklı şekilde öğrenip de kafalarının karışmaması için.” (V37)

Derslere farklı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen velilerden V48 ve V59 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Birinden anlamazsa diğer hocasından anlar.” (V48)

“Daha farklı açılardan konuları kavrayabilmesi için.” (V59)

Anket formunun yedinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencinize ne gibi yararları olabilir?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 9 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 54’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 54: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencinize ne gibi yararları olabilir?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması	67	77,0
Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması	58	66,7
Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması	58	66,7
Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması	55	63,2
Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarılarını artırması	51	58,6
Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması	34	39,1
Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlemelerini sağlaması	33	37,9
Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymalarını sağlaması	30	34,5
Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması	29	33,3

Tablo 54 incelendiğinde öğrenci velilerine yöneltilen “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencinize ne gibi yararları olabilir?” sorusuna 77% ile “Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması”, 66,7% ile “Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması”, yine 66,7% ile “Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması”, 63,2% ile “Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması”, 58,6% ile “Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarılarını artırması”, 39,1% ile “Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması”, 37,9% ile “Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlemelerini sağlaması”, 34,5% ile “Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymalarını sağlaması”, 33,3% ile “Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması” seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

Anket formunun sekizinci sorusu, “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine yöneltilen “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 55’deki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 55: “Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=87	
		f	%
Evet, amacına ulaşıyor.	Amacına ulaşıyor	35	40,2
	Sınavlarda başarılı olmalarını sağlıyor	19	21,8
	Daha fazla soru çözme fırsatı buluyorlar	16	18,4
	Dersleri tekrar etme şansı buluyorlar	13	14,9
	Konu eksiklerini kapatıyorlar	8	9,2
	Kurslardan sonra fen bilimleri dersini daha çok sevdiler	5	5,7
Hayır, amacına ulaşmıyor.	Amacına ulaşmıyor	5	5,7
	Daha geliştirilmeli	1	1,1

Kısmen	Kısmen amacına ulaşıyor	2	2,3
--------	-------------------------	---	-----

Tablo 55 incelendiğinde öğrenci velilerine yöneltilen DYK'nın amacına ulaşip ulaşmadığına yönelik soruya büyük oranda “*Evet amacına ulaşıyor*” cevabı verdikleri görülmektedir. Verilen cevapların 40,2% ile “*Amacına ulaşıyor*”, 21,8% ile “*Sınavlarda başarılı olmalarını sağlıyor*”, 18,4% ile “*Daha fazla soru çözme fırsatı buluyorlar*”, 14,9% ile “*Dersleri tekrar etme şansı buluyorlar*” olduğu görülmektedir.

Ayrıca bu soru için velilerden V38 ve V81 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“*Hafta içi derslerde konu anlatımı oluyor. Kursta ise bol soru çözülüyor. Soru üzerinden konu tekrar ediliyor.*” (V38)

“*Dersle ilgili sempati ve araştırmalarının arttığını görüyorum çocuğumun.*” (V81)

Anket formunun dokuzuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine yöneltilen “*Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 56’daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 56: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

	Kodlar	N=87	
		f	%
Evet, başarısını artırdığını düşünüyorum.	Başarısını artırıyor	63	72,4
	Derslerde çok soru çözdükleri için başarısı artırıyor	15	17,2
	Okuldaki sınavlarda başarı oranını artırıyor	9	10,3
	Başarısını artırmıyor	3	3,4

Hayır, başarısını artırmadığını düşünüyorum.	Çok bir fark göremedim, anlamadığı konular hakkında hala sorun yaşıyor.	1	1,1
--	---	---	-----

Tablo 56 incelendiğinde öğrenci velilerine yöneltilen “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusuna çok büyük oranda “Evet başarısını artırdığını düşünüyorum” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Gerekçe olarak ise 72,4% ile “Başarısını artırıyor”, 17,2% ile “Derslerde çok soru çözdükleri için başarısı artırıyor”, 10,3% ile “Okuldaki sınavlarda başarı oranını artırıyor” kodlarının ortaya çıktığı görülmektedir.

Ayrıca bu soru için velilerden V42 ve V56 kodlu öğrenci velilerinin verdiği cevaplar aşağıda aynen aktarılmıştır.

“Notları ve netleri artıyor.” (V42)

“Çocuğum sınavlarda az yanlış yapıyor.” (V56)

Anket formunun onuncu sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için öğrenciniz kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor mu?” şeklindedir.

Öğrenci velilerinin, DYK kapsamında fen bilimleri dersleri için öğrencilerinin kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidip gitmedikleri yönündeki görüşlerinin alınmak istendiği bu soruya ilişkin oluşturulan evet ve hayır kategorileri ve bunlara dair yüzde ve frekanslar Tablo 57’de verilmiştir.

Tablo 57: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için öğrenciniz kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor mu?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Evet	3	3,4
Hayır	84	96,6

Tablo 57 incelendiğinde öğrenci velilerinin 96,6% sınıfın DYK kapsamında verilen fen bilimleri dersleri için öğrencilerinin DYK haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gitmedikleri görülmektedir.

Anket formunun on birinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerdendirebilir misiniz?” şeklindedir.

Öğrenci velilerine 8 farklı seçeneğin araştırmacı tarafından sunulduğu bu soruda veli cevaplarına yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 58’de okuyucuya sunulmuştur. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 58: “Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlkle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerdendirebilir misiniz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Ders saatinin yetersiz olması	33	37,9
Sınıfların kalabalık olması	25	28,7
Yardımcı kaynakların eksik olması	24	27,6
Derslerin hafta sonu yapılmasının öğrencileri; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantılarından uzaklaştırıyor olması	22	25,3
Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi	18	20,7
Öğrencimin kursa devamı konusunda zorlanıyor olmam	11	12,6
Kursların ücretsiz olması fakat deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret isteniyor olması	10	11,5
Derslerde konu anlatımı yapılmaması, öğrencilerin sadece test çözüyor olması	8	9,2
Diğerleri	4	4,4

Okul eve uzak olduğu için hafta sonu kursa gitmekte zorlanıyor	1	1,1
Kursta derslerin erken saatte başlaması	1	1,1
Kursların sadece hafta sonu 1 gün olması gerekiyor çünkü sosyal etkinliklerden geri kalınabiliyor	1	1,1
Kurs dersleri kesinlikle konu anlatımı artı soru çözümü şeklinde olmalı. Sadece soru çözümü yetersizdir	1	1,1

Tablo 58 incelendiğinde öğrenci velilerine sorulan “*Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlükle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?*” sorusuna verdikleri cevaplar 37,9% ile “*Ders saatinin yetersiz olması*”, 28,7% ile “*Sınıfların kalabalık olması*” 27,6% ile “*Yardımcı kaynakların eksik olması*”, 25,3% ile “*Derslerin hafta sonu yapılmasının öğrencileri; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantılarından uzaklaştırıyor olması*”, 20,7% ile “*Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi*”, 12,6% ile “*Öğrencimin kursa devamı konusunda zorlanıyor olmam*”, 11,5% ile “*Kursların ücretsiz olması fakat deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret isteniyor olması*” şeklinde sıralandıkları görülmektedir.

Anket formunun on ikinci sorusu, “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” şeklindedir.

Öğrenci velilerinin DYK’ya ilişkin görüş ve önerilerini belirlemek amacıyla yöneltilen soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde araştırmacı tarafından Tablo 59’daki kodlar elde edilmiştir. Tabloda, kodlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu soru için veli cevapları doğrultusunda bir veli birden fazla kategoriye dâhil edilmiştir.

Tablo 59: “Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?” sorusuna yönelik veli cevaplarının yüzde ve frekans dağılımı

Kodlar	N=87	
	f	%
Memnunum	25	28,7
Kurslarda fen bilimleri dersinin saati artırılmalı	17	19,5
Kursların konu eksiklerini tamamlama ve tekrar konusunda faydası oluyor	15	17,2
Kurslarda ücretsiz yardımcı kaynak sağlanmalı	12	13,8
Kurslar faydalı olduğu için devam etmeli	9	10,3
Kurs saatlerinin hafta içine alınmasını istiyorum	6	6,9
Hafta içerisinde verilen kurs derslerinin hafta sonuna alınmasını istiyorum	5	5,7
Kurslarda sınıf mevcutları düşürülmeli	4	4,6
Kurslar fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırıyor	4	4,6
Kurslar başarıyı artırıyor	2	2,3
Kurslarda ölçme değerlendirme yapılmalı	2	2,3
Kurs derslerinde daha fazla deney yapılmalıdır	2	2,3

Tablo 59 incelendiğinde velilerin DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerine yönelik görüş ve önerilerinin belirlendiği soruya 54 veli cevap vermiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan kodların yüzde ve frekansları incelendiğinde 28,7% ile “*Memnunum*” ifadesini, 19,5% ile “*Kurslarda fen bilimleri dersinin saati artırılmalı*”, 17,2% ile “*Kursların konu eksiklerini tamamlama ve tekrar konusunda faydası oluyor*” ifadesini, 13,8% ile “*Kurslarda ücretsiz yardımcı kaynak sağlanmalı*” ifadesini kullandıkları görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu başlık altında tartışma sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Öncelikle araştırmanın her bir alt problemi için elde edilen bulgular literatür eşliğinde tartışılarak sonuçlandırılmıştır.

5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemi olan DYK'ya katılan öğrencilerin fen bilimleri dersi bağlamında DYK'ya yönelik görüşlerine ilişkin çalışmadan elde edilen bulgular anket formundaki soru sırası takip edilerek tartışılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmada öğrencilere DYK kapsamında verilen fen bilimleri dersini kimin seçtiği ile ilgili soruya, verilen cevaplar doğrultusunda hazırlanan Tablo 7 incelendiğinde 79,6% ile kendilerinin seçtiği, 17,2% ile okul idaresinin seçtiği görülmektedir. Bu noktadan hareketle DYK için ders seçim aşamasında öğrencilerin tercihlerinin dikkate alındığı söylenebilir. Timur, Kahraman, Timur ve İşseven (2019) DYK'yı öğrencilerin görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmasında, ders seçimini daha çok öğrencilerin yaptığı bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonucun araştırma bulgularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir. Kürkçü (2018) matematik dersi bağlamında DYK'yı değerlendirdiği çalışmada öğretmen seçiminde idarenin ve MEB'in hassas davranması gerektiğini, sınıf içinde uygulanan etkinliklerle öğrencilerin, matematik dersine ilişkin olumsuz ön yargılardan kurtulacaklarını ileri sürmüştür. Belirtilen sonuç öğretmen seçiminin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Göksü ve Gülcü (2016)'de yaptıkları “ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri” isimli çalışmalarında DYK'da öğretmeni, öğrencinin belirlemesi durumunda öğrencinin daha başarılı olacağı, öğretmenin daha faydalı ve verimli olacağı, öğrencinin, ilgi, motivasyon ve memnuniyetinin artacağı, öğrencinin daha iyi anlayacağı ve öğrencinin öğretmenle daha rahat iletişim kuracağı ifade edilmiştir. Yine Canpolat (2017)'de sosyal bilgiler dersi özelinde DYK'yı değerlendirdiği çalışmasında öğrencilerin DYK'da karşılaştıkları sorunlar arasında ders seçim

aşamasında kendilerine öğretmen seçim hakkı tanınmaması olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Ancak Biber vd. (2017) öğrenci görüşlerine göre DYK'yı değerlendirdiği çalışmasında DYK'da ders seçiminin öğrencilere bırakılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla ters düşmektedir. DYK'da ders seçimi konusunda sınırlı çalışmaya ulaşılmış olup bu çalışmalardan çıkarılan sonucun, ders seçiminin öğrenci için çok önemli olduğu söylenebilir.

DYK'ya başvuru aşamasında öğrenciler tarafından seçilen dersler incelendiğinde ise öğrencilerin özellikle merkezi sınavlarda soru sorulacak dersleri daha çok tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 8). Fen bilimleri dersini alan öğrencilerin bu dersle birlikte sırasıyla sosyal bilgiler, matematik, Türkçe gibi derslerin yanında yetenek dersleri olan beden eğitimi ve spor, müzik gibi dersleri de tercih ettikleri görülmektedir. Akbaba (2019) “destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitim paydaşlarının görüşlerine göre değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans çalışmasında, öğrencilerin büyük çoğunluğunun DYK'da merkezi sınavlarda yer alan dersleri tercih ettikleri sonucunu elde etmiştir ki bu sonuç araştırma verilerini destekler mahiyettedir.

Çalışmadan elde edilen başka bir sonuç da DYK'da verilen fen bilimleri derslerinin, öğrenci değerlendirmelerine göre 95,7% olumlu olmasıdır (Tablo 9). Gerekçe olarak ise özellikle DYK'da konuların tekrar edildiği, DYK sonucu sınav başarılarının gözle görülür şekilde arttığı, DYK derslerinde soru çözümü sayesinde pratik kazandıkları ve DYK sayesinde fen bilimleri derslerini daha çok sevdiklerini ifade etmişlerdir. Bu verilerden hareketle öğrencilerin bu derslerde soru çözdükleri, pratik yaptıkları, eksiklerini kapattıkları ve bu dersler sayesinde sınav başarılarında gözle görülür bir artışın olduğu, bu sayede DYK'ya karşı olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılabilir. Literatür incelendiğinde Canpolat (2017)'deki “destekleme ve yetiştirme kursları bağlamında sosyal bilgiler öğretmenleri, kurs merkezi yöneticileri ve öğrenci görüşleri” isimli yüksek lisans tezi sonuçlarında öğrenciler DYK'nın hedefine ulaşması konusunda olumlu dönütler vermişlerdir. Araştırma bulgularına bakıldığında öğrencilerin diğer derslere katkı sağlaması, akademik başarıyı arttırması, test tekniğini geliştirmesi nedeni ile hedeflere ulaştıklarını düşünmekte, başarı elde edilmesi için devamlılığın gerekli olduğunu belirtmektedirler. Kozinoğlu ve Özcanlı (2020), DYK'yı karma yöntemle öğretmen ve

öğrenci görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin DYK ile ilgili olumlu görüşlere sahip oldukları bulgusunu elde etmişlerdir. Yine Nartgün ve Dilekçi (2016)'daki DYK'nın genel çerçevede öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri neticesinde değerlendirilmesi çalışmalarında *“eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının özellikle öğrencilerin derse katılımını artırdığını, öğrencilere konuları tekrar etme imkânı sağladığını, okul başarısını yükselttiğini, var olan bilgileri pekiştirdiğini, örgün eğitime nazaran daha fazla soru çözme imkânı sağladığını, hazır bulunuşluk düzeyini artırdığını”* tespit etmişlerdir. Bozbayındır ve Kara (2017)'nin “destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri” isimli çalışmalarında DYK'nın en fazla okul derslerine destek olduğu ve okul sonrası kaliteli eğitim programlarının öğrencinin daha kolay öğrenmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar araştırma bulgularını destekler mahiyettedir.

Öğrencilerin DYK'da hangi amaçlarla fen bilimleri dersini tercih ettiklerinin belirlenmeye çalışıldığı başka bir soruda, araştırmadan elde edilen sonuç ise öğrencilerin 76,3%'ünün fen bilimleri dersindeki eksiklerini gidermek için, 65,6%'sının merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olmak için, 61,3%'ünün fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamaları için fen bilimleri dersini almayı tercih ettikleri yönündedir (Tablo 10). Bu verilerden hareketle öğrencilerin DYK'da fen bilimleri dersini, eksiklerini kapatmak, konuları tekrar etmek, merkezi sınavlarda başarılı olmak amacıyla seçtikleri sonucuna ulaşılabilir. Literatür incelendiğinde Akbaba (2019) yaptığı çalışmada öğrencilerin DYK'yı tercih etmelerindeki en önemli etkenlerin, ilave eğitim ihtiyaçlarını karşılama, merkezî sınavlara hazırlanma ve okulda öğrendikleri konuları pekiştirme olduğu sonucuna varmıştır. Akkaya (2017) ise “destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirmesi” isimli yüksek lisans tezinde öğrencilerin DYK'yı tercih etmesindeki en önemli etkenlerin öğrencilerin YGS ve LYS sınavlarına hazırlanmak istemeleri, açılan DYK'nın tamamen ücretsiz olması ve DYK'nın öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerinde açılmış olması sonuçları ortaya çıkmıştır. Kürkçü (2018) matematik dersi bağlamında DYK'yı incelediği çalışmada katılımcı öğrencilerin DYK'daki matematik derslerine, matematik dersindeki eksikliklerini kapatmak ve okul derslerine takviye amacıyla katıldığı sonucuna ulaşmıştır. Görgülü

(2019) matematik dersi özelinde DYK'yı değerlendirdiği çalışmasında elde ettiği bulgulara göre öğrenciler derslerine destek olması, sınava hazırlık sürecinde önemli olduğu ve DYK'da yeni, farklı bilgiler öğrendikleri gerekçesiyle DYK'ya geldiklerini ifade etmişlerdir. Şimşek ve Şimşek (2014) tarafından dershaneler üzerine yapılan çalışmada öğrencilerin yarısının derslerine destek olması için aileleri tarafından etüt merkezlerine gönderildikleri tespit edilmiştir ki bu sonuçların araştırmanın bulgularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir.

Öğrencilerin DYK'da 68,8% ile 2 saat ders aldıkları, 12,9% ile 1 saat ders aldıkları Tablo 11'de görülmektedir. Özellikle 1 saat ders alan öğrencilerin bu süreyi yetersiz buldukları (36,6%) söylenebilir (Tablo 12).

Genel öğrenci görüşlerine bakıldığında ise 63,4% ile DYK'da fen bilimleri için ayrılan ders saatinin yeterli olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin bu ders saatlerinin yeterli olup olmadığı hakkındaki görüşleri incelendiğinde hafta içi derslerden sonra yapılması yorucu ve verimsiz, hafta sonu yapılmasının ise hem onları sosyal etkinliklerden alıkoyacağı, 7 gün okula gelmenin sıkıcı olacağı hem de toplam ders saatinin hafta sonuna sıkıştırılması için fen bilimleri dersine ayrılacak ders saatinin azalacağı düşüncesinin hakim olduğu söylenebilir.

DYK hem hafta içi hem hafta sonu hizmet verebilmektedir. (MEB, 2016). Hangi zaman diliminde yapılacağının okul idarecileri tarafından öğrenci ve öğretmenlerin ders yoğunluğu gözetilerek belirlendiği DYK'nın öğrencilere göre 57,5% ile hafta sonunda yapıldığında daha etkili olacağı, 23,6% ile hafta içi derslerden sonra yapıldığında daha etkili olacağı düşünülmektedir (Tablo 13). Derslerin hafta sonu yapılması gerektiğini düşünen öğrencilerin bu konu hakkındaki düşünceleri incelendiğinde büyük çoğunluğu, hafta içi 7 saat ders işledikten sonra kurs derslerine girmenin yorucu olduğunu ifade etmişlerdir. Derslerin hafta içi yapılması gerektiğini düşünen öğrencilerin bu konu hakkındaki düşünceleri incelendiğinde ise büyük çoğunluğu, hafta sonu da okula gelince kendilerine zaman ayıramadıkları, sosyal etkinliklere katılamadıklarını ifade etmişlerdir. İlgili alanyazın taraması yapıldığında öğrencilerin bu konuda farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Örneğin Kürkcü (2018) matematik dersi bağlamında paydaşların görüşleri çerçevesinde DYK'yı değerlendirdiği çalışmasında DYK'nın sadece hafta sonu yapılmasının

DYK'dan alınacak verimi arttıracaklarını, hafta içerisinde 8 saat ders gören bir öğrencinin devamında ders görmesinin verim açısından sağlıklı olmayacağını ifade etmiş, öğrencilerin haftanın 7 günü aynı okulda ders görmesinin öğrencilerde bıkkınlık oluşturacağını öne sürmüştür. Farklı bir görüş ortaya koyan Göksu ve Gülcü (2016) DYK ile ilgili genel öğretmen görüşlerini içeren çalışmalarında öneri olarak hafta içi programları, ders saati ve ders süresinin daraltılıp hafta sonu kurslarına daha geniş zaman ayrılması konusunda düzenlemeler yapılabilir ifadesini kullanmışlardır. Bahsi geçen sonuç ve önerilerin araştırma verileriyle örtüştüğü görülmektedir.

Öğrenciler, okulda ve DYK'da fen bilimleri derslerine aynı öğretmenin mi farklı öğretmenlerin mi girdiği sorusuna derslere 76,3% ile aynı öğretmenin, 23,7% ile farklı öğretmenlerin girdiği ifade edilmektedir (Tablo 14). Sorunun ikinci aşamasında sizce aynı öğretmen mi girmeli yoksa farklı öğretmenler mi girmeli diye sorulmuş, aynı öğretmenlerin girmesi gerektiği seçeneğini tercih eden öğrencilerin yoğunlukta olduğu görülmüştür. Okul ve DYK'da fen bilimleri derslerine aynı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen öğrenciler gerekçe olarak ta 34,4% ile okulda fen bilimleri derslerine giren öğretmenlerine alıştıkları için, 21,5% ile farklı öğretmenler girerse karışıklık yaşanabileceği, 12,9% ile okulda fen bilimleri dersine giren öğretmenlerinin eksik kalan konuları ve nerede kaldıklarını bilecekleri ve DYK'da da ona göre devam edecekleri düşüncelerini benimsedikleri görülmektedir. Okul ve DYK'da fen bilimleri derslerine farklı öğretmenlerin girmesi gerektiğini düşünen öğrenciler gerekçe olarak ta 29% ile konuları bir öğretmenden kavrayamazlarsa diğerinden kavrayacakları, 17,2% ile farklı öğretmenlerin birbirlerinin eksiklerini tamamlayacakları düşüncesini benimsedikleri görülmektedir (Tablo 15). Bu verilerden hareketle çalışmadan, öğrencilerin okul ve DYK derslerinde aynı öğretmenin derslere girmesini istedikleri, buna gerekçe olarak ise okul derslerine giren öğretmenlere alıştıkları ve DYK'da başka öğretmenler derse girerse karışıklık yaşanabileceği sonucu çıkarılabilir. Konu ile ilgili literatür taraması yapıldığında Kürkçü (2018) yaptığı çalışmada okul öğretmeni ile DYK öğretmenin farklı ya da aynı olmasının öğrencilerin başarısını olumlu ya da olumsuz etkilemesinin öğrenciye göre değiştiğini belirlemiştir. Öğrencilerden bazıları DYK öğretmeni ile okul öğretmenin farklı olmasının farklı anlatım tarzı görme imkânı sağladığı için başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Çalışmada bazı öğrenciler ise DYK öğretmenin okul öğretmeninden farklı olmasının konularda

kopukluğa sebep olduğunu ve başarıyı olumsuz etkilediğini ileri sürmüştür. Bahsi geçen araştırma sonucunun araştırma verileriyle örtüştüğü söylenebilir.

DYK kapsamında alınan fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanımı hakkındaki soruya öğrencilerin 92,5%'sinin kaynak kitap kullandıkları, 7,5%'sinin ise kaynak kitap kullanmadıkları görülmektedir (Tablo 16). Derslerde hangi yardımcı kaynakları kullandıkları sorusuna öğrencilerin 79,6%'sının soru bankalarını, 64,5%'sının EBA'yı, 37,6%'sı deneme sınavlarını kullandıkları görülmektedir (Tablo 17). Bu soruya verilen yanıtlardan DYK derslerinde genelde merkezi sınavlara hazırlanmak maksadıyla soru çözüldüğü sonucu çıkarılabilir. Timur vd. (2019) yaptıkları çalışmada DYK'da daha çok akıllı tahta uygulamaları, soru bankaları ve ders kitaplarının kullanıldığı bulgusuna ulaşmışlardır. Biber, Tuna, Polat, Altunok ve Küçüköğlu (2017) DYK'yı genel çerçevesiyle değerlendirdiği çalışmasında öğrencilerin kurslarda en çok EBA, soru bankası ve çalışma kağıtlarını kullandıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Yine Canpolat ve Köçer (2017) DYK'yı sosyal bilgiler dersi özelinde ve TEOG bağlamında öğrenci görüşlerine göre değerlendirdikleri çalışmada DYK'da materyal olarak en çok soru bankası ve deneme sınavlarının kullanıldığını belirlemişlerdir. Bu sonuçlar araştırma verilerini destekler mahiyettedir.

Öğrencilerin okulda ve DYK'da fen bilimleri dersleri aldıkları düşünüldüğünde bu derslerin nasıl işlenmesi gerektiği sorusuna yanıt olarak 74,2% ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, DYK'da verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli seçeneğini, 36,6% ile DYK'da verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı seçeneğini, 32,3% ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, DYK'da verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 18). Bu sorudan hareketle, Türk Eğitim Sisteminin test ve sınav ağırlıklı yapısı nedeniyle öğrencilerin DYK derslerini soru çözme ve pratik yapma fırsatı olarak görmekte oldukları aşıkardır. Biber, Tuna, Polat, Altunok ve Küçüköğlu (2017) yaptıkları çalışmada öğrencilerin DYK derslerinde, okul derslerinde anlamadıkları konuları işlediklerini, merkezi sınavlara hazırlık amacıyla soru çözdüklerini, çözemedikleri soruları DYK'da çözdüklerini belirlemiştir. Yine Akkaya (2017) yaptığı çalışmada DYK'da görev alan öğretmenlerin soru çözme tekniklerine ağırlık verdikleri, derse konu anlatımı yaparak başlamalarının dersin verimini artırdığı, öğrencilerin talep

etmeleri halinde ek çalışmalar yaptıkları, dersleri verimli bir şekilde işledikleri en önemli olumlu sonuçlar olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca olumlu öğrenci görüşleri, öğretmenlerin derslerde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıkları, öğretmenlerin sınavlara hazırlayabilmede etkili oldukları, öğrencilerin motivasyonlarını artırdıkları, okula kıyasla DYK'ya daha fazla önem verdikleri sonuçlarını ortaya çıkarmaktadır (Akkaya, 2017). Dolayısıyla çalışmadan elde edilen bu yöndeki sonuçların literatür ile desteklendiği söylenebilir

Öğrencilere DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinde neler yaptıklarının sorulduğu soruya ise yine çoğunlukla (88,2% ile) test çözdüklerini ifade etmişlerdir. 64,5% ile konu anlatımı yapıldığı, 61,3% ile ise fen bilimleri dersindeki eksiklerini tamamladıkları ifade edilmektedir (Tablo 19). Nartgün ve Dilekçi (2016) yaptıkları araştırmada DYK'nın özellikle öğrencilerin derse katılımını artırdığını, öğrencilere konuları tekrar etme imkânı sağladığını, okul başarısını yükselttiğini, var olan bilgileri pekiştirdiğini, örgün eğitime nazaran daha fazla soru çözme imkânı sağladığını, hazır bulunuşluk düzeyini artırdığını belirlemiştir. Zaten DYK'nın açılma amacına bakıldığında okul derslerini takviye edici, destekleyici etkisinden bahsedilmektedir (MEB, 2019b). DYK'da konu tekrarı yapılması ve eksiklerinin kapatılması, soru çözülmesi Bakanlığın DYK'yı açmaktaki amacına uygundur. Yine Timur vd. (2019) öğrenci görüşlerine göre DYK'yı incelediği çalışmasında DYK'da sınıf içi faaliyet olarak test çözme, konu tekrarı yapma, etkinlik ve deneyler yapma, deneme sınavı uygulamaları yapıldığı bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonuçların araştırma verileriyle benzer olduğu görülmektedir.

Öğrenciler DYK'da aldıkları fen bilimleri derslerinin ne gibi yararlarının olduğu sorusuna yanıt olarak yine diğer sorularda olduğu gibi 88,2% ile fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağladığı, 76,3% ile fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olduğu, 65,6% ile fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarısını artırdığı, 62,4% ile fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırdığı gibi yararlarını ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 20). Bu soru özelinde düşünüldüğünde öğrencilerin özellikle konu eksiklerini kapatmak, soru çözmek, pratik kazanmak ve merkezi sınavlarda başarılı olmak amacıyla DYK'ya katıldığı söylenebilir. Ünsal ve Korkmaz (2016) yaptıkları çalışmada, DYK'nın öğrencinin soru çözme becerisini geliştirdiklerini

öğretmen görüşleriyle ortaya koymaktadır. Yine aynı şekilde Biber vd. (2017) tarafından yapılan araştırmada da, DYK'da yoğun bir şekilde yapılan soru çözme çalışmalarının DYK'yı farklı kılan etkenlerden biri olarak görülmektedir. Bu sonuç araştırma verileriyle paralellik göstermektedir.

DYK'nın amacına ulaşp ulaşmadığı yönündeki soruya öğrenciler yanıt olarak çok büyük oranda (94,6% ile) amacına ulaştıkları ifade edilmektedir (Tablo 21). Öğrenciler gerekçe olarak ise 22,6% ile DYK'da dersleri tekrar etme şansı buldukları, 18,3% ile DYK'nın sınavlarda başarılı olmalarını sağladığı, 15,1% ile DYK'da daha fazla soru çözme imkanı bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgulardan hareketle, öğrencilerin DYK'nın amacına ulaştığını düşündükleri, buna gerekçe olarak ta DYK derslerinde konuları tekrar ettikleri, soru çözdükleri ve DYK sayesinde sınav başarılarının arttığı sonucuna ulaşılabilir. Konu ile ilgili literatüre bakıldığında Dönmez, Gürbüz ve Tekçe (2018) öğrenci görüşleri çerçevesinde DYK'yı değerlendirdikleri çalışmada öğrencilerin DYK'yı, ders notlarını artırdığı, ücretsiz olduğu ve DYK'da konu tekrarı yaptıkları gerekçesiyle yararlı bulduklarını ve amacına ulaştığını ifade ettiklerini belirtmiştir. İncirci vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada da DYK'nın öğrenciler tarafından olumlu algılandığı belirtilmektedir. Yine Akkaya (2017) yaptığı çalışmada öğrencilerin, DYK'nın sınavlara hazırlıkta çok etkili olduğunu ve soru çözme becerilerini geliştirdiğini düşündükleri bulgusunu ortaya koymuştur. Bu sonuçların araştırma verilerini destekler mahiyette olduğu söylenebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı bu DYK ile ilgili yayınlamış olduğu yönergede, DYK'nın öğrenci ve kursiyerleri örgün eğitim müfredatındaki derslerle sınırlı olarak desteklemek ve yetiştirmek amacıyla açıldığını belirtmektedir (MEB, 2014: *madde 4*). Bu bakımdan Milli Eğitim Bakanlığının DYK'yı açmasındaki amaç ile öğrencilerin bu kursların amaçları hakkında düşündüklerinin ağırlıklı olarak DYK'daki destekleme ve yetiştirme faaliyetlerine ilişkin olduğu ve belirtilen amaçların birbiri ile örtüştüğü sonucuna varılmaktadır.

DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlardaki etkisi üzerine sorulan soruya öğrencilerin çok büyük oranla(95,7% ile) aldıkları derslerin merkezi sınavlarda başarılarını artırdığı ifade edilmektedir (Tablo 22). Dolayısıyla DYK'nın ortaya çıktığı dönemden bahsedilirken, sınav odaklı eğitim sisteminin

dershaneler kapandıktan sonra DYK'yı kaçınılmaz kıldığı bu soruya verilen yanıtlardan da ortaya çıkmaktadır. İdin ve Tozlu (2012)'nin milli eğitim müdürlüğü tarafından ücretsiz olarak düzenlenen seviye belirleme kurslarının 7. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji ders başarısına etkisi üzerine yapmış olduğu araştırmada SBS sınav sonuçları analiz edildiğinde eğitimine ek yardım almayan öğrencilerin SBS puanlarının en düşük değerde olduğu sonucu bulunmuştur. Yine aynı araştırmada SBS puanı en yüksek olan öğrenciler okuldaki eğitimlerinin yanında eğitimlerine ek yardım alarak başarılarını artırmışlardır. Resmi müfredatın dışında ilave olarak öğrencilere sunulan yetiştirme kurslarının onların akademik başarısına katkı sunması yüksek bir olasılıktır. Baştürk ve Doğan (2010) müfredat dışı akademik faaliyetler hakkında yapmış oldukları çalışmalarında bu kursların öğrencilerin üniversiteye giriş başarılarında olumlu katkıları olduğu görüşünü tespit etmişlerdir. Biber vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin, bu kursların kendilerini sınavlara yeterince hazırladığını söyledikleri görülmektedir. Yine Canpolat (2017) sosyal bilgiler dersi özelinde DYK'yı incelediği çalışmasında kurslara devam sağlayan öğrencilerin merkezi sınavlarda ve okul sınavlarında başarılarının arttığı ve kursların belirli bir ölçüde hedefine ulaştığını belirlemiştir. Bu sonuçların araştırma verilerini destekler mahiyette olduğu söylenebilir.

Öğrencilere DYK haricinde herhangi bir özel derse ya da özel kursa gidip gitmediklerinin sorulduğu soruya yanıt olarak 94,6% ile hayır cevabı verdikleri görülmektedir (Tablo 23). Özellikle eğitimde fırsat eşitliği sağlaması açısından büyük önem taşıyan DYK'nın, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin ücretsiz desteklenmesi ve merkezi sınavlara hazırlanmasında büyük önem taşıdığı görülmektedir. Verilen cevaplar incelendiğinde DYK sayesinde özel kurs merkezleri ve özel derslere olan rağbet azalmıştır. Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin, DYK'nın öğrencilerin dershanelere olan taleplerini azalttığı yönünde görüş belirttiklerini ortaya koymaktadır. Yine Timur vd. (2019) öğrenci görüşleri çerçevesinde DYK'yı incelediği çalışmasında öğrencilerin 97,5%'inin DYK'dan başka bir özel ders ya da kursa gitmediklerini belirlemiştir. İlgili sonucun literatürle örtüştüğü görülmektedir.

DYK kapsamında aldıkları fen bilimleri derslerinde karşılaştıkları problem/güçlüklerle yönelik soruya öğrenciler, 34,4% ile ders saatlerinin yetersiz

olduğu, 33,3% ile derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olduğu ve verimi düşürdüğü, 22,6% ile DYK’da sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu cevaplarını verdikleri görülmektedir (Tablo 24). Bilindiği üzere, bireylerin maruz kaldıkları zihinsel ve bedensel yorgunluk, bireylerde hissî bakımdan ümitsiz olma, bireyin insanlara, topluma, hayata yönelik negatif tutum davranışları meydana getirmektedir (Telli, Ünsar, Oğuzhan, 2012). Belirtilen sonuca göre DYK’da verilen derslerin zaman planlaması da öğrenci ve öğretmenlerin zihinsel ve psikolojik yorgunluk durumları dikkate alınarak yapılmalıdır. Yine Nartgün ve Dilekçi (2016) yaptıkları çalışmada öğrencilerin, DYK’nın dezavantajlı yönü olarak, derslerin hafta içi derslerle birlikte fazla ve yorucu olmasını düşündüklerini ifade etmiştir. Biber vd. (2017) yaptıkları çalışmada öğrenciler DYK’daki sıkıntıların sebebi olarak program yoğunluğunu göstermişlerdir. Ayrıca araştırma bulgularında elde edilen ders saatlerinin yetersizliği konusu Akkaya (2017) tarafından yapılan çalışmada da öğrenci görüşü olarak aynen belirlenmiştir. Belirtilen sonuçlar araştırma verileriyle paralellik göstermektedir.

Öğrencilerden, merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinin ağırlığının Türkçe ve matematik dersiyle birlikte aynı ve en fazla olduğu düşünüldüğünde DYK’da da bu ağırlığa göre ders saati olmalıdır, DYK’da fen bilimleri derslerinin saati artırılmalıdır şeklinde düşüncesini ifade edenler de olmuştur. Ayrıca DYK derslerinin hangi zaman diliminde verileceği de tartışma konusudur. Öyle ki anket formunda öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde DYK dersleri hafta içi verildiğinde 7 saatlik okul derslerinin üzerine büyük yorgunluğa sebep olmakta, hafta sonu verildiğinde ise öğrencilerin sosyal etkinliklere ve dinlenmeye vakitleri kalmayacağı ifade edilmektedir. DYK’da problem/güçlük olarak görülen sınıfların kalabalık olması ile ilgili Akkaya (2017) yaptığı çalışmada öğrencilerin sınıfların kalabalık olmamasının büyük bir avantaj olduğu görüşünde oldukları, araştırmanın bu sonucunu destekler mahiyette olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin DYK’da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili görüş ve önerilerinin alındığı anket formunun son sorusunda, ilk sırada 15,1% ile DYK’da ücretsiz yardımcı kaynak sağlanması gerektiği, ikinci sırada 15% ile DYK’dan memnun oldukları, üçüncü sırada 11,8% ile DYK’da daha fazla soru çözülmesi gerektiği öğrenciler tarafından ifade edilmektedir (Tablo 25). Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda DYK’da yardımcı kaynak konusunda sıkıntı yaşandığı görülmektedir.

Nitekim Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, materyal kullanımı boyutunda doküman eksikliğini önemli bir problem olarak görmektedirler. Nartgün ve Dilekçi (2016) tarafından da yapılan çalışmada deneme sınavlarının azlığı ve soru çözme sayısındaki azlık öğrenciler tarafından dezavantaj olarak görülmektedir. Yine Timur vd. (2019) yaptığı çalışmada öğrencilerin DYK ile ilgili yardımcı kaynak sağlanması gerektiği önerisini sunduklarını ifade etmiştir. Yapılan bu çalışmalar da araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemi olan DYK’da görevli fen bilimleri öğretmenlerinin DYK’ya yönelik görüşlerine ilişkin çalışmadan elde edilen bulgular anket formundaki soru sırası takip edilerek tartışılmış ve sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Anket formunun ilk sorusunda fen bilimleri öğretmenlerinden DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri dersini değerlendirmeleri istenmiş, öğretmenlerden 52,8%’si DYK’nın akademik başarıyı artırdığını, 37,5%’i DYK’nın öğrenciye soru çözme alışkanlığı kazandırdığını, 23,6%’sı DYK’da konuların tekrarının yapıldığını ifade edilmektedir (Tablo 27). Öğretmenlerin verdikleri yanıtlara göre DYK’nın akademik başarıya olumlu etki ettiği, öğrenciye soru çözme alışkanlığı, test tekniği ve pratik kazanma noktasında katkıda bulunduğu, öğrencilerin DYK’da konu eksiklerini kapattığı ve konuları pekiştirdiği söylenilebilir. Konu ile ilgili literatür taraması yapıldığında Uğurlu (2017)’nin DYK’da görevli öğretmenlerin kurslara yönelik öz algı düzeylerinin incelenmesi isimli yüksek lisans tezinde öğretmenlerin DYK’ya yönelik bakış açılarının olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Sarıca (2018) DYK’yı öğretmen görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmasında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun DYK’yı avantajlı bulduğunu, bu duruma gerekçe olarak ta DYK’da, derste öğrenilenlerin tekrar edildiği ve pekiştirildiğini, ücretsiz olduğu ve fırsat eşitliği sağladığını, konu eksikliğinin burada giderildiği ve anlaşılmayan konulara odaklanıldığını ifade etmişlerdir ki bu görüşlerin araştırma sonucunu destekler mahiyette olduğu görülmektedir.

Fen bilimleri öğretmenleri DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri dersinde kazanımları belirlerken neleri dikkate aldıkları sorusunda 87,5% ile Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı hedef ve kazanımları dikkate aldıkları, 63,9% ile öğrenci

ihtiyaç ve beklentilerini dikkate aldıkları, 36,1% ile bireysel hedef ve beklentileri dikkate aldıkları görülmektedir (Tablo 28). DYK'nın okul dersleriyle paralel devam ettiği ve merkezi sınavlara da hazırlayıcı olduğu düşünüldüğünde MEB'in yayınladığı hedef ve kazanımların öğretmenler için rehber olduğu görülmektedir. Kuzucu (2019)'nın yaptığı çalışmada öğretmenlerin DYK'nın amaç ve kazanımlarını belirlerken göz önüne alınan en temel faktörün öğrenci ihtiyaç ve beklentileri olduğunu belirlediği görülmektedir. Yine Göksu ve Gülcü (2016) yaptığı çalışmada öneri olarak DYK'nın eğitim faaliyetlerine başlamadan önce DYK'ya katılacak öğretmenlerden ve DYK'nın verileceği öğrenci grubundan DYK'nın hedeflerinin ve kazanımlarının belirlenmesi noktasında görüş alınabileceğini söylemişlerdir. Belirtilen sonuçların araştırma verilerini destekledikleri görülmektedir.

DYK'ya öğrenci katılımının ne derece olduğu sorusu üzerine fen bilimleri öğretmenleri yanıt olarak 45,8% ile katılımın yeterli olduğunu, 16,7% ile ilk haftalar yoğun katılım olduğu, sonraki haftalarda öğrenci katılımının azaldığı, 13,9% ile ise katılımın az olduğunu ifade edilmektedir (Tablo 29). Fen bilimleri öğretmenlerinin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde özellikle DYK'ya devam konusunda sorunlar yaşandığı görülmektedir. DYK'nın açıldığı ilk haftalarda öğrencilerin büyük oranda DYK'ya devam ettikleri ancak ilerleyen haftalarda sınıf mevcutlarının azaldığı görülmektedir. Ayrıca bazı öğretmenler özellikle akademik seviyesi düşük, belirli bir hedefi olmayan öğrencilerin DYK'da diğer öğrencileri de olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. İlgili mevzuatta değişiklik yapılarak DYK'da devam konusunda okul idaresine yaptırım uygulama yetkisi verilmesi gerektiği de öneriler içerisinde yer almıştır. Kuzucu (2019) öğretmenlerle yaptığı çalışmada, öğretmenlerin DYK'da karşılaştıkları en büyük sorun öğrencilerin dönem içerisinde derslere düzenli olarak devam etmemeleri olarak görülmüştür. Yine Canpolat (2017)'ın sosyal bilgiler dersi bağlamında DYK ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlediği çalışmasında, bazı sosyal bilgiler öğretmenleri, DYK'nın ücretsiz olması, çocukların ilgi göstermesi, öğretmenlerin hevesli gelmesi, akademik başarıyı yükseltmesi, DYK'nın zevkli geçmesi ve maddi sorunları olan öğrenciye ek seçenek olması gibi sebeplerle öğrenci katılımının olduğunu ancak DYK'ya katılımın tam olarak sağlanamadığını belirtmişlerdir. Öğretmen görüşleri çerçevesinde DYK'yı inceleyen neredeyse tüm akademik çalışmalarda devamsızlık en büyük problem olarak görülmektedir. İlgili

literatürün, araştırmada öğrenci devamsızlığının büyük bir sorun olduğu sonucuyla örtüştüğü söylenebilir.

Fen bilimleri öğretmenlerine sorunun A bölümünde DYK'ya katılım sağlamayan öğrencilerin hangi sebeplerle katılım sağlamadıkları sorulmuş, 33,3%'ü öğrenci devamsızlığının sebebi olarak ailenin ilgisizliği yanıtını verirken, 26,4%'ü akademik olarak hedefi olmayan öğrencilerin DYK'ya katılım sağlamadıkları yanıtını vermişlerdir. Tablo 30 incelendiğinde öğretmenlerin 12,5%'i ise hem hafta içi hem de hafta sonu okula gelmenin öğrencilere zor geldiği için DYK'ya katılım sağlamadıklarını ifade etmişlerdir(Tablo 30). Bu verilerden hareketle fen bilimleri öğretmenlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde özellikle aile ilgisizliğinden yakındıkları, akademik olarak hedefi olmayan öğrencilerin dersleri sabote ettiklerini, DYK'nın hem hafta içi hem hafta sonu yapıldığında öğrenciler açısından yorucu olduğu ve devam konusunda sorunlar ortaya çıktığını düşündükleri sonucuna ulaşılabilir. Keskin (2020) DYK'yı öğretmen görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmasında DYK'da devam sorununun kaynağı olarak hem hafta içi hem hafta sonu derslere gelmenin sıkıcı ve yorucu olması, ulaşım imkanlarının kısıtlı olması, ailelerin çocuklarını DYK'ya göndermek istememesi olarak belirlemiştir. Canpolat (2017) sosyal bilgiler dersi özelinde DYK'yı incelediği çalışmasında DYK'da öğrenci devamsızlığının sebebi olarak ulaşım sorunu, dersle ilgili önyargılar, ders öğretmeni ile ilgili önyargılar, akran baskısı, özel kurslarla çakışma, aktivitelerle çakışma, ekonomik sorunlar, sağlık sorunları, okul sınavlarıyla çakışma, DYK'nın tekdüze gitmesi, DYK'ya yönelik ilgisizlik, erken saatte uyanamama, devamlı pansiyonun bulunmaması ve hedefsizlik konuları üzerinde durmuştur. Kürkçü (2018) matematik dersi bağlamında DYK'yı incelediği çalışmasında öğretmenlere göre DYK'da devam probleminin kaynağı olarak, öğrenci tembelliği, velilerle iletişim kurulmaması ve DYK'nın yorucu olduğunu ortaya koymuştur. Yine Görgülü (2019) matematik dersi bağlamında DYK'yı incelediği çalışmasında devamsızlık probleminin, DYK'nın yorucu olmasından kaynaklandığı bulgusuna ulaşmıştır. Sonuçların çalışma verileriyle örtüştüğü görülmektedir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin DYK'da devam probleminin ortadan kaldırılması için çözüm önerileri olarak ise 26,4% ile yalnızca istekli öğrencilerin DYK'ya kaydedilmesi, 25% ile aile desteğinin sağlanması gerektiği, 22,2% ile de

DYK'ya devam konusunda daha fazla rehberlik hizmeti verilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Tablo 31). Verilen yanıtlardan, fen bilimleri öğretmenleri devam konusunda ailenin destek ve takibinin şart olduğunu, akademik hedef konusunda öğrencilere motivasyon sağlanması gerektiğini, DYK'nın hangi zaman dilimlerinde yapılması gerektiği konusunda bir çok faktör göz önüne alınarak planlama yapılması gerektiğini, bazı öğrencilerin DYK'ya veli ve okul idaresi zoruyla kayıt olduklarını düşündükleri söylenebilir. Kuzucu (2019) öğretmen görüşlerine bağlı olarak DYK'yı incelediği çalışmasında devamsızlık problemlerinin çözümü için öğretmenler “devamsızlık takibinin idare tarafından e-okul sistemi gibi bir sistemle takip edilmesi”, “ailelerin bilinçlendirilmesi”, “kurslardan cüzi miktarda da olsa ücret alınarak ciddiyet sağlanması” gibi önerilerde bulundukları görülmüştür. Yine Kürkçü (2018) matematik dersi bağlamında DYK'yı incelediği çalışmasında DYK'da devam probleminin ortadan kaldırılması için öğretmenlerin önerilerinin veli ile iletişim kurulması, DYK'nın ücretli olması, isteksiz ve belirli oranda derslere devam etmeyen öğrencilerin DYK'dan ayrılmasının sağlanması görüşünde oldukları belirlenmiştir. Araştırma verilerinin ilgili sonuçlarla paralellik gösterdiği söylenebilir.

Fen bilimleri öğretmenlerine DYK kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi verdikleri sorulmuş, 59,7% ile 2saat ders verdikleri, 27,8% ile 4 saat ders verdikleri, 9,7% ile 3 saat ders verdikleri görülmektedir (Tablo 32). Verilen kurslarda fen bilimleri dersinin genelde 2 saat olduğu söylenebilir.

Sorunun ikinci aşamasında öğretmenlere yöneltilen bu ders saatlerinin yeterli olup olmadığı yönündeki soruya ise 72,2% ile yeterli olduğu, 27,8% ile ise yetersiz olduğu ifade edilmektedir (Tablo 33). Ders saatlerinin yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, özellikle merkezi sınavlara hazırlanan sınıf kademelerinde DYK derslerinde yoğun soru çözmeleri gerektiği için ders saatinin yetmediğini savundukları söylenebilir. DYK'da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili daha önce herhangi bir çalışma yapılmadığı için DYK'da fen bilimleri derslerinin yeterli olup olmadığı konusunda diğer kaynaklardan bir veri elde edilememiştir.

Öğretmenlerin DYK'da verilen fen bilimleri derslerinin hangi zaman diliminde yapılması gerektiği sorusuna yanıt olarak 47,2% ile hafta sonu yapıldığında daha etkili

olduğunu, 25% ile hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu, 15,3% ile etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşündükleri görülmektedir (Tablo 34). Verilen yanıtlar incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin DYK'nın hangi zaman diliminde yapılması gerektiği konusunda hafta içi derslerden sonra yorucu olacağı gerekçesiyle dersleri hafta sonu yapmanın daha uygun olacağı düşüncesinde oldukları görülmektedir. İlgili konuyu ihtiva eden alanyazın çalışmaları tarandığında Kuzucu (2019)'nun yaptığı çalışmada da öğretmenlerin DYK derslerinin hafta sonuna planlanması gerektiği görülmektedir. Canpolat (2019) yaptığı çalışmada öğretmenlerin, hafta içi yorucu olduğu gerekçesiyle DYK'nın hafta sonu yapılması gerektiği düşüncesinde olduklarını ifade etmiştir. Bu sonuçların araştırma verilerini destekler mahiyette olduğu görülmektedir.

Okul ve DYK'da verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmenin mi yoksa farklı öğretmenlerin mi girdiğinin belirlenmek istendiği soruda fen bilimleri öğretmenleri 63,9% ile derslere aynı öğretmenin girdiği, 36,1% ile ise derslere farklı öğretmenlerin girdiği görülmektedir (Tablo 35). Sorunun ikinci aşamasında öğretmenlerin tercihinin hangisi yönünde olduğu sorulmuş, yanıt olarak ise büyük oranda (80,6% ile) derslere aynı öğretmenin girmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir. Okul ve DYK'da aynı sınıfa aynı öğretmen girmeli diyen fen bilimleri öğretmenleri gerekçe olarak 29,2% ile okul dersinde öğretmen öğrencilerin özelliklerini ve eksiklerini bildiği için, 22,2% ile aynı öğretmen okul dersinin devamı niteliğinde DYK'da verdiği dersi planlayabilir, 16,7% ile öğrenciler alıştığı öğretmenlerle devam etmeli şeklinde düşüncelerini ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 36). Verilen cevaplardan hareketle okulda verilen fen bilimleri dersleri ile DYK'da verilen fen bilimleri derslerine genelde aynı öğretmenlerin girdiği söylenebilir. Öğretmenlerin de özellikle öğrencileri tanıdıkları, nerede eksiklerinin olduğunu bildikleri gerekçesiyle okulda ve DYK'da aynı öğretmenin derslere girmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Uğurlu (2017) öğretmenlerin DYK ile ilgili öz algı düzeylerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada öğretmenlerin okulda derse giren öğretmenin, DYK'da da aynı öğrencilerin dersine girmesinin olumlu olduğunu düşündüklerini belirlemiştir. Yine Kuzucu (2019) DYK'nın etkinliğine yönelik yaptığı çalışmada, öğretmenlerin % 50'si DYK'yı öğrencinin ders öğretmenin vermesi

gerektiğini belirtmişlerdir. Aynı çalışmada öğretmenlerin %40'ı DYK'ya öğrencinin dersine girmeyen öğretmenlerden seçim yapılması gerektiğini belirtirken, %10'u başka bir okuldan öğretmen seçiminin daha verimli olacağını belirtmiştir. Dolayısıyla araştırma sonucunun ilgili literatürle örtüştüğü görülmektedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerinde hangi strateji ve yöntemi kullandıkları sorulmuş, Tablo 37 incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin derslerde 70,8% ile sunuş yoluyla öğrenme, 61,1% ile buluş yoluyla öğrenme, 48,6% ile araştırma ve inceleme yoluyla öğrenme stratejisini kullandıkları, 83,3% ile problem çözme, 80,6% ile anlatım, 61,1% ile tartışma yöntemini kullandıkları görülmektedir. Verilen cevaplar değerlendirildiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin DYK'da verdikleri derslerde genel itibariyle konu anlatımları, eksiklerin giderilmesi, test tekniğinin öğrenilmesi, soru çözülmesi ve pratik oluşturulması amacıyla sunuş yoluyla öğrenme stratejisini ve problem çözme, anlatım yöntemlerini kullandıkları söylenebilir. Ünsal ve Korkmaz (2016) DYK'da öğretmenlerin daha çok soru cevap ve anlatım tekniğini kullandıklarını belirtmektedir. Sarıca (2018) DYK'yı öğretmen görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmasında DYK'da en çok kullanılan yöntem ve tekniklerin soru-cevap, düz anlatım, test ve soru çözme olduğunu belirlemiştir. Yine Topcu ve Ersoy (2019) öğretmen görüşlerine göre DYK'yı inceledikleri çalışmalarında, öğretmenlerin DYK'da en çok, soru-cevap, test çözme ve düz anlatım yöntemlerini kullandıklarını tespit etmiştir. Bu çalışmada ise öğretmenlerden alınan dönütlere göre benzer bir yol izlendiği görülmektedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine yöneltilen DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerinde hangi metaryelleri kullandıkları sorusuna 48,6% ile akıllı tahtaları, 29,2% ile MEB kazanım testlerini, 26,4% ile yardımcı kaynakları kullandıkları görülmektedir (Tablo 38). Özellikle faz 2 çalışmalarıyla ortaokullara da uygulanmaya başlanan FATİH projesi ile akıllı tahtaların kullanılmaya başlanması, network ağ yapısıyla da bu tahtalara internet verilmesiyle birlikte, görsel materyallerin büyük önem taşıdığı fen bilimleri dersinde, kurslarda verilen derslerde de öğretmenlerin büyük oranda akıllı tahtaları kullandıkları, merkezi sınavlarda çıkacağı gerekçesiyle de MEB kazanım testlerini derslerde çözdükleri söylenebilir. Canpolat (2017) yaptığı çalışmada öğrencilerden alınan dönütlere göre öğretmenlerin DYK'da kullandıkları materyaller; akıllı tahta, sunular, haritalar ve testlerdir. Test olarak daha

çok denemeler ile bakanlığın yayınladığı kazanım testleri kullanılmaktadır. Yine Sarıca (2018) yaptığı çalışmada DYK'da en çok kullanılan materyallerin akıllı tahta, testler ve fotokopiler, yardımcı kaynak kitapları, EBA içerik ve dokümanları olduğunu belirlemiştir. Bu sonuçlar araştırma verileriyle paralellik göstermektedir.

Okul ve DYK'da verilen fen bilimleri derslerinin planlamasının nasıl yapılması gerektiği sorusuna fen bilimleri öğretmenlerinin yanıt olarak 69,1% ile DYK'da verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli seçeneğini, 63,9% ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, DYK'da verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli seçeneğini, 22,2% ile DYK'da verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 39). Bu noktadan hareketle fen bilimleri öğretmenlerinin DYK'da verdikleri fen bilimleri dersini okul dersiyle paralel olarak planladıkları, kazanımların okul ve DYK derslerinde eş zamanlı bir şekilde ilerlediği, okul derslerinde genel olarak konu anlatımı yapılırken DYK derslerinde deney ve etkinlik yapıldığı, soru çözüldüğü söylenebilir. Kuzucu (2019) yaptığı çalışmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun DYK'da öğrenci istek ve taleplerine de dayalı olarak konu anlatımı yerine daha çok sınavlara dayalı olarak test çözümüne ağırlık verilmesi gerektiği görüşünü savunduklarını ifade etmiş, konu anlatımı ve müfredat konularının okul ders saatlerinde işlenmesini, DYK'da ise test çözme veya öğrencilerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda konuların tekrarı şeklinde yapılmasının daha verimli ve işlevsel olacağı sonucuna varmıştır. Bu noktadan hareketle araştırma ile elde edilen sonucun literatürle uyduğu görülmektedir.

Fen bilimleri öğretmenlerine DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izlediklerinin sorulduğu soruya öğretmenlerin DYK derslerinde 90,3% ile test çözdükleri, 80,6% ile konu anlatımı yaptıkları, 73,6% ile öğrencilerin eksiklerini tamamladıkları yanıtını verdikleri görülmektedir (Tablo 40). Verilen cevaplar incelendiğinde fen bilimleri öğretmenlerinin DYK derslerinde daha çok öğrencilerin konu eksiklerini kapatmak için konu anlatımı yaptıkları, merkezi sınavlara hazırlık amacıyla da soru çözerek, pratik kazandırmaya çalıştıkları görülmektedir. Göksu ve Gülcü (2016) öğretmenlerin hafta içi derse göre(okul derslerine göre) DYK'da sınav odaklı gittiklerini ve materyal yetersizliğinin

yaşandığını belirtmektedir. Yine Topcu ve Ersoy (2019) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin, DYK'nın öğrenciler üzerindeki yararının öğrenme eksiğini giderdiği, başarılarını artırdığı, öğrencilerin soru çözmelerini sağladığını belirttiklerini ifade etmiştir. Bu sonuçların araştırma verilerini destekler mahiyette olduğu söylenebilir.

DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere yararlarının ne olduğu sorusuna fen bilimleri öğretmenlerinin 86,1% ile fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması yanıtını, 84,7% ile fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması yanıtını, 81,9% ile fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması yanıtını verdikleri görülmektedir (Tablo 41). Bir önceki soruda olduğu gibi DYK derslerinin öğrencilere soru çözme ve pratik kazanma, konu eksiklerini giderme, konuları tekrar ederek pekiştirme gibi katkıları olduğu söylenebilir. Literatür taraması yapıldığında Kozikoğlu ve Özcanlı (2020) DYK'yı karma yöntemle öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışmalarında, öğretmen görüşlerine göre; DYK'nın en önemli yararlarının ders çalışma isteğini/motivasyonu artırma, ders performanslarını artırma, öğrenilenleri pekiştirme, alıştırmalı/soru çözme fırsatı sunma, sınavlara hazırlanmada yardımcı olma, kursların ücretsiz olması, özgüven geliştirme ve boş zamanları değerlendirme olduğu bulgularını elde ettikleri görülmektedir. Yeşilyurt (2019) sosyal bilgiler öğretmenlerinin DYK ile ilgili algılarına ilişkin yaptığı çalışmada DYK'nın öğrenilenlerin pekiştirilmesi, eksik öğrenmelerin giderilmesi, merkezi sınavlara hazırlık konusunda yararlarının olduğu sunucuna ulaşmıştır. Yine Topcu ve Ersoy (2019) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin DYK'nın öğrenciler üzerindeki yararının öğrenme eksiğini giderdiği, başarılarını artırdığı, öğrencilerin soru çözmelerini sağladığını belirttiklerini ifade etmiştir. Sonuçların araştırma verileriyle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Fen bilimleri öğretmenlerine DYK'da verdikleri fen bilimleri derslerinin amacına ulaşp ulaşmadığı sorusuna çok büyük oranda amacına ulaştığı (95,8% ile) cevabını verdikleri görülmektedir. Gerekçe olarak ise 75,1% ile DYK öğrencilerin sınavlarda başarılı olmalarını sağlıyor, 52,8% ile öğrenciler DYK sayesinde konu eksiklerini kapatıyorlar, 37,5% ile ise öğrenciler DYK sayesinde soru çözme ve test tekniği hakkında pratik kazanıyorlar görüşünü ileri sürdükleri görülmektedir (Tablo 42). Özel dershanelerin kapatıldığı ancak merkezi sınavların eleme amaçlı yapıldığı

Türk Eğitim Sisteminde DYK’da verilen derslerin sınav odaklı hizmet verdiği, ayrıca öğrencilerin konu eksiklerini giderdikleri bir mecra olarak görüldüğü söylenebilir. Canpolat (2017) sosyal bilgiler öğretmenleri ile yaptığı çalışmada DYK’nın amacına ulaştığını düşünen öğretmenlerin gerekçe olarak öğrencilerin akademik başarılarının yükseldiğini, disiplinli çalışma kazandıklarını, özgüven artışı yaşadıklarını ve merkezi sınavlar, okul sınavlarında başarılarının arttığını araştırma sonucu olarak ortaya koymuştur. Sarıca (2018) DYK’yı öğretmen görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmada, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun DYK’yı avantajlı bulduğunu, bu duruma gerekçe olarak ta DYK’da, derste öğrenilenlerin tekrar edildiği ve pekiştirildiğini, ücretsiz olduğu ve fırsat eşitliği sağladığını, konu eksikliğinin burada giderildiği ve anlaşılmayan konulara odaklanıldığını ifade etmişlerdir. Aküzüm ve Saraçoğlu (2018) öğretmenlerin DYK ile ilgili tutumlarını incelediği çalışmada kursların akademik, sosyal, ekonomik etki alanlarında olumlu sonuçlar ortaya çıkardığını belirlemiştir. Yine Nartgün ve Dilekçi (2016) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin DYK’yı genel anlamda olumlu bulduklarını belirlemiştir. Bu sonuçların araştırma verilerini destekler mahiyette olduğu söylenebilir.

DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırıp artırmadığı sorusuna ise fen bilimleri öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun (97,2% ile) DYK derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını olumlu etkilediğini düşündüğü görülmektedir (Tablo 43). Tablo 43’e bakıldığında gerekçe olarak ise 77,8% ile DYK’ya katılan öğrenciler merkezi sınavlarda daha başarılı oluyor yanıtını, 52,8% ile DYK’da tekrar ve soru çözümü olduğu için başarısını artırır yanıtını, 40,3% ile DYK derslerinde eksikler tamamlandığı için başarısını artırır yanıtını verdikleri görülmektedir. Görgülü (2019)’da yaptığı çalışmada DYK’yı matematik dersi bağlamında incelemiş, öğretmenlerin 70%’den fazlası matematik kurslarının TEOG matematik başarısını arttırdığını söylemiş, buna sebep olarak da TEOG’un kazanım odaklı bir sınav olmasını göstermişlerdir. Yeşilyurt (2019) sosyal bilgiler öğretmenlerinin DYK ile ilgili algılarına ilişkin yaptığı çalışmada öğretmenlerin, büyük çoğunluğunun kursların merkezi sınavlarda etkili olduğu düşüncesine sahip olduğunu belirlemiştir.

Fen bilimleri öğretmenlerinin DYK’da yaşadıkları problem/güçlüklerle ilgili görüşlerinin alınmak istendiği soruyu 62,5% ile öğrencilerin DYK’ya devamının

sağlanamaması, 48,6% ile yardımcı kaynakların eksik olması, 34,7% ile derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi olarak yanıtladıkları görülmektedir (Tablo 44). Verilen cevaplar incelendiğinde DYK’da en büyük sorunun öğrencilerin devamı konusunda yaşandığı söylenebilir. Öğretmenler öğrenci takibi ve gelmeyen öğrencilere yaptırım uygulanması işlemlerini okul idaresinin yapması gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca devam sorununu ailelerin ilgisizliğine bağladıkları da görülmektedir. Uğurlu (2017) yaptığı çalışmada öğretmenler nazarında DYK’da öğrenci devamsızlığının önemli bir problem olduğu görülmektedir. Yine Göksu ve Gülcü (2016) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenler, zamanla öğrenci devamsızlıklarının gözlemlendiği ve öğrencilerin sıkıldıklarını belirtilmiş ve bu durum motivasyonun düşmesiyle açıklanmıştır. Yardımcı kaynak eksikliği ile ilgili ilgili literatür incelendiğinde Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, materyal kullanımı boyutunda doküman eksikliğini önemli bir problem olarak görmektedirler. Yeşilyurt (2019) sosyal bilgiler öğretmenlerinin DYK ile ilgili algılarına ilişkin yaptığı çalışmada materyal eksikliğinin önemli bir sorun olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yine Nartgün ve Dilekçi (2016) tarafından da yapılan çalışmada deneme sınavlarının azlığı ve soru çözme sayısındaki azlık öğrenciler tarafından dezavantaj olarak görülmektedir. Kozinoğlu ve Özcanlı (2020) DYK’yı öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde inceledikleri çalışmalarında, DYK’nın eksik yönlerine ilişkin öğretmenler tarafından en çok dile getirilen sorunlar, DYK’ya yönelik kaynakların bulunmaması, süreç içerisinde öğrencilerin yaptıkları devamsızlıklar, öğrencilerin DYK’ya karşı ilgisizliği, planlı bir şekilde yapılan ölçme ve değerlendirmenin olmayışı, öğretmen ve öğrencilerin çok yorgun olması şeklindedir. Literatürde bulunan çalışmalardan elde edilen bu sonuçlar araştırmanın verileriyle örtüşmektedir.

Bu alt probleme ait yapılan anket formunda son olarak fen bilimleri öğretmenlerinin DYK kapsamında verdikleri fen bilimleri dersleri hakkında görüş ve önerileri alınmak istenmiştir. Öğretmenlerin 26,4%’ü ücretsiz yardımcı kaynak sağlanması gerektiğini, 18,1%’i DYK’ya devam etmeyen öğrenciler için yaptırım uygulanması gerektiğini, 15,3%’ü DYK’ya yalnızca istekli ve gayretli öğrencilerin alınması gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 45). Özellikle sosyo-ekonomik seviyesi düşük olan semtlerde bulunan okullarda öğrenciler yardımcı

kaynak almakta zorlandıklarından DYK’da soru çözme ve pratik kazanma noktasında derslerin verimsiz geçtiği söylenebilir. Bu noktada Bakanlığın ücretsiz ders kitabı uygulaması DYK için de yardımcı kaynak kitabı tedariki için uygulanmalıdır. Yine öğretmenlerin DYK dersleri için problem olduğunu belirttikleri öğrenci devamsızlık problemi hakkında okul idaresinin yaptırım uygulayabilmesi için ilgili mevzuatta değişiklik yapılması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde DYK’da akademik olarak hedefi olmayan öğrencilerin, diğer öğrencileri olumsuz etkilediği ve bu tip öğrencilerin kesinlikle DYK’ya alınmaması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Velilerin bilinçlendirilmesi, ücretsiz materyal sağlanması ve öğrenci devamı konusunda sıkı tedbirler alınması konusunda Topçu ve Ersoy (2019)’un çalışmalarında da öğretmenler tavsiyede bulunmuşlardır. Canpolat (2017)’nin sosyal bilgiler öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğretmenlerin DYK’da öğrenci devamsızlığı konusunda problem yaşadıklarını, öneri olarak ta DYK’ya gönüllü öğrencilerin katılması gerektiğini düşündüğünü belirtmektedir. Sarıca (2018) yaptığı çalışmada öğretmenler, DYK’da yaşanan problemlere çözüm önerisi olarak, DYK’da öğrenci devamı sağlanmalı, DYK saatleri iyi planlanmalı, dersler için daha fazla kaynak sağlanmalı ifadelerini kullanmışlardır. Bu sonuçlar araştırma verileriyle örtüşmektedir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi olan DYK’ya katılan öğrencilerin velilerinin fen bilimleri dersi bağlamında DYK’ya yönelik görüşlerine ilişkin çalışmadan elde edilen bulgular anket formundaki soru sırası takip edilerek tartışılmış ve sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Öğrenci velilerine DYK kapsamında öğrencilerin aldıkları fen bilimleri dersini kimin seçtiği sorulmuş, bu dersi 72,4% ile öğrencilerin seçtiği, 16,1% ile velisi olarak kendilerinin seçtiği, 11,5% ile okul idaresinin seçtiği görülmektedir (Tablo 47). Bu durumda ders seçim aşamasında öğrenci tercihlerinin dikkate alındığı söylenebilir. Timur vd. (2019) DYK’yı öğrencilerin görüşleri çerçevesinde incelediği çalışmasında, DYK’ya başvuru aşamasında ders seçimini daha çok öğrencilerin yaptığı bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonucun araştırma bulgularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir.

DYK’da öğrencilerinin hangi dersleri aldıkları sorusuna veliler, fen bilimleri dersleriyle birlikte 95,4% ile sosyal bilgiler, 81,6% ile müzik, 72,4% ile matematik dersini tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 48). Verilen cevaplar incelendiğinde DYK derslerinin seçiminde merkezi sınavlarda yer alan dersler haricinde yetenek derslerinin de tercih edildiği söylenebilir. Yapılan literatür taramasında DYK’da spor faaliyetlerine ve beden eğitimi derslerine katılan öğrencilerin okula karşı olumlu tutum geliştirdikleri, sınav kaygısıyla daha kolay baş edebildikleri görülmüştür (Bingöl, 2017). Benzer şekilde yurtdışında yapılan çalışmalarda da okul sonrası faaliyetlere katılan öğrencilerin kötü alışkanlık edinme oranlarının düşük olduğu, devamsızlık sorunlarının katılmayan öğrencilere göre daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Massoni, 2011). Araştırma verilerine göre velilerin ders seçiminde sadece merkezi sınavlarda sorulan derslerden değil yetenek derslerinden de tercihte bulundukları görülmüştür.

Öğrenci velilerine DYK kapsamında öğrencilerine verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendirdikleri sorusuna tamamının olumlu değerlendirdiği görülmektedir (Tablo 49). Tablo 49’da gerekçe olarak ise 39,1% ile verimli geçtiği için, 25,3% okulda öğrendiklerini DYK’da tekrar ettikleri için ve 19,5% ile DYK’yaa devam ettikçe öğrencilerinin sınav başarısı arttığı için yanıtını verdikleri görülmektedir. Öğrenci velilerinin DYK’da verilen fen bilimleri derslerini öğrencilerin konu eksiklerini kapatmaları için ve sınavlarda başarılı olmaları için bir fırsat olarak gördükleri söylenebilir. Hattie (2015) tarafından yapılan çalışmada da okul kursları ve dershanelerin öğrencilerin akademik başarılarını pozitif yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca Canpolat (2017)’de yaptığı çalışmada velilerin DYK hakkında olumlu düşüncelere sahip olmasını, DYK’nın sınav ve ders başarılarını yükselttiğini düşünmeleri, maddi olanakların yetersizliği, çocukları teşvik etmeleri ve DYK’nın ücretsiz olmasına bağlamaktadır. Yine Akbaba (2019) yaptığı çalışmada velilere göre DYK’nın öğrenciler üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu düşündükleri bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonuçların araştırma verilerini destekler mahiyette olduğu söylenebilir.

Öğrenci velileri DYK’da hangi amaçlarla fen bilimleri derslerini seçtikleri sorusuna, 74,7% ile öğrencimin fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatması için seçeneğini, 67,8% ile öğrencimin fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve

pratik kazanması için seçeneğini ve 63,2% ile öğrencimin fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlaması için seçeneğini tercih ettiği görülmektedir (Tablo 50). Canpolat (2017) yaptığı çalışmada DYK'nın tercih sebebinin DYK'nın ücretsiz olması, çocukların ilgi göstermesi, öğretmenlerin hevesli gelmesi, akademik başarıyı yükseltmesi, DYK'nın zevkli geçmesi ve maddi sorunları olan öğrenciye ek seçenek olması gibi sebeplerle öğrenci katılımının olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Araştırmada velilerin büyük çoğunluğunun verdiği cevapla literatürün örtüştüğü görülmektedir.

DYK'da verilen fen bilimleri derslerinin hangi zaman diliminde planlanması gerektiği sorusuna öğrenci velilerinin 42,5%'i hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğu, 37,9%'u hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu, 10,3%'ü ise etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşündüğü görülmektedir (Tablo 51). Öğrenci velilerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin hangi zaman diliminde yapılması gerektiği konusunda birbirine yakın sonuçların elde edildiği söylenebilir. DYK derslerinin hafta sonunda yapılması gerektiğini savunan veliler gerekçe olarak hafta içi okul derslerinden sonra DYK derslerinin yorucu ve verimsiz geçeceğini ifade ettikleri görülmektedir. Yine DYK derslerinin hafta içinde yapılması gerektiğini savunan veliler ise gerekçe olarak derslerin hafta sonu yapıldığında öğrencilere sosyal etkinliklere katılmaları ve dinlenmeleri için vakit kalmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Kuzucu (2019)'nun yaptığı çalışmada da öğretmenlerin DYK derslerinin hafta sonuna planlanması gerektiği görülmektedir. Canpolat (2019) yaptığı çalışmada öğretmenlerin, hafta içi yorucu olduğu gerekçesiyle DYK'nın hafta sonu yapılması gerektiği düşüncesinde olduklarını ifade etmiştir. Sonuçların araştırma verilerini desteklediği görülmektedir.

Velilere yöneltilen bir diğer soru da okulda verilen fen bilimleri dersleri ile DYK'da verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmenin mi yoksa farklı öğretmenlerin mi girdiği sorusudur. Bu soruya cevap olarak velilerin 73,6%'sı evet aynı öğretmenler giriyor, 13,8%'i hayır farklı öğretmenler giriyor seçeneğini işaretledikleri görülmektedir (Tablo 52). Bu noktadan hareketle bu velilerin öğrencilerinin büyük çoğunluğunun okulda ve DYK'da verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmenler girdiği görülmektedir.

Sorunun devamında bu konuda öğrenci velilerinin ne düşündükleri belirlenmeye çalışılmış ve sizce bu derslere aynı öğretmen mi yoksa farklı öğretmenler mi girmeli sorusu yöneltilmiştir. Velilerin büyük çoğunluğunun (81,7%'si) aynı öğretmenlerin girmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmektedir. Gerekçe olarak ise 41,4% ile aynı öğretmende daha verimli oluyor, 33,3% ile okulda fen bilimleri derslerine giren öğretmene alıştıkları için, 20,7% ile okulda fen bilimleri dersine giren öğretmen eksik kalan konuları ve nerede kaldıklarını bilir, DYK'da da devam eder ifadesini kullandıkları görülmektedir (Tablo53). Öğrenci velilerinin verdikleri cevaplar değerlendirilecek olursa okul derslerinde ve DYK derslerinde öğrencilerin okulda alıştıkları öğretmenle devam etmelerinin uygun olacağını düşündükleri söylenebilir. DYK derslerinin okulun devamı niteliğinde olduğu için okulda derse giren öğretmenin öğrencilerin hangi konuda kaldıkları, eksiklerinin ne olduğu konusunda bilgisi olacağı gerekçesiyle DYK'da da derslere aynı öğretmenin girmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Bu konuda sınırlı sayıda literatüre rastlanılmıştır.

Öğrenci velileri, DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere ne gibi katkıları olduğu sorusuna 77% ile öğrencilerin fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağladığı, 66,7% ile öğrencilerin fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağladığı yine 66,7% ile öğrencilerin fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 54). Bu verilerden hareketle öğrenci velilerinin, DYK'da verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilerin konu eksiklerini kapattığı, sınavlarda başarılı olmasını sağladığı ve daha önce anlamadığı konuları DYK sayesinde daha iyi anladığı gerekçeleriyle genel olarak olumlu etkilerinden bahsettikleri görülmektedir. Önceki alt problemlerde, incelenen öğretmen ve öğrencilerin aynı soruda aynı olumlu etkilerden bahsettikleri Tablo 20 ve Tablo 41'de görülmektedir. Çalışmada velilerden bu yönde elde edilen sonuçların öğretmenler ve öğrencilerden konu ile ilgili elde edilen sonuçlara benzer olduğu ve birbirini desteklediği söylenebilir. Ünsal ve Korkmaz (2016) yaptıkları çalışmada, DYK'nın öğrencinin soru çözme becerisini geliştirdiklerini öğretmen görüşleriyle ortaya koymaktadır. Akbaba (2019) DYK ile ilgili öğrenci ve velilerin görüşlerini incelediği çalışmasında, öğrenci ve velilerin, DYK'nın okul derslerinde başarıyı artırdığı,

beklenti büyük oranda karşıladığı, derslerle ilgili beklenti karşıladığı düşüncesine sahip olduğunu belirlemiştir. Belirtilen sonuçların literatürle benzerlik taşıdığı görülmektedir.

DYK kapsamında öğrencilere verilen fen bilimleri derslerinin amacına ulaşmış olup olmadığı sorusuna, öğrenci velilerinin büyük bir kısmının (90,1% ile) derslerin amacına ulaştığını düşüncesinde oldukları görülmektedir. Gerekçe olarak ise 40,2%'sinin yalnızca amacına ulaştığını ifade ettikleri, 21,8%'inin öğrencilerin DYK sayesinde sınavlarda başarılı olduklarını ifade ettikleri, 18,4%'ü ise öğrencilerin DYK sayesinde daha fazla soru çözme fırsatı bulduklarını ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 55). Velilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin sınav notlarını takip eden, ödevlerine yardımcı olan velilerin DYK'da verilen dersler neticesinde kendi öğrencilerindeki değişimleri gördükleri ve dersleri olumlu buldukları söylenebilir. Akbaba (2019) yaptığı çalışmada velilerin DYK'nın beklentilerini karşılama oranını 55% bulmuştur. Yine Canpolat (2017) yaptığı çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerine göre velilerin DYK'ya büyük oranda olumlu baktığı, bunun sebebi olarak ta DYK'nın sınav ve ders başarılarını yükselttiğini düşünmeleri, maddi olanakların yetersizliği, çocukları teşvik etmeleri ve DYK'nın ücretsiz olmasıdır. Bu sonuçların araştırma verileriyle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Öğrenci velilerine yöneltilen bir diğer soruda DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilerin merkezi sınavlarda başarılarını artırıp artırmadığıdır? Velilerin çok büyük bir kısmı (95,5% ile) derslerin merkezi sınavlarda öğrencilerin başarılarını artırdığını düşünmektedirler. Gerekçe olarak ise 72,4%'ü sadece başarısını artırır ifadesini kullanırken, 17,2%'si derslerde çok soru çözdükleri için merkezi sınavlarda başarısı artar ifadesini kullandıkları görülmektedir. Yine 10,3%'ü ise okulda yapılan sınavlarda başarısı arttığı için merkezi sınavlarda da başarısı artar ifadesini kullandıkları görülmektedir (Tablo 56). Bu noktadan hareketle öğrenci velilerinin, öğrencilerinin geleceklerini düşünerek sınavlarda başarılı olmaları gerektiği, DYK'nın da bu noktada etkisinin büyük olduğunu ifade ettikleri söylenebilir. Akkaya (2017) yaptığı çalışmada öğrenci ve velilerin DYK'daki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sınava hazırlamada yeterli olduğu görüşüne sahip olduklarını belirlemiştir. Yine Akbaba (2019)'da yaptığı çalışmada DYK'nın merkezi

sınavlara hazırlıkta büyük katkısı olduğu sonucuna varmıştır. Araştırmanın bu sonucu ile literatürün örtüştüğü görülmektedir.

Öğrencilerin DYK’da verilen fen bilimleri dersi için herhangi bir özel kurs merkezine ya da özel derse gidip gitmedikleri sorusuna, velilerin 96,6% oranla hayır cevabı verdikleri görülmektedir (Tablo 57). Öğrenci velilerinin cevabı doğrultusunda, dersaneler kapatıldıktan sonra özellikle merkezi sınavlara hazırlanmada büyük öneme sahip olan DYK’nın bu boşluğu doldurduğu ve başka bir takviyeye ihtiyaç kalmadığı söylenebilir. Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin, DYK’nın öğrencilerin dersanelere olan taleplerini azalttığı yönünde görüş belirttiklerini ortaya koymaktadır. İlgili sonucun literatürle örtüştüğü görülmektedir.

Öğrenci velileri kendilerine yöneltilen DYK kapsamında verilen fen bilimleri dersinde karşılaştıkları problem/güçlüklerin neler olduğu sorusuna, 37,9% ile ders saatinin yetersiz olduğu, 28,7% ile sınıfların kalabalık olduğu, 27,6% ile yardımcı kaynakların eksik olduğu cevabını verdikleri görülmektedir (Tablo 58). Bu doğrultuda velilerin DYK’da ders saatinin artırılmasının gerektiği, sınıf mevcutlarının düşürülmesi gerektiği, ücretsiz kaynak kitapların sağlanması gerektiği düşüncesinde oldukları söylenebilir. Ünsal ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, materyal kullanımı boyutunda doküman eksikliğini önemli bir problem olarak görmektedirler. Yeşilyurt (2019) sosyal bilgiler öğretmenlerinin DYK ile ilgili algılarına ilişkin yaptığı çalışmada, DYK’da materyal eksikliğinin önemli bir sorun olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Akbaba (2019) yaptığı çalışmada öğrenci velilerinin DYK’da zaman, yardımcı kaynak eksikliği ve devamsızlık olduğunu belirlemiştir. Aynı çalışmada velilerin DYK’da sınıf mevcutlarından şikâyetçi oldukları da görülmektedir ki bu sonucun araştırma verilerini desteklediği görülmektedir.

Bu alt probleme ait düzenlenen anket formunun son sorusunda öğrenci velilerinin DYK’ya yönelik görüş ve önerileri belirlenmeye çalışılmış, velilerin 28,7%’sinin DYK’dan memnun oldukları, 19,5%’inin DYK’da fen bilimleri ders saatinin artırılması gerektiğini düşündüğü, 17,2%’sinin DYK’nın konu eksiklerini tamamlama ve tekrar konusunda faydası olduğunu düşündüğü görülmektedir (Tablo 59). Verilen cevaplar değerlendirildiğinde velilerin büyük oranda DYK’dan memnun

oldukları; ancak fen bilimleri ders saatlerinin artırılarak, ücretsiz yardımcı kaynak sağlanması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Akbaba (2019) yaptığı çalışmada velilerin DYK ile ilgili önerilerini “zaman daha iyi ayarlanmalı”, “ders saatleri artırılarak tüm derslerden kurs açılmalı” ve “öğrencilerin motivasyonu artırılmalı” şeklinde sıraladıkları görülmektedir.

5.4. Özetle Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Genel Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin önemli bir bölümü okulda verilen eğitimi yeterli bulmamaktadır. Okulda verilen eğitim, öğrencilerin beklentilerini yeterli düzeyde karşılamamakta ve yardımcı kaynak sıkıntısı ve zaman problemi gibi sebeplerle okul derslerinden tam anlamıyla istifade edememektedirler. Bu düşüncenin hasıl olmasında sınav odaklı bir eğitim sisteminin etkili olduğu ve okul derslerine takviye mutlaka başka bir eğitimin daha verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. DYK’nın okul derslerini takviye edici, sınavlara hazırlanmada önemli katkılarının olduğunu ifade etmektedirler. Veli ve öğretmenlerin görüşlerinin de bu noktada olduğu görülmektedir.
- Öğrenci ve velilerin DYK’yı tercih etmelerindeki en önemli etkenler, takviye eğitim ihtiyacını karşılama, merkezî sınavlara hazırlanma ve okulda öğrendikleri konuları pekiştirme şeklindedir.
- DYK’da hangi derslerin tercih edildiğine bakıldığında veli ve öğrencilerin tercihlerini merkezi sınavlarda soru sorulan dersler ve yetenek dersleri olan müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi gibi derslerden yana kullandıkları görülmektedir.
- Tüm paydaşlar DYK’da verilen fen bilimleri ders saatinin az olduğunu düşünmektedirler.
- Yine tüm paydaşların DYK derslerinin, öğrencilerde sınav başarısında, konu eksiklerini kapatmasında, anlamadığı konuları anlamasında, fen bilimleri dersini sevmesinde olumlu etkiler oluşturduğu düşüncesinde oldukları görülmektedir.
- DYK’da karşılaşılan en önemli problem/güçlüğü ise ders saatinin yetersizliği, yardımcı kaynak eksikliği, devamsızlık olduğu görülmektedir.

Öğretmenler özelinde ayrıca problem/güçlük olarak akademik hedefi olmayan öğrencilerin DYK'ya devam ederek diğer öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilemesi söylenebilir.

- DYK'nın, dershanelerin kapatılmasından sonra eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin yerine getirilmesinde büyük katkısı olduğu tüm paydaşlar tarafından ifade edilmektedir.

5.5. Öneriler

Bu bölümde, yapılan araştırmadan ulaşılan sonuçlar doğrultusunda hem DYK'nın uygulayıcısı pozisyonundaki Millî Eğitim Bakanlığına hem de DYK'ya ilişkin yapılabilecek yeni çalışmalar konusunda araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

DYK'da verilen fen bilimleri derslerinden doğrudan ya da dolaylı etkilenen paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre uygulayıcılara şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Bu çalışma kapsamında DYK'da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili özellikle fen bilimleri öğretmenlerinin öğrenci devamsızlığını büyük bir problem olarak gördükleri belirlenmiştir. Merkezi sınavlarda puan ağırlığı Türkçe ve matematik dersleriyle birlikte en yüksek olan fen bilimleri dersinin DYK'da ders saatinin artırılması, derslerden elde edilen verimi de artırabilir.
- ✓ Bu çalışma kapsamında DYK'da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili fen bilimleri öğretmenleri, öğrencileri ve velilerin, yardımcı kaynak eksikliğini ortak bir problem olarak gördükleri belirlenmiştir. Fen Bilimleri dersi ile ilgili kaynak eksikliğinin giderilmesinin yanı sıra EBA ve diğer interaktif uygulamalar zenginleştirilerek, ücretsiz hale getirilmesi, EBA tarafından hazırlanan içerik ve testler niceliksel ve niteliksel olarak arttırılarak bir kitap hâline getirilip, kurs başlangıcında öğrencilere dağıtılması, DYK programlarının etkisini önemli ölçüde artırabilir.
- ✓ Yine çalışmanın bulguları arasında yer alan, DYK'da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili özellikle öğretmenlerin problem/güçlük olarak gördükleri öğrenci devamsızlıklarının önüne geçmek için mevzuatta değişiklikler

yapılarak DYK'da devam zorunluluğu için daha sıkı tedbirler getirilebilir, devamsız öğrenciler hakkında okul idarelerine yaptırım yetkisi verilebilir. Devamsızlık sınırını aşan öğrencilerin DYK ile ilişkisi kesilebilir. Bu sayede hem DYK'ya yalnızca istekli öğrencilerin katılımı sağlanmış olacak hem de devam konusunda ciddiyet sağlanmış olacaktır.

- ✓ Bu çalışma kapsamında DYK'da verilen fen bilimleri dersleri ile ilgili fen bilimleri öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin, derslerin yararları konusunda, soru çözme, pratik yapma, eksikleri kapatma, merkezi sınavlarda başarılı olmayı sağlama gibi etkileri üzerinde durdukları göz önüne alındığında, DYK'da verilen fen bilimleri derslerinde özellikle 7. ve 8. sınıflarda merkezi sınavlara hazırlık amacıyla soru çözümüne ve pratik yapmaya yönelik etkinliklere ağırlık verilmelidir. Bu sayede DYK'nın merkezi sınavlara etkisi artacaktır.
- ✓ Bu çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu ise DYK'dan etkilenen her üç paydaşın ortak görüşünün, DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin hafta içi verilen derslerle birlikte yorucu olduğudur. Motivasyon kaybı ve devamsızlık probleminin zamanla artmaması için derslerin yapılacağı gün ve saatler planlanırken okul idaresi tarafından öğretmen, öğrenci ve velilerin de görüşleri alınmalıdır. Planlama yapılırken öğrenci ve öğretmenlerin sosyal, sportif ve kültürel etkinliklere katılabilmesi, yorucu bir hal almaması da dikkate alınmalıdır. Bu konuda öğrencilerin bedensel ve zihinsel yorgunluklarını atabilecekleri sosyal, sportif ve kültürel aktiviteler kurs müdürlüklerince düzenlenebilir. Öğretmenlerin hafta içi ve hafta sonu DYK'ya katılmalarıyla oluşan ders yükü, motivasyon kaybı ve yorgunluk durumu da öğretmenlerin hafta içi çalışma sürelerinin azaltılması veya en azından haftada bir gün dinlenmeleri konusunda düzenleme yapılmasıyla ile çözülebilir.
- ✓ Yaparak yaşayarak öğrenmenin büyük önem taşıdığı fen bilimleri derslerinde DYK'da da deney ve etkinlikler ön planda olmalıdır. Fen bilimleri derslerinde alternatif materyaller kullanılmalıdır.
- ✓ Çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu ise DYK'da ders seçim aşamasında öğrencilerin tercihlerinin dikkate alınmadığıdır. Ders seçiminde öğrenci

tercihleri dikkate alınmalıdır. Böylece öğrencilerin derslere motivasyon seviyesi artacaktır.

- ✓ Yine araştırma verilerine bakıldığında, fen bilimleri öğretmenleri DYK’da yaşanan problem/güçlüklerden birinin ailelerin ilgisizliği olduğunu ifade etmişlerdir. Aile desteği her konuda olduğu gibi DYK’ya öğrenci devamlılığı noktasında da şarttır. Okul idaresi, öğretmenler ve aileler birlikte öğrenci takibi yaparak devamı sağlamalıdır.
- ✓ Bu çalışma kapsamında fen bilimleri öğretmenleri, DYK’da yaşanan bir diğer problem/güçlüğü ise kurslara isteksiz öğrencilerin okul idaresi ya da aile baskısıyla gelmeye zorlanmaları olduğunu belirtmişlerdir. DYK’ya yalnızca istekli öğrenciler kaydedilerek, isteksiz öğrencilerin diğer öğrencileri olumsuz etkilemesinin önüne geçilebilir. Ayrıca DYK için cüzi miktarda da olsa ücret alınması, kursların aileler ve veliler tarafından daha çok ciddiye alınmasını sağlayabilir.
- ✓ Bu çalışma kapsamında DYK’da verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili öğrencilerin, sınıf mevcutlarının fazla olmasını bir problem olarak gördükleri belirlenmiştir. DYK’dan verim alınabilmesi için sınıf mevcutları DYK yönergesi ve kılavuzunda belirlendiği gibi 10 ile 20 kişi arasında olmalıdır. Üst limit sınırı aşılmamalıdır. Bu sayede derslerden üst düzeyde verim alınabilir.
- ✓ Araştırma bulgularına bakıldığında fen bilimleri öğretmenlerinin DYK ile ilgili belirttikleri bir diğer problem/güçlüğü taşımalı eğitimle okula gelen öğrencilerin hafta sonu DYK’ya taşıma olmadığı için geledikleridir. Özellikle taşımalı olan ve merkezden uzak okullarda öğretmen ve öğrencilerin ulaşım sorunu çözülerek, DYK’ya daha yoğun katılım sağlanabilir.
- ✓ Türk Eğitim Sisteminin sınav odaklı olmaktan çıkarılması, Bakanlık tarafından politika olarak belirlenen kademeler arası geçişin sınava dayalı olmaktan ziyade okul başarısına odaklandırılması konusunda hızlı adımlar atılarak DYK’nın da kuruluş amacı olan öğrencilerin eksik öğrenmelerinin tamamlanmasına daha fazla odaklanması sağlanabilir. Böylece yalnızca merkezî sınavlarda değerlendirmeye alınan derslere önem verilmesinin de önüne geçilebilir.

Araştırmacılara ise řu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ DYK kapsamında verilen fen bilimleri derslerine ilişkin okul yöneticilerinin de görüşleri alınabilir.
- ✓ Benzer bir araştırma Türkiye genelinde uygulanarak eğitim paydaşlarının görüşleri değerlendirilebilir.
- ✓ Benzer bir araştırma DYK’da verilen diğer dersler için de yapılabilir.
- ✓ Farklı ölkelerde uygulanan benzer kurslar araştırılabilir.
- ✓ Araştırmacılar, DYK’da işlenen derslerin, öğrencilerin akademik başarılarındaki etkililiği üzerine çalışmalar yapabilir.

KAYNAKLAR

- Acemoglu, D., & Pischke, J. S. (1998). Why do firms train? Theory and evidence. *The Quarterly journal of economics*, 113(1), 79-119.
- Akkaya, A. (2017). *Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi), Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Akbaba, A. (2019). *Destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitim paydaşlarının görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aküzüm, C., Saraçoğlu, M. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 5(2), 97-121.
- Altun, S., Çakan, M. (2008). Öğrencilerin sınav başarılarına etki eden faktörler: LGS/ÖSS sınavlarındaki başarılı iller örneği. *İlköğretim Online*, 7 (1), 157-173.
- Astin, A. W., & Oseguera, L. (2005). *Degree attainment rates at American college and universities. Revised edition*. Los Angeles: Higher Education Research Institute, UCLA.
- Arslan, M. (2009). Eğitimle ilgili temel kavramlar. Mehmet Arslan (Ed.), *Eğitim Bilimlerine Giriş*, (ss. 12-25), Ankara; Gündüz Eğitim.
- Baştürk, S., Doğan, S. (2010). Lise öğretmenlerinin özel dershaneler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 135-158.
- Bingöl, T. (2017). *Destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan ortaokul öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarının incelenmesi (Bitlis-Tatvan örneği)*. (Yüksek lisans tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Bozbayındır, F., & Kara, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri . *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 324-349.
- Büyükköse, F. (2010). *Dershane seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı (4. Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakan, M., Tan, Ş. ve Atar, H. (2014). *TIMSS 2011 ulusal matematik ve fen raporu: 8. sınıflar*. Ankara MEB: YEGİTEK Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. A., & Karadeniz, Ş. D. F.(2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 6.
- Canpolat, U., Köçer, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1), 123-154.
- Canpolat, U. (2017). *Destekleme ve yetiştirme kursları bağlamında sosyal bilgiler öğretmenleri, kurs merkezi yöneticileri ve öğrenci görüşleri: Eskişehir ili örneği*. (Yüksek lisans tezi), On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Canöz, T. (2014). *Türkiye’de 2003–2013 yılları arasında uygulanan eğitim politikalarının eğitimde fırsat eşitliği bakımından analizi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, G. (2005). *Özel dershanelerin ortaöğretimde verimliliğe ve istihdama etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cafoğlu, Z. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Grafiker.
- Dağlı, S. (2006). *Özel dershanelere öğrenci gönderen velilerin özel dershaneler hakkındaki görüş ve beklentileri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Davis, D., Sorrell, J. (1995). *Mastery learning in public schools: Educational psychology interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. <http://www.edpsycinteractive.org/files/mastlear.html> (14.03.2020)
- Duman, A. (2003). Bazı eğitim bilimi kavramlarına ilişkin genel bir değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10.
- Dönmez, İ., Gürbüz, S., & Tekçe, M. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının fırsat eşitliği açısından yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre

değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 3(2).

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde program geliştirme (4. Baskı)*, Ankara: Meteksan Ltd.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (1993). *How to design and evaluate research in education (Vol. 7)*. New York: McGraw-Hill.

Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.

Göksu, İ., & Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.

Görgülü, Özsoy N.(2019). *Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarının matematik dersi bağlamında değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Hattie, J. (2015). The applicability of Visible Learning to higher education. *Scholarship of teaching and Learning in Psychology*, 1(1), 79.

İdin, Ş., & Tozlu, İ. (2012). Milli eğitim müdürlüğü tarafından ücretsiz olarak düzenlenen seviye belirleme sınavı kurslarının 7. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji ders başarısına etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 82-91.

İncirci, A. , İlğan, A., Sirem, Ö., Bozkurt, S. (2017). Ortaöğretim destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 50-68.

Kale, M. (2015). *Eğitimin temel kavramları*. Emin Karip (Ed.). Eğitim Bilimine Giriş içinde (2-18). Ankara: Pegem.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaptan, F., & Korkmaz, H. (1999). *İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı*. Ankara: MEB.

Kaya, Z. (Ed.). (2012). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.

Keskin, A.(2020) *Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek lisans tezi), Düzce Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Düzce.

Konur, K. , Tekbıyık, A. , Dede, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin özel etüt merkezlerine yönelik görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(3), 611-624.

- Kozinoğlu, İ. , Özcanlı, N. (2020). Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 280-305.
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 336-353.
- Kuzucu, O. (2019). *Milli Eğitim Bakanlığı destekleme ve yetiştirme kurslarının etkinliğine dair orta öğretim öğretmen görüşleri*. (Yüksek lisans tezi), Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Kürkçü, E.(2018). *MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının matematik dersi bağlamında incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Massoni, E. (2011). Positive effects of extracurricular activities on students. *Essai* 9(1), 84-87.
- MEB, (2009). *Milli Eğitim Bakanlığı Özel Dershaneler Yönetmeliği*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/10/20091021-1.htm> (28.12.2020)
- MEB, (2010). *Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100521-4.htm> (16.12.2020)
- MEB, (2012). *Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği* <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16593&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (16.12.2020)
- MEB, (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi*, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/orgundestek_1/yonerge.pdf (16.12.2020)
- MEB, (2016). *Destekleme ve Yetiştirme Kursları e-kılavuzu*. http://meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/2017/2017_2018_DYK.pdf (16.12.2020)
- MEB, (2018a). *Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı*. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937-FEN%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI2018.pdf> (16.12.2020)

- MEB, (2018b). *Pisa 2018 Türkiye Ön Raporu*, http://pisa.meb.gov.tr/?page_id=18 (23.12.2020)
- MEB, (2019a). *TIMMS 2019 Türkiye Ön Raporu*, http://timss.meb.gov.tr/?page_id=24 (10.12.2020)
- MEB. (2019b). *Milli Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi*, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_08/29093533_MEB_DYK_Yonergesi_29.08.2019.pdf (16.12.2020)
- MEB. (2020). *Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav Raporu*, http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_07/17104126_2020_Ortaogretim_Kurum_larina_Iliskin_Merkezi_Sinav.pdf (16.12.2020)
- Mercik, V. (2015). *Eğitimde fırsat eşitliği, toplumsal genel başarı ve adalet ilişkisi: PISA Projesi kapsamında Finlandiya ve Türkiye deneyimlerinin karşılaştırılması*. (Yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook (2nd ed.)*. Thousand Oaks, California: SAGE.
- Nartgün, Ş. S., & Dilekçi, Ü. (2016). Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(4), 537-564.
- Ocak, G., Akgül, A. ve Yıldız, Ş. (2011). İlköğretim öğrencilerinin ortaöğretime geçiş sistemine (OGES) yönelik görüşleri (Afyonkarahisar örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 37- 55.
- Özel Dershaneler Yönetmeliği (2009, 21 Ekim). Resmi Gazete (Sayı: 27383). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/10/20091021-1.htm> (16.12.2020)
- Özoğlu, M. (2012). Yükseköğretime geçiş ve özel dersaneler. *Eğitime Bakış Dergisi*, 8(28), 47-57.
- Öztürk, O. (2018). *Destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenler ile görev almayan öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

- Saraçoğlu, A., Gündoğdu, K., Baydilek, N. B. ve Sanem, U. Ç. A. (2014). Türkiye, Güney Kore ve Japonya’da dershanecilik sisteminin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (51), 417-433.
- Sarıca, R.(2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) yönelik öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 91-122.
- Sarıbaş, M. , Pınar, A. (2018). Ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin coğrafya dersinin sınav sistemindeki yerini bilmelerinin destekleme ve yetiştirme kurslarında coğrafya dersini seçmelerine etkisi üzerine bir araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Coğrafya Sempozyum*, 94-106.
- Sarıer, Y. (2010). Ortaöğretime giriş sınavları (OKS-SBS) ve PISA sonuçları ışığında eğitimde fırsat eşitliğinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 107-129.
- Sönmez, V. (2012). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı.
- Şahin, C., Gül, K. (2017). Yetiştirme kursuna devam eden ve etmeyen ortaokul öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ile okul tükenmişliği ilişkisi. *Inesjournal Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(12), 216-229.
- Şeker, H. (Ed.) (2014). *Eğitimde program geliştirme kavramlar yaklaşımlar*. Ankara: Anı.
- Şimşek, H. , Şimşek, S. (2014). Ailenin dönüşümü ve aile sorumluluğu bağlamında etüt merkezlerini yeniden düşünmek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 365-384.
- Şimşek, A. (2014). *Öğretim tasarımı*. Ankara: Nobel.
- Şişman, M., Taşdemir, İ. (2008). *Türk Eğitim Sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- TTKB. (2018). *Ortaokullarda okutulacak haftalık ders çizelgeleri*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7> (16.12.2020)
- Tansel, A. (2013). Türkiye’de özel dershaneler: Yeni gelişmeler ve dershanelerin geleceği. *ERC Working Papers in Economics* (10), 13.
- Telli, E., Ünsar, A. ve Oğuzhan, A. (2012). Liderlik davranış tarzlarının çalışanların örgütsel tükenmişlik ve işten ayrılma eğilimleri üzerine etkisi: Konuyla ilgili

bir uygulama. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 2(2), 135-150.

Timur, S., Kahraman, S., Timur, B. ve İşseven, A. Destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 216-228.

Topcu, Ü. İ. ve Ersoy, Ü. M. (2019). MEB destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen görüşleri kapsamında değerlendirilmesi. *E-International Journal of Educational Research*, 10(3).

Tuna, A., Biber, A. Ç., Polat, A. C., Altınok, F., & Küçüköğlu, U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 103-119.

Türküresin, H. E. (2018). Destekle ve yetiştirme kurslarının etkililiği üzerine bir araştırma; Kütahya ili örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 73-85.

Türk Dil Kurumu (2018), www.tdk.gov.tr (18.11.2018)

URL-1, <https://odsgm.meb.gov.tr/kurslar/> (23.12.2020)

URL-2, https://www.phdernegi.org/wp-content/uploads/2016/03/veri_toplama_yontemleri.pdf (10.12.200)

Uğurlu, F. (2017). *Destekleme ve yetiştirme kurslarında görevli öğretmenlerin kurslara yönelik öz algı düzeylerinin incelenmesi (ordu ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi), Amasya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Amasya)

Uysal, R. (2009). *Seviye belirleme sınavlarına (sbs) yönelik hazırlık kursları düzenleyen dershanelere devam eden öğrencilerin ve öğrenci velilerinin dersane beklentilerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ünsal, S., & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 87-118.

Yeşilyurt, A. G. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin algıları doğrultusunda destekleme ve yetiştirme kurslarının değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı) Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, K. (2009). Özel dersane öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 471-490.
- Yılmaz, S. , Bülbül, T. (2017). Merkezi sınavların okul kültürüne yansımalarının değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi* 7(2), 550-577.
- 6528 Nolu Millî Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2014). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140314-1.htm> (01.01.2021)
- 2023 Eğitim Vizyonu (2018). http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_egitim_vizyonu.pdf (01.01.2021)

EKLER

EK-1. Öğrenci Anketi

ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenci,

Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin yapacağımız bir araştırma doğrultusunda sizlerin görüşlerine ihtiyaç duyuyoruz. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik (kişisel) bilgilerden, ikinci bölüm fen bilimleri dersi bağlamında destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Anketi objektif(nesnel) bir şekilde hiç boş soru bırakmadan doldurmanız, araştırmanın sonuçları açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda dile getireceğiniz görüşler sadece bu araştırma çerçevesinde kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Fatih ÇINTAŞ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Eğitimi ABD

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki soruların yanındaki seçeneklerden hangisi durumunuzu tanımlıyorsa yanına çarpı(x) işareti koyarak belirtiniz.

Cinsiyetiniz : Kız () Erkek ()

Okul Türünüz : Ortaokul () İmam Hatip Ortaokulu ()
Diğer:.....

Sınıf Düzeyiniz : () 5.Sınıf () 6.Sınıf () 7.Sınıf () 8.Sınıf

Aylık Gelir Durumunuz : 1600 ₺ ve altı () 1600-2000 ₺ arası ()

2000-4000 ₺ arası ()

4000-6000 ₺ arası ()

6000 ₺ ve üstü ()

Destekleme ve yetiştirme kurslarına kaç yıldır devam ediyorsunuz?

1. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?

- () Fen bilimleri dersini, ben seçtim.
() Fen bilimleri dersini, okul idaresi seçti.
() Fen bilimleri dersini, velim seçti.

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

2. Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri alıyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz) (Boş bırakılan seçeneklere başka aldığınız dersler varsa yazabilirsiniz)

() Fen Bilimleri Eğitimi ve Spor	() İngilizce	() Beden
() Matematik	() Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	() Arapça
() Türkçe	() Müzik	() Kur'an-ı Kerim
() Sosyal Bilgiler	() Görsel Sanatlar	()
()	()	()

3. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?(Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

() Olumlu değerlendiriyorum.
Cevabınızın nedeni.....

() Olumsuz değerlendiriyorum.
Cevabınızın nedeni.....

4. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini hangi amaçlarla seçtiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Fen bilimleri derslerindeki eksiklerimi gidermek için
☐ Merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olmak için
☐ Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığım konuları daha iyi anlamak için
☐ Fen bilimleri dersini başka bir öğretmenden dinlemek için
☐ Fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve pratik kazanmak için
☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işlemek için
☐ Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında başarıyı artırması için
☐ Ailem zorladığı için
☐ Öğretmenlerim ve okul idaresi zorladığı için

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

5. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi alıyorsunuz? Sizce bu ders saati yeterli mi?

- ☐ 1 saat ☐ 2 saat ☐ 3 saat ☐ 4 saat
☐ Yeterlidir.

Nedeni.....

- ☐ Yetersizdir.

Nedeni.....

6. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?

- ☐ Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum
☐ Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum
☐ Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum
☐ Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum

Neden bu şıkkı
işaretlediniz?.....

7. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında katıldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?

- ☐ Aynı öğretmen giriyor.
☐ Farklı öğretmenler giriyor.

A. Sizce bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmenler mi girmeli?

- ☐ Aynı öğretmen girmeli.
Çünkü.....
☐ Farklı öğretmenler girmeli.
Çünkü.....

8. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerinde yardımcı kaynak kullanıyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır

Evet ise kullandığınız yardımcı kaynaklar nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- ☐ İnteraktif ders içerikleri ☐ EBA ☐ Soru Bankaları
☐ Deney Kitleri ☐ Deneme Sınavları

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

9. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, kursta verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli
☐ Kursta verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı
☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, kursta verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı
☐ Kurslarda verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

10. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Fen bilimleri derslerinde, test çözüyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, öğretmenimiz konu anlatımı yapıyor.
☐ Fen bilimleri derslerinde, etkinlik yapıyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, deney yapıyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, okul derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, eksiklerimizi tamamlıyoruz.

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

11. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin size ne gibi yararları oluyor? (Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

- ☐ Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması
☐ Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması
☐ Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması
☐ Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması
☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlememizi sağlaması
☐ Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarıyı artırmamı sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymamı sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

12. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında aldığınız fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu? (Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

☐ Evet amacına ulaşıyor.

Cevabınızın

nedeni.....

☐ Hayır amacına ulaşmıyor.

Cevabınızın

nedeni.....

13. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin, merkezi sınavlarda başarınızı artırdığını düşünüyor musunuz?

☐ Evet başarıyı artırır.

Cevabınızın nedenini

yazınız.....

☐ Hayır başarıyı artırmaz.

Cevabınızın nedenini

yazınız.....

14. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri için kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

15. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinde herhangi bir problemle/güçlükle karşılaşıyor musunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

☐ Yardımcı kaynakların eksik olması

☐ Ders saatinin yetersiz olması

☐ Sınıfların kalabalık olması

☐ Derslerin hafta içi okuldaki sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi

☐ Derslerin hafta sonu yapılmasının bizi; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantımızdan uzaklaştırıyor olması

☐ Derslerde konu anlatımı yapılmaması, sadece test çözülmesi

☐ Kurslar ücretsiz olmasına rağmen deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret istenmesi

Bunların dışında varsa yazınız.

1-.....

2-.....

3-.....

16. Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?

EK-2. Öğretmen Anketi

ÖĞRETMEN ANKETİ

Sevgili Meslektaşım,

Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin yapacağımız bir araştırma doğrultusunda sizlerin görüşlerine ihtiyaç duyuyoruz. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgilerden, ikinci bölüm fen bilimleri dersi bağlamında destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Anketi objektif bir şekilde hiç boş soru bırakmadan doldurmanız, araştırmanın sonuçları açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda dile getireceğiniz görüşler sadece bu araştırma çerçevesinde kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Fatih ÇİNTAŞ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Eğitimi ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki soruların yanındaki seçeneklerden hangisi durumunuzu tanımlıyorsa yanına çarpı(x) işareti koyarak belirtiniz.

Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()

Görev Yaptığınız Okul Türü : Ortaokul () İmam Hatip Ortaokulu ()
Diğer:.....

Yaşınız : 20-30 Yaş () 31-40 Yaş () 41-50
Yaş () 51-60 Yaş () 61 Yaş ve Üzeri ()

Mesleki Hizmet Süreniz : 1-5 Yıl () 6-10 Yıl () 11-15 Yıl ()
16-20 Yıl () 21 Yıl ve Üzeri ()

Kaç yıldır kurslarda görev alıyorsunuz?

1. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?(Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

() Olumlu değerlendiriyorum.

Cevabınızın

nedeni.....

() Olumsuz değerlendiriyorum.

Cevabınızın

nedeni.....

2. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin kazanımlarını belirlerken neleri dikkate alırsınız? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

() Öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alıyorum.

() Bireysel hedef ve beklentilerini dikkate alıyorum.

() MEB'in yayınladığı hedef ve kazanımları dikkate alıyorum.

() Diğer(Bunların dışında varsa

yazınız).....

3. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine öğrenci katılımı konusunda neler düşünüyorsunuz?

A) Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerine katılım sağlamayan öğrenciler varsa sizce sebepleri neler olabilir?

B) Bu konu hakkında çözüm önerileriniz nelerdir?

4. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında kaç saat fen bilimleri dersi veriyorsunuz? Sizce bu ders saati yeterli mi?

☐ 1 saat ☐ 2 saat ☐ 3 saat ☐ 4 saat

☐ Yeterli buluyorum.

Nedeni.....

☐ Yetersiz buluyorum.

Nedeni.....

5. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi, hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?

☐ Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum

☐ Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum

☐ Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum

☐ Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum

Neden bu şıkkı işaretlediniz?.....

6. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?

- () Aynı öğretmen giriyor.
() Farklı öğretmenler giriyor.

A. Sizce aynı bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmen mi girmeli?

- () Aynı öğretmen girmeli.
Çünkü.....
() Farklı öğretmenler girmeli.
Çünkü.....

7. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi öğretim strateji ve yöntemlerini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

Strateji: () Sunuş Yoluyla Öğrenme () Buluş Yoluyla Öğrenme () Araştırma ve İnceleme yoluyla öğrenme

Yöntem: () Anlatım () Tartışma () Örnek Olay
() Gösterip Yaptırma () Problem Çözme () Bireysel Çalışma

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

8. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinde hangi materyalleri kullanıyorsunuz?

9. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri ile okulda yapılan fen bilimleri dersleri arasındaki ilişki nasıl olmalı? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- () Okulda verilen fen bilimleri derslerinde konu anlatımı yapılmalı, kursta verilen fen bilimleri derslerinde test çözülmeli
() Kursta verilen fen bilimleri derslerinde deney ve etkinlikler yapılmalı
() Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen kazanımlar, kursta verilen fen bilimleri derslerinde tamamlanmalı
() Kurslarda verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerinde hedeflenen kazanımlar eş zamanlı ilerlemeli

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

10. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerini işlerken nasıl bir yol izliyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Fen bilimleri derslerinde, test çözüyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, konu anlatımı yapıyorum.
☐ Fen bilimleri derslerinde, etkinlik yapıyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, deney yapıyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, okul derslerinde yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz.
☐ Fen bilimleri derslerinde, öğrencilerin eksiklerini tamamlıyoruz.

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

11. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencilere ne gibi yararları oluyor? (Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

- ☐ Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması
☐ Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması
☐ Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması
☐ Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması
☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlemelerini sağlaması
☐ Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarılarını artırması
☐ Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymalarını sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlere katkı sağlaması

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

12. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?

() Evet amacına ulaşıyor.

Cevabınızın

nedeni.....

() Hayır amacına ulaşmıyor.

Cevabınızın

nedeni.....

13. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrenci başarısını artırdığını düşünüyor musunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

() Evet başarısını artırdığını düşünüyorum.

Cevabınızın nedenini

yazınız.....

() Hayır başarısını artırmadığını düşünüyorum.

Cevabınızın nedenini

yazınız.....

14. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verdiğiniz fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlükle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?

() Yardımcı kaynakların eksik olması

() Ders saatinin yetersiz olması

() Sınıfların kalabalık olması

() Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi

() Derslerin hafta sonu yapılmasının öğrencileri; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantılarından uzaklaştırıyor olması

() Derslerde konu anlatımı yapılmaması, öğrencilerin sadece test çözüyor olması

() Öğrencilerin kursa devamının sağlanamaması

() Kursların ücretsiz olması fakat deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret isteniyor olması

Bunların dışında varsa yazınız.

1-.....

2-.....

3-.....

15. Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?

EK-3.Veli Anketi

VELİ ANKETİ

Sayın Veli,

Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin yapacağımız bir araştırma doğrultusunda sizlerin görüşlerine ihtiyaç duyuyoruz. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgilerden, ikinci bölüm fen bilimleri dersi bağlamında destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Anketi objektif bir şekilde hiç boş soru bırakmadan doldurmanız, araştırmanın sonuçları açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda dile getireceğiniz görüşler sadece bu araştırma çerçevesinde kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Fatih ÇİNTAŞ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Eğitimi ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki soruların yanındaki seçeneklerden hangisi durumunuzu tanımlıyorsa yanına çarpı(x) işareti koyarak belirtiniz.

Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()

Eğitim Durumunuz : İlkokul () Ortaokul () Lise () Önlisans ()
Lisans () Yüksek Lisans ve üzeri ()

Mesleğiniz :

Aylık Gelir Durumunuz : 1600 ₺ ve altı () 1600-2000 ₺ arası ()
2000-4000 ₺ arası () 4000-6000 ₺ arası ()

6000 ₺ ve üstü ()

Destekleme ve yetiştirme kurslarına devam eden çocuk sayınız:

1. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini, kurslara başvuru aşamasında kim seçti?

- () Fen bilimleri dersini, öğrencim seçti.
() Fen bilimleri dersini, okul idaresi seçti.
() Fen bilimleri dersini öğrenci velisi olarak ben seçtim.

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

2. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında öğrenciniz hangi dersleri alıyor? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz) (Boş bırakılan seçeneklere çocuğunuzun aldığı başka dersler varsa yazabilirsiniz)

() Fen Bilimleri Eğitimi ve Spor	() İngilizce	() Beden
() Matematik	() Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	() Arapça
() Türkçe	() Müzik	() Kur'an-ı Kerim
() Sosyal Bilgiler	() Görsel Sanatlar	()
()	()	()

3. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?(Birden fazla seçenek işaretleyebilir ve cevabınızın nedenini yazabilirsiniz.)

() Olumlu değerlendiriyorum.
Cevabınızın nedeni.....

() Olumsuz değerlendiriyorum.
Cevabınızın nedeni.....

4. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersini öğrenciniz için hangi amaçlarla seçtiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatması için
- ☐ Merkezi sınavlarda fen bilimleri dersinden başarılı olması için
- ☐ Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlaması için
- ☐ Fen bilimleri dersini başka bir öğretmenden dinlemesi için
- ☐ Fen bilimleri derslerinde test çözme alışkanlığı ve pratik kazanması için
- ☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştiremedikleri konuları işlemeleri için
- ☐ Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında başarısını artırması için

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
- 2-.....
- 3-.....

5. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersi hangi zaman aralıklarında yapıldığında daha etkili olur?

- ☐ Hafta içi, derslerden sonra yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum
- ☐ Hafta sonu yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum
- ☐ Etkili olması açısından hafta sonu ya da hafta içi derslerden sonra yapılması arasında fark olmadığını düşünüyorum
- ☐ Hafta sonu sadece cumartesi yapıldığında daha etkili olduğunu düşünüyorum

Neden bu sıklıkla işaretlediniz?.....

6. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri ile okulda verilen fen bilimleri derslerine aynı öğretmen mi giriyor?

- ☐ Aynı öğretmen giriyor.
- ☐ Farklı öğretmenler giriyor.
- ☐ Bilgim yok.

A. Sizce aynı bu derslere aynı öğretmen mi girmeli, farklı öğretmen mi girmeli?

☐ Aynı öğretmen girmeli.
Çünkü.....

☐ Farklı öğretmenler girmeli.
Çünkü.....

7. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin öğrencinize ne gibi yararları olabilir?

- ☐ Fen bilimleri derslerindeki eksiklerini kapatmasını sağlaması
☐ Fen bilimleri dersinden merkezi sınavlarda başarılı olmasını sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerinde, daha önce anlamadığı konuları daha iyi anlamasına yardımcı olması
☐ Fen bilimleri dersleri için test çözme alışkanlığı ve pratik kazandırması
☐ Fen bilimleri derslerini daha çok sevmesini sağlaması
☐ Okulda verilen fen bilimleri derslerinde yetiştirilemeyen konuları kursta işlemesini sağlaması
☐ Fen bilimleri dersi yazılı sınavlarında, başarısını artırması
☐ Fen bilimleri derslerine daha çok ilgi duymasını sağlaması
☐ Fen bilimleri derslerinde verilen ödevlerine katkı sağlaması

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
2-.....
3-.....

8. Sizce destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleri amacına ulaşıyor mu?

☐ Evet amacına ulaşıyor.
Cevabınızın nedeni.....

☐ Hayır amacına ulaşmıyor.
Cevabınızın nedeni.....

9. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri derslerinin merkezi sınavlarda öğrencinizin başarısını artırdığını düşünüyor musunuz?

☐ Evet başarısını artırdığını düşünüyorum.
Cevabınızın nedenini yazınız.....

☐ Hayır başarısını artırmadığını düşünüyorum.
Cevabınızın nedenini yazınız.....

10. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen Fen bilimleri dersleri için öğrenciniz kurs haricinde başka bir özel kursa veya özel derse gidiyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

11. Destekleme ve yetiştirme kursları kapsamında verilen fen bilimleri dersleriyle ilgili herhangi bir problemle/güçlükle karşılaşıyor musunuz? Kısaca değerlendirebilir misiniz?

- () Yardımcı kaynakların eksik olması
- () Ders saatinin yetersiz olması
- () Sınıfların kalabalık olması
- () Derslerin hafta içi okuldan sonra yapılmasının yorucu olması ve verimi düşürmesi
- () Derslerin hafta sonu yapılmasının öğrencileri; oyun, etkinlik ve sosyal yaşantılarından uzaklaştırıyor olması
- () Derslerde konu anlatımı yapılmaması, öğrencilerin sadece test çözüyor olması
- () Öğrencimin kursa devamı konusunda zorlanıyor olmam
- () Kursların ücretsiz olması fakat deneme sınavları ve yardımcı kaynak temini için ücret isteniyor olması

Bunların dışında varsa yazınız.

- 1-.....
- 2-.....
- 3-.....

12. Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin belirtmek istediğiniz varsa görüş ve önerileriniz nelerdir? Açıklayabilir misiniz?

EK-4.İzinler

**T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 36648235/605.01/4968768
Konu: Araştırma ve Uygulama İzni

08/03/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinin 15/02/2019 tarih ve 28814003 sayılı yazısı.
b) Atatürk Üniversitesinin 28/02/2019 tarih ve 1900068549 sayılı yazısı.

İlgi (a,b) yazıları gereği, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Araştırmacılarından Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Ana Bilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih ÇINTAŞ'ın; *"Destekleme ve Yetiştirme Kursları Hakkında Fen Bilimleri Öğretmenleri, Öğrenciler, Kurs Yöneticileri ve Velilerin Görüşleri"* konulu Yüksek Lisans Tezi anket çalışmasını Erzurum il merkezi (Yakutiye, Aziziye, Palandöken) ilçelerine bağlı ekli listede isimleri belirtilen okullarında yapma isteği ve Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Danışmanlığını Doç. Dr. Sinan KOÇYİĞİT'in yürüttüğü Yüksek Lisans öğrencisi Kadriye KÜÇÜKOĞLU'nun; *"Okul Öncesi Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı Hazırlama Süreçlerinin İncelenmesi"* konulu anket çalışmasını Palandöken İlçesinde bulunan ekli listede isimleri belirtilen okullarda yapma talebinde bulunulmuş olup, yapılan anket çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi gerekmektedir.

İlgi yazılar ve ekleri, Bakanlığımızın 12/09/2017 tarihli ve 13610717 (2017/25) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup, *"Araştırmaların, eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde"*, komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçları kullanılarak, ekte isimleri belirtilen okullarda yapılması, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
08/03/2019

Saadettin DOĞAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgili Yazılar ve Ekleri (34 Sayfa)

Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM
Elektronik Ağ: erzurum.meb.gov.tr
e-posta: arge25@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: AR-GE
Tel: (0 442) 234 48 00
Faks: (0 442) 235 10 32

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8967-7ede-3111-8d27-07dd kodu ile teyit edilebilir.

